



**Dovrefjell
nasjonalparkstyre**

Møteinnkalling

Utvalg: **Dovrefjell nasjonalparkstyre**

Møtested: Kinosalen, Hjerkinnhus, Hjerkin

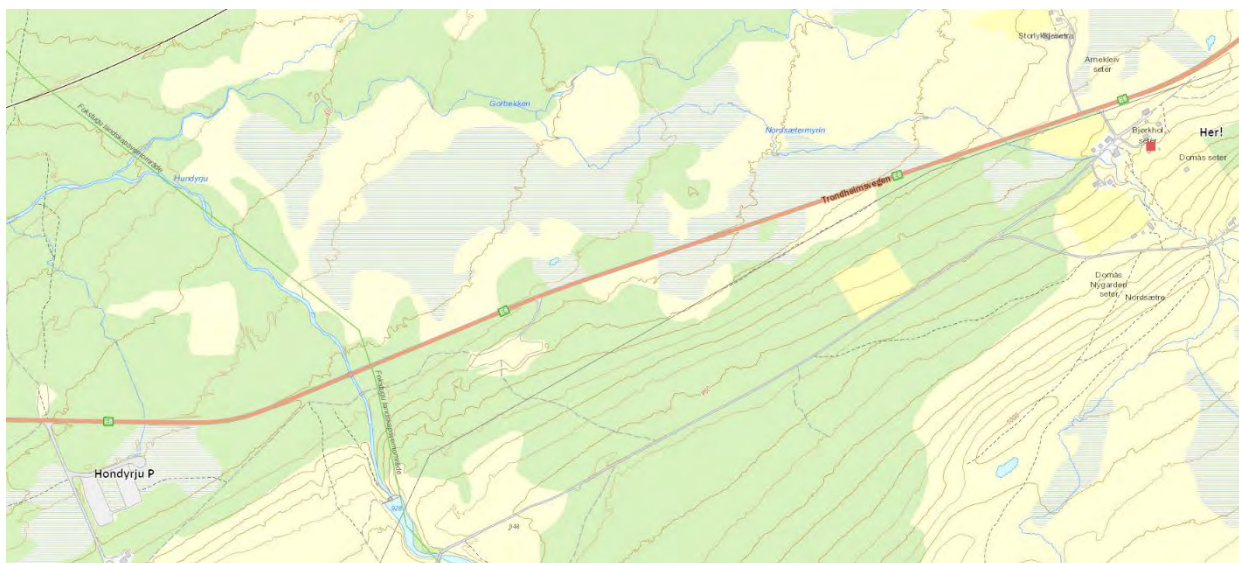
Dato: 08.06.2020

Tidspunkt: 10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til fmopcs@fylkesmannen.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møtet starter med befarings ifm. sak 41, med avgang fra Hjerkinnhus ca. kl. 10:00.

I og med vi grunnet koronasituasjonen bør kjøre separate biler, kan de som kommer sørfra møte direkte ved Trondheimsvegen 783 kl. 10:15. Avkjøringen er 2,1 km videre forbi avkjøringen til Hondyrju parkering. **Vennligst si fra om dette i tilfelle.**



Lunsj er bestilt når vi er tilbake og vi kan forhåpentligvis starte møtet ca. 12:30. Saken om besøksstrategi er satt opp først, i og med ekstern deltaker (prosjektleder).

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 27/2020	Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen		
ST 28/2020	Referatsaker		
RS 7/2020	Omgjøring av dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppføring av bygninger i Veslie på Hjerkin		2018/830
RS 8/2020	Tilbakemelding fra Dovrefjell nasjonalparkstyre - Kjentmannstur med snøskutere på Dovrefjell 18.04.2020 - Dombås, Brennhaug og Lesja Røde Kors Hjelpekorps		2019/18694
RS 9/2020	Hjerkin/Kongsvoll/Drivdalen LVO - Inngrep i Driva sør for Nestavollan		2020/6198
ST 29/2020	Delegerte vedtak		
	Referat delegertsak		
DS 47/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Jora LVO - Kjøring med bil til hytte på Nysetra - 30.05.-01.06.2020 - Toril Oddny Rykhus		2020/5300
DS 48/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med bil på Snøheimvegen, Haukbergetvegen og kjøresporene til Einøvlingvatnet - 13.07.-26.07.2020 - Torbjørn Moen		2020/5311
DS 49/2020	Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Kjøring med biler på Snøheimvegen i forbindelse med kjentmannstur til Snøhetta - 13.06.2020 - Dombås, Brennhaug og Lesja Røde Kors Hjelpekorps		2019/18694
DS 50/2020	Delegert sak - Tillatelse - Jora LVO - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport av materialer og utstyr m.m. med helikopter fra Skamsdalssetrene til Mjogsjøen - 2020 - Arild Killi		2020/4163

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
Saker til behandling			
ST 30/2020	Besøksstrategi for Dovrefjell - orientering om innhold og tiltak	Vedlegget u.off. § 14	2019/9703
ST 31/2020	Søknad fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, om endringer i tillatelse til å rive tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde, og sette opp nytt og større tilbygg og uthus		2018/841
ST 32/2020	Søknad fra Stein Fosshaug Herzog, Oslo, om å sette opp nytt aggregathus ved hytte på Øvre Reindøl i Jora landskapsvernområde		2020/6034
ST 33/2020	Søknad fra Stian Otnes, Vang på Hedmarken, om å rive tilbygg til seterstue på Borkhussætra i Knutshø landskapsvernområde og sette opp nytt tilbygg med samme størrelse og utseende		2020/5044
ST 34/2020	Søknad fra Marit og Arild Rolstad, Lesja, om å rive gammelt kokhus og sette opp nytt og større kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapvernområde		2020/6295
ST 35/2020	Søknad om å grave kanal til tidligere vannkant ved Einøvlingvatnet for båtopptrekk		2020/6353
ST 36/2020	Forslag til mindre endringer av vernegrensene for Jora landskapsvernområde, Fokstugu landskapsvernområde Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark		2019/4286
ST 37/2020	Klage fra Fylkesmannen i Trøndelag på dispensasjon for utkjøring av saltstein på snødekt mark		2020/359
ST 38/2020	Klager fra Fylkesmannen i Innlandet og Innlandet fylkeskommune på dispensasjon til Jon Nørstebø, Lesja, til å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde		2019/17585
ST 39/2020	Klager fra Fylkesmannen i Innlandet og Innlandet fylkeskommune på dispensasjon til Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, til å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde		2019/16192
ST 40/2020	Fjellhagen på Kongsvoll, Kongsvold Fjeldstue		2020/6382

ST 27/2020 Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen

Ut fra vedtektene for styret skal leder sammen med et medlem godkjenne protokollen.

Videre skal fastsettes antall timer til forberedelse (ikke vedtak).

Forvalters innstilling

Møteinnkalling og sakliste ble godkjent.

Til å godkjenne protokollen ble valgt NN

ST 28/2020 Referatsaker

Forvalters innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre tar referatsakene 7-9/2020 til etterretning.

Saker til referat

RS 7/2020 Omgjøring av dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppføring av bygninger i Vesllie på Hjerkin 2018/830

RS 8/2020 Tilbakemelding fra Dovrefjell nasjonalparkstyre - Kjentmannstur med snøskutere på Dovrefjell 18.04.2020 - Dombås, Brennhaug og Lesja Røde Kors Hjelpekorps 2019/18694

RS 9/2020 Hjerkin/Kongsvoll/Drivdalen LVO - Inngrep i Driva sør for Nestavollan 2020/6198

ST 29/2020 Delegerte vedtak

Forvalters innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre tar refererte delegerte saker 47-50/2020 til etterretning.

Referat delegertsak

DS 47/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Jora LVO - Kjøring med bil til hytte på Nysetra - 30.05.-01.06.2020 - Toril Oddny Rykhus 2020/5300

DS 48/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport med bil på Snøheimvegen, Haukbergetvegen og kjøresporene til Einøvlingvatnet - 13.07.-26.07.2020 - Torbjørn Moen 2020/

DS 49/2020 Delegert sak - Dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Kjøring med biler på Snøheimvegen i forbindelse med kjentmannstur til Snøhetta - 13.06.2020 - Dombås, Brennhaug og Lesja Røde Kors Hjelpekorps 2019/18694

DS 50/2020 Delegert sak - Tillatelse - Jora LVO - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Transport av materialer og utstyr m.m. med helikopter fra Skamsdalssetrene til Mjogsjøen - 2020 - Arild Killi 2020/4163



Arkivsaksnummer: 2019/9703-6

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	30/2020	08.06.2020

Besøksstrategi for Dovrefjell - orientering om innhold og tiltak

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre er enig i retning og detaljeringsgrad i det forelagte utkast til besøksstrategi. Utkastet kan etter supplering og ferdiggjøring oversendes Miljødirektoratet for faglig godkjenning og offentliggjøres som grunnlag for diskusjon med og innspill fra berørte parter.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

~~1. Arbeidsutkast til besøksstrategi (u off - § 14 - interne dokumenter)~~

Andre saksdokumenter

2. [2017-12-18 Sak DNPS 65-2017](#) Besøksstrategi og besøksforvaltning
3. [2018-04-09 Sak DNPS 13-2018](#) Besøksplan og besøksstrategi for verneområdene på Dovrefjell og i Sunndalsfjella – foreløpig prosjektplan
4. [2018-10-01 Sak DNPS 42-2018](#) Tilleggsressurser til sekretariatet for å få framdrift i arbeid med besøksstrategi og forvaltningsplan
5. [2019-03-05 Sak DNPS 7-2019](#) - Tjenestekjøp for å utarbeide besøksstrategi
6. [2019-09-30 Sak DNPS 38-2019](#) - Godkjenning av prosjektplan for besøksstrategi for Dovrefjell
7. [Prosjektplan besøksstrategi Dovrefjell](#) vedtatt DNPS 30.9.2019

Saksopplysninger

Arbeidet med besøksstrategien går framover, og etter møte i arbeidsgruppa (prosjektleder, forvaltere, informasjonsmedarbeider, lokalt SNO og daglig leder Villreinsenteret) sist uke nærmer vi oss et utkast som kan være utgangspunkt for

1. Faglig godkjenning før høring i Miljødirektoratet.
2. Grunnlag for drøfting med interessenter, rådgivende utvalg, administrativt fagutvalg m.fl.

Illustrasjoner er ikke vist – innarbeides av Trollbinde som setter opp dokumentet. Tidsplanen tilsier godkjenning på dette nivå i styret før sommeren og at 1 og 2 over også igangsettes i juni. Miljødirektoratet har godkjent at 1 og 2 kjøres samtidig.

Dokumentet er ikke fullført, blant annen gjenstår informasjonsplanen. Utkast forventes utarbeidet av informasjonsmedarbeider innen første halvdel av august, forutsatt styret er enig i at det forelagte utkast godtas av styret i dette møte. Informasjonsmedarbeider prioriterer dette framfor arbeid med besøksrettet hjemmeside, denne kan uansett ikke publiseres før besøksstrategi er godkjent.

Det er få tiltak i østre deler av området. Her avventer vi reiselivsstrategi fra Tynset kommune, og det er ikke i særlig grad destinasjonsselskap å spille p.

Styret inviteres ikke til å **vedta** utkastet, men til å godkjenne at besøksstrategien har riktig retning og at utkastet kan brukes i videre arbeid som angitt. Styret vil så, om tidsplanen fortsatt følges, få besøksstrategien for godkjenning før formell høring i neste møte, etter sommeren. Muligens i ekstraordinært møte (Teams!), oktober kan være seint ut fra framdriftsplanen.

Prosjektet er foreløpig innenfor tildelte rammer, prosjektleder har varslet at det kan medgå noe mere tid enn budsjettert. Vi har tildeling som dekker dette.

Fordi dokumentet har et uferdig utseende, inneholder merknader og forhold som skal suppleres eller avklares, behandles det i denne omgang som et internt arbeidsdokument unntatt offentlighet. Når dette er rettet opp, skal det gjøres offentlig.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Egne plandokumenter behandles av styret.

Vurdering

Arbeidet har hatt den bestilte framdrift og det som nå foreligger et egnet til å være grunnlag for drøftinger med utenforstående. Etter forvalters vurdering har prosjektleder i samarbeid med arbeidsgruppa kommet fram til et dokument met riktig omfang og detaljering.

Styret inviteres derfor til å godkjenne at det er grunnlag for videre arbeid som beskrevet. Forutsatt styrets godkjenning nå holder vi tidsplanen jf. dokument 7.



Arkivsaksnummer: 2018/841-9

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	31/2020	08.06.2020

Søknad fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, om endringer i tillatelse til å rive tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde, og sette opp nytt og større tilbygg og uthus

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir, Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, dispensasjon til følgende tiltak som har blitt satt i gang og er utført, og som det er søkt om:

- Oppgrusing av daværende kjørespor med et lag med grus.
- Midlertidig lagring / plassering av eksisterende laftekasse.
- Gravearbeid som er utført for å støpe ny plate og bygge ny grunnmur.
- Midlertidig lagring av masser på som er tatt ut i forbindelse med støpning av ny plate og oppsetting av ny grunnmur.
- Utført graving av grøft for legging av strømkabel.
- Utført støping av plate som har blitt plassert slik at hytta (laftekassa) og tilbygget flyttes parallelt med eiendomsgrensa 2,5 m mot syd-øst, i forhold til opprinnelig plassering av hytta.
- Utført riving av gammelt uthus.

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir også Sigurd Hoelsbrekken dispensasjon til å sette i gang og utføre følgende planlagte tiltak og endringer som det er søkt om:

- Oppføring av grunnmur til laftekasse og planlagt tilbygg.
- Tilbakeføring av massene som er midlertidig lagret, når arbeidene med støpt plate og grunnmur er ferdig.

- Laftekasse settes opp på grunnmuren når den er ferdig.
- Oppsetting av planlagt tilbygg på grunnmuren.
- Oppsetting av nytt uthus på 9,6 m2 (bebygd areal) i nærheten av laftekassa og det nye tilbygget, men utenfor sikringssonen for kulturminnene.

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir ikke dispensasjon til oppføring av garasje

Dispensasjonene gis med følgende vilkår

- Grunnmuren for laftekassa og tilbygget bygges slik at høyde fra terreng til murkrone blir ca. 15 cm, og grunnmuren bygges/forblendes med skifer.
- Det nye uthuset må plasseres der det gamle uthuset sto tidligere eller et annet egnet sted utenfor sikringssonen for kulturminnene.
- Det nye uthuset tilpasses terrenget der det settes opp, slik at topp murkrone blir liggende 15-20 cm over gjennomsnittsnivå på terrenget rundt uthuset.
- Terrenget rundt laftekasse, tilbygg og uthus gjenskapes så tett opp til opprinnelig terreng som mulig. Det såes til med egnet type gress.
- Laftekassa kles med utvendig panel og det nye tilbygget og uthuset bygges i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området.
- Bygningene skal mest mulig underordne seg naturpreget i området når det gjelder materialbruk og fargevirkning. Det skal brukes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene og andre bygninger i området.
- Laftekasse kles utvendig med samme panel som tilbygget, og hytte, nytt tilbygg og uthus tilpasses hverandre mht. materialvalg og farge. På takene skal det brukes torv eller materialer som ikke skiller seg for mye ut fra omgivelsene.
- Tilbakeføring av terreng og vegetasjon fullføres med en gang etter at arbeidene med laftekassa, tilbygget og uthuset er ferdig. Berørte kulturminner skal tilbakeføres til opprinnelig tilstand så godt det lar seg gjøre.
- Areal som benyttes til mellomlagring av masse, tilbakeføres til den stand arealene hadde før de ble tatt i bruk til mellomlagring.
- Materialrester som er rent treverk kan kappes opp til ved som kan brukes på stedet. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.
- Kjøresporene som ble gruset opp, skal gro igjen slik at de kan se ut som kjørespor igjen.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, 1. ledd, og vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter

- 06.04.2017: Søknad fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, til Dovre kommune om tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde.
- 12.06.2017: E-post fra Dovre kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – oversending av søknad for behandling.
- 03.10.2017: Møtebok for sak nr. 043-2017 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 02.10.2017: Søknad fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, om tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde. (Arkivsak nr. 2017/3877.)
- 26.04.2018: E-post fra Dovre kommune til Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, vedlagt brev vedr. gnr./bnr. 93/1-20 – Sigurd Hoelsbrekken – søknad om tillatelse til tilbygg.
- 15.07.2018: E-post fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, til Dovre kommune, vedlagt brev datert 16.07.2018 vedr. byggesak gnr./bnr. 93/1-20.
- 16.07.2018: Brev fra Dovre kommune til Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, vedr. gnr. 93, bnr. 1, fnr. 20 – Nordsetra – besiktigelse av tiltak.
- 27.07.2018: Pålegg fra Statens naturoppsyn om stans av byggearbeider på gnr. 93, bnr. 1, fnr. 20 – Nordsetra.
- 29.07.2018: E-post fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, til Statens naturoppsyn, vedlagt udatert brev vedr. byggesak på Nordsetra.
- 07.08.2018: E-post fra Statens naturoppsyn til Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, vedr. byggesak og byggearbeider, Nordsetra i Fokstugu landskapsvernområde.
- 12.08.2018: E-post fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, til Dovre kommune og Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedlagt brev vedr. byggesak på Nordsetra.
- 23.08.2018: E-post fra Statens naturoppsyn til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedr. kontroll av tiltak på Nordsetra 26.07.2018 – intern rapport.
- 02.09.2018: E-post fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, til Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedlagt notat 01.09.2018 om eksisterende jordkabel strøm og vannledning.
- 05.10.2018: Møtebok for sak nr. 036-2018 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 01.10.2018: Søknad fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, om endringer i tillatelse til å rive tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde, og sette opp nytt og større tilbygg. (Arkivsak nr. 2017/3877.)
- 09.10.2018: E-post fra Lesja Byggservice AS v/ Jakob Grothe til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedr. møtebok for sak nr. 036-2018 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 01.10.2018.
- 23.10.2018: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Oppland fylkeskommune – Innhenting av uttalelse fra Fagenhet kulturarv.
- 27.11.2018: E-post fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, til Dovre kommune, Oppland fylkeskommune, Joramo Bygdealmenning og Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt søknad om ferdigstillelse av tiltak.
- 05.12.2018: Brev fra Oppland fylkeskommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedr. Søknad om endringer i tillatelse til å rive tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde, og sette opp nytt og større tilbygg. (Mottatt 17.01.2019.)
- 12.12.2018: Utskrift av møteprotokoll for Joramo Bygdealmenning vedr. søknad om ferdigstilling av tiltak på hytte til Sigurd Hoelsbrekken på Nordsetre.

- 28.01.2019: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Sigurd Hoelsbrekken vedr. brev fra Oppland fylkeskommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.12.2018.
- 28.01.2019: E-post fra Dovre kommune til Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer – Mangler i byggesøknad – Nabovarsling.
- 28.01.2019: E-post fra Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, til Dovre kommune vedr. mangler i byggesøknad – nabovarsling.
- 29.01.2019: E-post fra Dovre kommune til Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer – vedr. mangler i byggesøknad – Nabovarsling.
- 21.02.2020: Brev fra Innlandet fylkeskommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Uttalelse til søknad om endringer i tillatelse til tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde.

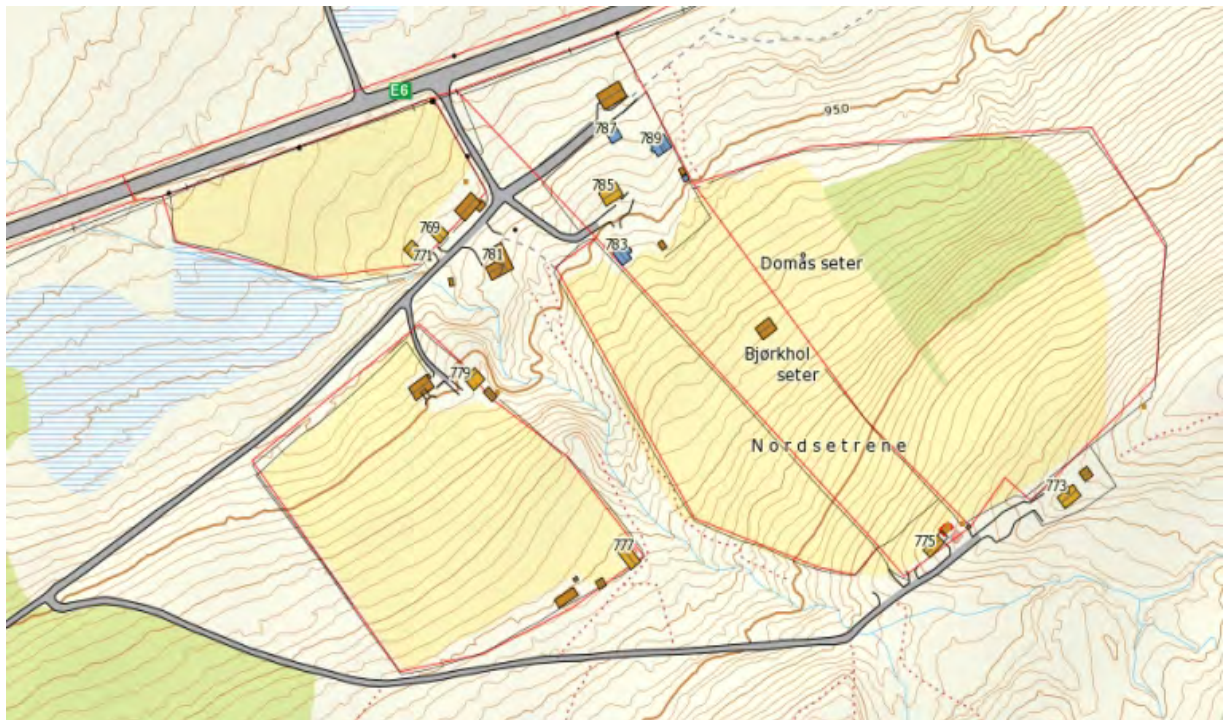
Opplysninger om søknaden / saksopplysninger

Sigurd Nørstebø Hoelsbrekken, Kringsjøavegen 29, 2618 Lillehammer, søker i brev 16.07.2018, i udatert brev i e-post 29.07.2018 og i e-post 27.11.2018, om endringer i tillatelse til å rive et tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde og sette opp et nytt og større tilbygg.

Bakgrunn

Sigurd Hoelsbrekken søkte 06.04.2017 om å rive et tilbygg og sette opp et nytt og større tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde.

Hytta ligger i Joramo bygdeallmenning, har gnr. 93, bnr. 1, fnr. 20 i Dovre kommune, og adresse Trondheimsvegen 783, 2660 Dombås.



Kart 1: En del av Nordsetrene. Hytta har husnr. 783 på kartet.



Kart 2: Flyfoto og situasjonskart i 2017.

Hytta og tilbygget hadde et bebygd areal (BYA) på ca. 45,5 m², og uthuset hadde et bebygd areal på ca. 8,0 m², dvs. ca. 53,5 m² tilsammen. Bebygd areal ble beregnet på grunnlag av de ytre målene på hytta, tilbygget og uthuset.

Sigurd Hoelsbrekken søkte 06.04.2017 om å rive tilbygget på ca. 10 m² på hytta, og sette opp et nytt og større tilbygg på ca. 33 m², slik at bebygd areal på hytta og nytt tilbygg ville bli ca. 68,5 m². Med uthuset ville bebygd areal bli ca. 76,5 m² tilsammen. Bebygd areal ble beregnet på grunnlag av de ytre målene på hytta, tilbygget og uthuset, og ikke målsatte tegninger av hytta og det nye tilbygget i målestokk 1:100 (i A3).

Bilde 1-5 viser hytte, tilbygg og uthus 21.06.2017.



Bilde 1.



Bilde 2.



Bilde 3.

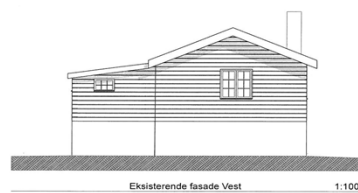
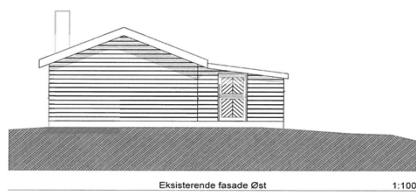
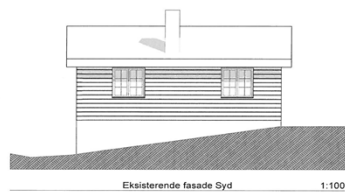
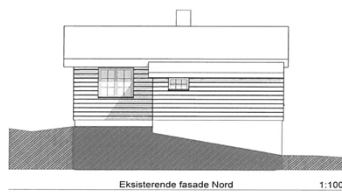


Bilde 4.



Bilde 5.

Vedlegg E02

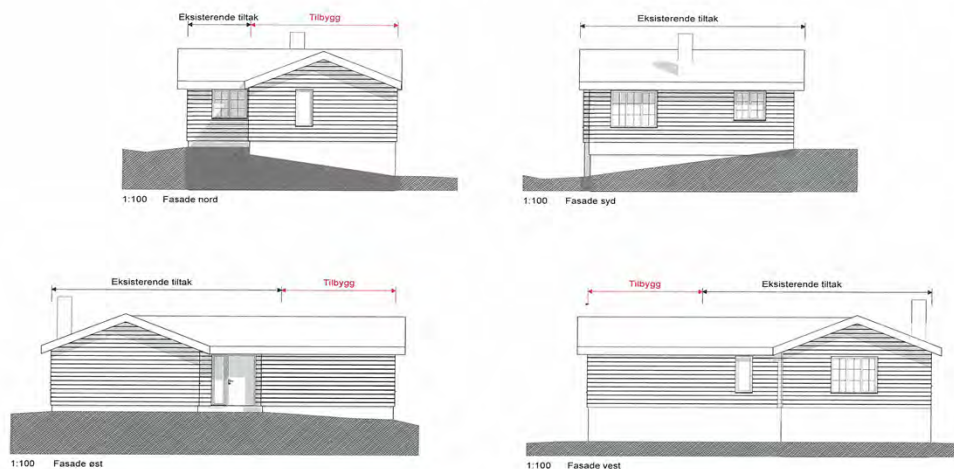


Fasade nord, syd, øst og vest
Dato: 06.04.17 Målestokk: 1:100 v/A3

Tilaksheven
Sigurd Hoelsbrøkken
Kringsjåveien 29
2618 Lillehammer

Tilak
Hytte Nordsetra, Gnr/Bnr/Fnr 93/1/20
Trondheimsvege 783
2660 Dombås

Tegning 1: Fasade på opprinnelig hytte og tilbygg.

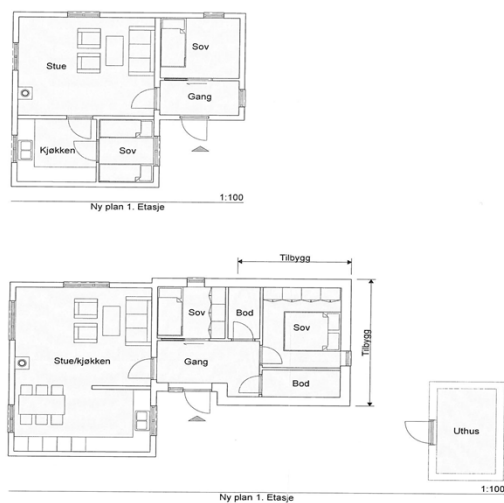


Fasade Nord, syd, øst og vest
Dato: 06.04.17 Målestokk: 1:100 v/A3

Tiltakshaver
Sigurd Hoelsbrekken
Kringsjøveien 29
2618 Lillehammer

Tiltak
Hytte Nordsetra, Gnr/Bnr/Fnr 93/1/20
Trondheimsvege 783
2660 Dombås

Tegning 2: Planlagt fasade på hytte og nytt tilbygg.



Ny plan 1. Etasje
Dato: 06.04.17 Målestokk: 1:100 v/A3

Tiltakshaver
Sigurd Hoelsbrekken
Kringsjøveien 29
2618 Lillehammer

Tiltak
Hytte Nordsetra, Gnr/Bnr/Fnr 93/1/20
Trondheimsvege 783
2660 Dombås

Tegning 3: Grunnriss – opprinnelig hytte og tilbygg (øverst) og hytte med nytt tilbygg (nederst).

Dovre kommune sendte i e-post 12.06.2017 søknaden fra Sigurd Hoelsbrekken til Dovrefjell nasjonalparkstyre for behandling.

Dovrefjell nasjonalparkstyre behandlet søknaden på møte 02.10.2017 som sak nr. 043-2017, og fattet følgende enstemmige vedtak:

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer, tillatelse til å rive ca. 10 m² på den nåværende hytta på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde, og å sette opp et nytt tilbygg på ca. 33 m² bebygd areal, slik at bebygd areal på hytta blir ca. 68,5 m² til sammen.

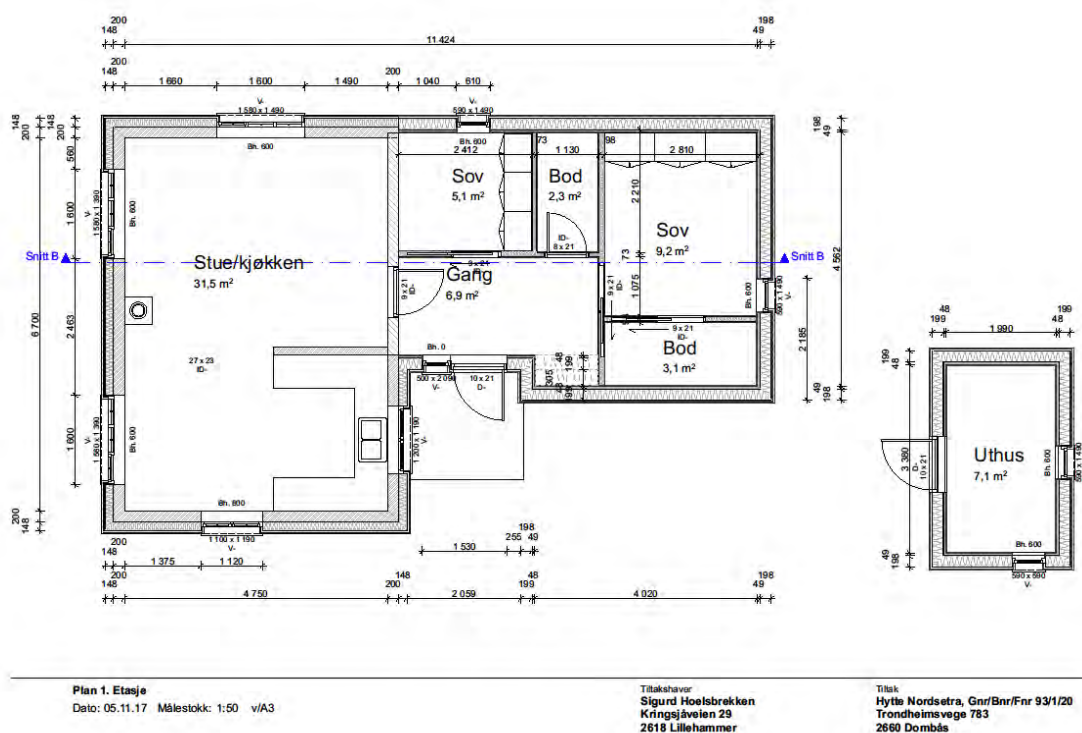
Vilkår:

- Det nye tilbygget til hytta skal bygges i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området, og i samsvar med opplysningene i søknaden, i saken og tegninger vedlagt søknaden.
- Det skal brukes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene og andre bygninger i området.
- Materialrester som er rent treverk kan kappes opp til ved som kan brukes på stedet. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Fokstugu landskapsvernområde, § 3 pkt. 1.3 d, og vilkårene er fastsatt med grunnlag i forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell og vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

Regler og retningslinjer for behandlingen av sak nr. 043-2017 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 02.10.2017 og vurderingene i saken, går fram av møteboka for denne saken.

Det foreligger plantegninger som er datert 06.04.2017 som var lagt ved søknaden 06.04.2017, og tegninger som er datert 06.06.2017 og 05.11.2017.



Tegning 4: Plan 1. etasje. Tegningen er datert 05.11.2017.

Saksbehandler har ikke fagbakgrunn til å beregne bebygd areal (BYA), men en enkel arealberegning på grunnlag av ytre mål på tegningen av 1. etasje 05.11.2017, gir et bebygd areal på 72,4 m² på hytta og det nye tilbygget, og 9,6 m² på uthuset. Hvis bebygd areal skal

beregnes på grunnlag av ytre mål på grunnmuren, er bebygd areal ca. 70 m² på hytta og det nye tilbygget.

Dovre kommune ga i brev 26.04 2018 Sigurd Hoelsbrekken byggetillatelse til å rive ca. 10 m² på den daværende hytta på Nordsetrene, og å sette opp et nytt tilbygg på ca. 33 m² bebygd areal.

Byggearbeidene kom i gang i juli 2018, og 12.07.2018 foretok saksbehandler i Dovre kommune og saksbehandler i Dovrefjell nasjonalparkstyre en besiktigelse av de pågående byggearbeidene på Nordsetrene. Bilde 6-10 ble tatt på besiktigelsen 12.07.2018:



Bilde 6. Tilbygget har blitt revet, og hytta har blitt flyttet fra der den sto og midlertidig over på andre siden av et nettinggjerde og inn på naboeiendommen. Det pågikk graving av byggegrop, og bortkjøring og mellomlagring av masse.



Bilde 7.



Bilde 8.



Bilde 9.



Bilde 10. Uthuset hadde blitt revet.

På besiktigelsen 12.07.2018 var lederen i byggefirmaet Lesja Byggservice, Jakob Grothe, tilstede, og han orienterte om de arbeidene som hadde blitt utført og bakgrunnen for det. Årsaken til gravearbeidene var at grunnmuren under den opprinnelige hytta var for dårlig, og det var behov for å fundamentere hytta og det nye tilbygget bedre. Årsaken til opprusting av vegen til hytta, var behov for bedre vei til hytta bl.a. pga. transport av masse med lastebil.

Saksbehandler i Dovre kommune viste fram til lederen i byggefirmaet et kart over registrerte kulturminner i nærheten av hytta (se kart 3 under), og opplyste at opprustingen av vegen til hytta sannsynligvis kan ha berørt et kulturminne. Saksbehandler i Dovrefjell nasjonalparkstyre opplyste om at Statens naturoppsyn ville bli orientert om opprustingen av vegen og at et kulturminne sannsynligvis kan ha blitt berørt.



Kart 3: Flyfoto, situasjonskart og registrerte kulturminner i nærheten av hytta.

Saksbehandleren i Dovre kommune og saksbehandleren i Dovrefjell nasjonalparkstyre valgte å ikke stoppe de pågående byggearbeidene fordi skadene på terreng og evt. kulturminne allerede hadde skjedd, og muligheten for nye store skader var liten fordi gravearbeidene hadde kommet forholdsvis langt. Saksbehandleren i Dovrefjell nasjonalparkstyre var også usikker på hvilken myndighet han hadde til å stoppe pågående arbeider, og hvilke erstatningskrav som evt. kunne komme. Begge saksbehandlerne hadde tiltro til at byggefirmaet vil tilbakeføre terrenget rundt hytta så godt som mulig når byggearbeidene skal avsluttes. Veien til hytta som har blitt rustet opp, vil sannsynligvis gro til med gras etter hvert, slik at veien passer bedre inn i seterområdet.

På besiktigelsen opplyste ikke lederen for byggefirmaet om planer om graving av grøft for strømkabel og boring etter vatn.

Saksbehandleren i Dovre kommune orienterte Sigurd Hoelsbrekken om besiktigelsen over telefon dagen etter, og Dovre kommune opplyste nærmere om besiktigelsen i brev til Sigurd Hoelsbrekken 17.07.2018. I brevet går det fram at det ble gjort følgende observasjoner på besiktigelsen:

Fritidsbolig:

Byggearbeidene knytta til fritidsboligen fremsto som mye mer omfattende enn det som lå til grunn på behandlingstidspunktet jf. opplysninger gitt i søknad. Utgangspunktet var at det var snakk om å rive et mindre tilbygg (10 kvm) på eksisterende hytte, og sette opp ett nytt og større tilbygg (33 kvm) til eksisterende hytte. En økning på ca. 20 kvm. I dette lå da også mindre terrengarbeider knytta til fundamentering for nytt tilbygg.

Situasjonen på besiktigelsestidspunktet var at eksisterende hytte var midlertidig plassert på naboeiendommen og at eksisterende grunnmur var fjernet. Det var også gjennomført omfattende gravearbeider knytta til tomt for å kunne lage nytt fundament til hele fritidsboligen. Dette var det ikke opplyst om i opprinnelig søknad.

Kjørespor/adkomst:

Utenom «tomta» mot nord-vest var det tilsynelatende tilordnet med ny adkomst opp til tiltaket. Dette bla. for at entreprenørene skulle komme til med større anleggsmaskiner for å ordne ny tomt til fritidsboligen. Det har vært adkomst opp til fritidsboligen også tidligere, men adkomsten har da skjedd på naturlig opprinnelig terreng, der kjøresporene har vært lite synlige og som nærmest har gått i ett med terreng og øvrige omgivelser. Dette kan dokumenteres gjennom flyfotografering. Etablering/tilrettelegging av ny adkomst opp til tiltaket burde vært opplyst i søknaden slik at dette kunne vært en del av behandlingen. Adkomsten er nå av en helt annen karakter enn tidligere, og kan være i berøring med automatiske freda kulturminner.

Uthus:

I nær tilknytning til fritidsboligen har det vært et uthus. Dette var revet da besiktigelsen fant sted. Etter opplysninger fra entreprenør på stedet og gjennom telefonsamtale med tiltakshaver i etterkant av besiktigelsen, er det bekrefta at det er tenkt å bygges nytt uthus. I søknaden som kommunen mottok og oversendte Nasjonalparkstyret til behandling var det ikke opplyst at uthus skulle rives og erstattes med et nytt uthus med ny plassering. Plassering av uthus var imidlertid inntegnet på en planskisse, men det var ikke opplyst om at dette var et tiltak som skulle gjennomføres parallelt med arbeider på fritidsboligen. Eiendommens beliggenhet faller inn under Fokstugu landskapsvernområde, samt kommuneplanens arealdel avsatt til LNF område. Tiltak innenfor verneområder og LNF-områder skal normalt omsøkes og behandles.

Konklusjon etter besiktigelse:

1. Når det gjelder fritidsboligen skulle det vært opplyst om at hele tiltaket skulle bygges om helt fra bunn og oppover, slik at dette kunne vært en del av behandlingen. Opplysningene kunne hatt viktig betydning for saksbehandlingen og eventuelle vilkår i saken. bla. pga. tiltakets nærhet til kulturminner. Etter en samlet vurdering på stedet, og til tross for slik tiltaket fremsto, valgte kommunen å ikke stanse pågående byggearbeider knytta direkte til fritidsboligen.

2. Opparbeidelse av adkomst fra eksisterende innkjøring til setereiendommen og opp til tiltaket fremsto under besiktigelsen som helt ny, og tilrettelagt for større anleggsmaskiner. Arbeid knytta til terrengarbeid for kjørespor var ikke nevnt som en del av søknaden, og noe en heller ikke kunne få forståelse av at skulle skje. Opparbeidelsen av den nye adkomsten kan være i konflikt med automatiske freda kulturminner. Dette vil bli sjekket nøyere ut av SNO før en kan konkludere noe videre omkring dette.
3. Riving av eksisterende uthus og oppføring av nytt uthus med ny plassering var ikke en del av det som var omsøkt og behandlet. Søknad om uthus må fremmes og behandles etter verneforskriften og etter bestemmelser i plan- og bygningsloven før tiltaket kan påbegynnes.

Søknad om å sette opp uthus

Etter å ha blitt orientert om besiktigelsen av byggearbeidene 12.07.2018, søker Sigurd Hoelsbrekken i brev til Dovre kommune 16.07.2018 om tillatelse til å sette opp nytt uthus på 9,6 m2 (bebygd areal) i nærheten av hytta og det nye tilbygget.

I brevet opplyser Sigurd Hoelsbrekken bl.a.:

- Det er ikke foretatt noen endringer av uthuset i forhold til det som var inntegnet på planene som ble sendt inn i 2017, i forbindelse med søknaden om riving av tilbygget på hytta og oppsetting av nytt og større tilbygg.
- Uthuset skal tilpasses eksisterende terreng, slik at topp murkrone blir liggende ca. 20 cm over eksisterende terrengs gjennomsnittsnivå rundt uthuset. Uthuset blir dermed plassert noe lavere i vertikalplanet enn hovedbygningen etter som terrenget faller mot nord.
- Det er krysset av for oppføring av garasje i opprinnelig nabovarsel.

På plantegningene går det ikke fram at det er planlagt garasje i forbindelse med hytta og tilbygget.

Orientering / redegjørelse fra Sigurd Hoelsbrekken om utførte byggearbeider

I brevet til Dovre kommune 16.07.2018 orienterer / redegjør også Sigurd Hoelsbrekken om de byggearbeidene som ble utført i juli 2018. Framstillingen under er et noe redigert og forkortet utdrag fra brevet:

Fritidsboligen oppføres i samsvar med tegninger (se under) og planer som var vedlagt søknad om tillatelse og grunnlag for tillatelse. Tiltaket er prosjektert i samsvar med bl.a. TEK17.

Eksisterende grunnmur oppført ca. 1940 var utført som «sparemur» uten armering og med dårlig støp. Standarden kan beskrives som typisk for utførelse på denne tiden. Mot syd-vest var muren glidd ut. Vi antok tidlig at muligheten for utbedring av muren var liten uten at laftekassen ble midlertidig fjernet. Etter hvert som vi gravde bort masser rundt, ble det klart at det ikke var mulig å utbedre eksisterende grunnmur (i forhold til byggetekniske krav til bæreevne, fuktsikring, sikring mot radon og gjeldende kuldebroverdier). Det ble etter det valgt å løfte av laftekassen og bygge nytt fundament.

Nåværende hytte lå med bunnsvill og kledning på terreng. I henhold til byggetekniske krav må terreng rundt byggverk planeres med fall utover, og det er anbefalt at avstand fra terreng til underkant kledning må være minimum 15 cm.

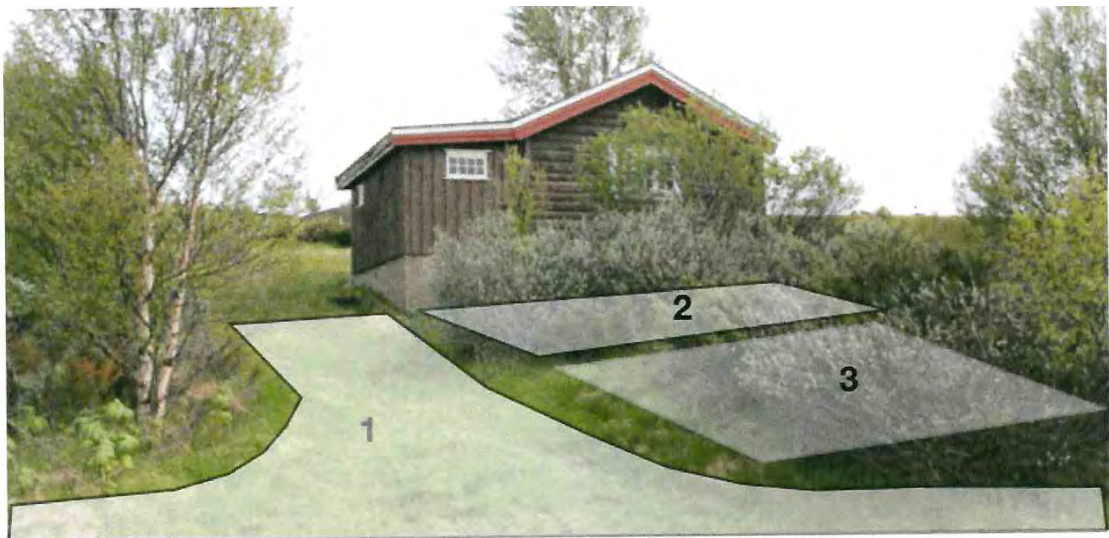
Gravearbeidene som er utført var nødvendige for å bygge opp ny grunnmur. Masser som er tatt ut, er mellomlagret og vil bli tilbakeført så snart arbeidene med fundamentet er ferdig. Terrenget rundt fritidsboligen vil bli reetablert så tett opp til opprinnelig terreng som mulig.

Når det gjelder forholdet til fortidsminner, ble det gjort avtale med entreprenør før arbeidene ble satt i gang, at fortidsminnene skulle sikres fysisk slik at arbeidene ikke kom i berøring eller i konflikt med disse. Det ble bekreftet over telefon at nødvendig sikring var gjennomført av Lesja Byggservice før arbeidene ble satt i gang.

Jeg er kjent med fortidsminnene på nordsiden av omsøkte fritidsbolig, og disse ble sikret fysisk i terrenget. At det skulle være fortidsminner i nærområdet inntil boligen mot vest, kom som et sjokk, og jeg kan heller ikke forstå dette. Arealet inntil hytta, slik jeg er blitt fortalt, besto av masser som ble utgravd da denne ble oppført tidlig på 1940-tallet.

Da nytt seterhus ble bygget på 1960-tallet, ble arealet på vestsiden av omsøkte fritidsbolig planert, og terrenget opp mot fritidsboligen ble påført masse og beplantet med bjerketrær. Jeg har aldri hørt at det skal være fortidsminner på vestsiden av fritidsboligen. Om det har vært registrert kulturminne i dette området, må det i så fall ha blitt fylt ned og skjult med tidligere arbeider. Jeg mener selv at jeg har tilstrekkelig kunnskap for å registrere eventuelle fortidsminner om det hadde vært slike i området som er berørt av tiltaket.

Nytt fundament er forutsatt flyttet ca. 2,5 m opp med samme avstand til tomtegrense mot syd som i dag. Dette gjøres for ikke å komme i berøring med fortidsminner som er registrert på nordsiden av eksisterende hytte.



Forklaring til bilde

- 1 Eksisterende atkomst opp til boligen. Denne ble betydelig breddeutvidet i forbindelse med bygging av nytt seterhus på 1960 tallet
- 2 Oppfylt areal av masser tatt ut med hand fra byggegrop begynnelsen av 1940 tallet
- 3 Terreng endret 1960 tallet i forbindelse med bygging av seter

Kontroll av Statens naturoppsyn av byggearbeider på Nordsetrene

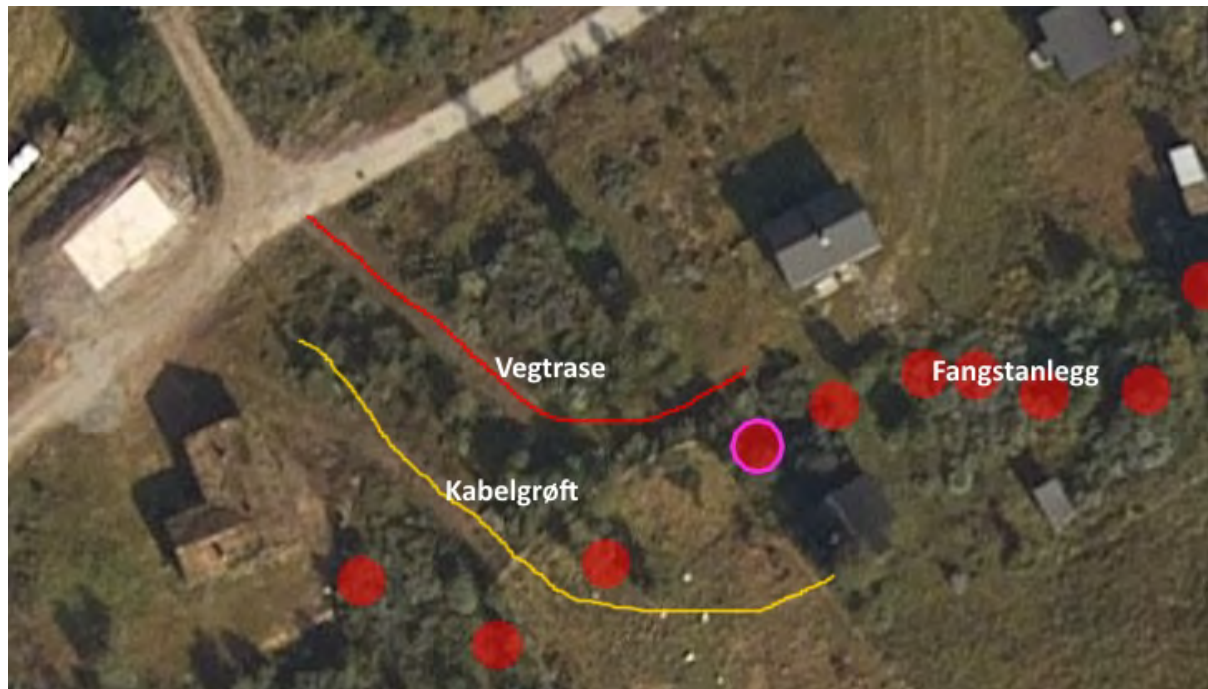
Statens naturoppsyn foretok kontroll av byggearbeidene på Nordsetrene 26.07.2018, og konstaterte følgende:

- Tilbygg til hytta og uthus var revet.

- Tømmerkasse var flyttet midlertidig.
- Tomt var gravd ut i skrånende terreng med en betydelig skjæring i tomtas øvre kant.
- Plate / såle var støpt for ny grunnmur for tømmerkasse og nytt tilbygg.
- Gammelt kjørespor var gruset opp, ca. 60 m, fram til tomta.
- Jordkabel for strøm var gravd ned / ført fram fra nærmeste strøms stolpe til byggetomta, i en egen trasé, ca. 55 m, 10-20 m sør for veitraséen.
- Det pågikk arbeid med borerigg for å bore etter vatn i grunnen.

Statens naturoppsyn målte opp den støpte plata, og når en trekker fra den delen / kanten som kommer utenfor grunnmuren, er de utvendige målene på grunnmuren inkl. utvendig isolasjon, beregnet til ca. 69-70 m² bebygd areal.

Statens naturoppsyn opplyser i en intern rapport 26.07.2018 at det er registrert automatisk fredet kulturminner i dette området i form av et fangstanlegg for villrein. Lokalteten består av minst 82 fangstgroper som strekker seg øst-vest gjennom setergrenda og videre innover fjellet. Oppgrusing av kjøresporene, graving av kabelgrøft og muligens graving av byggegrop, er innenfor sikringssonen for kulturminnene. Se flyfoto, og kart under som er utarbeidet av SNO.



Kart 4: Flyfoto, fangstanlegg, vegtrasé og kabelgrøft.



Kart 5: Fangstanlegg, sikringssone, vegtrasé og kabelgrøft

Statens naturoppsyn vedtok 27.07.2018 pålegg om stans i videre arbeid på eiendommen med hjemmel i naturmangfoldloven § 69, fordi utførte arbeider avviker fra tillatelsen som ble gitt av Dovrefjell nasjonalparkstyre 02.10.2017, i sak nr. 043-2017. I vedtaket i Statens naturoppsyn går det bl.a. fram:

- Arbeidet må ikke føres videre før tiltaket er omsøkt hos forvaltningsmyndigheten og eventuell tillatelse er gitt.
- Pålegget kan påklages til overordnet forvaltningsmyndighet innen 3 uker.

Sigurd Hoelsbrekken ble informert om vedtaket over telefon, og pålegget ble sendt rekomandert til han samme dag. Sigurd Hoelsbrekken er sammen med vedtaket også informert om straffeansvar som følger ved overtredelser av nærmere angitte bestemmelser i naturmangfoldloven, jf. naturmangfoldloven § 75.

Ny orientering / redegjørelse fra Sigurd Hoelsbrekken om utførte byggearbeider

Sigurd Hoelsbrekken sendte e-post til Miljødirektoratet 29.07.2017, og la ved et udatert brev med søknad / endringssøknad om å ferdigstille tiltak / arbeider på Nordsetrene. Brevet inneholder bl.a. en redegjørelse om utførte arbeider fram til da. I redegjørelsen går det bl.a. fram:

På bakgrunn av tillatelser fra henholdsvis Joramo bygdeallmenning, Dovrefjell nasjonalparkstyre og Dovre kommune ble arbeidene igangsatt i juli i år. Det er foretatt to endringer i forhold til opprinnelig søknad.

Endring 1

Utført arbeid med grunnmur

Det er støpt nytt fundament (ikke ferdig pr. i dag). Dette var nødvendig ettersom gammel mur delvis var glidd ut. Eksisterende hytte lå med bunnstokk på terrenget og hadde råteskader i slikt omfang at deler av bunnrammen må meisles bort og erstattes med nytt tre. For å unngå fuktskader i fremtiden måtte grunnmuren bygges opp ca. 20 til 30 cm.

Begrunnelse for arbeidene

Eksisterende grunnmur oppført ca. 1940 var utført som «sparemur» uten armering og med dårlig støp. Standarden kan beskrives som typisk for utførelse på denne tiden. Mot syd/vest var muren glidd ut. Vi antok tidlig at muligheten for utbedring av muren var liten uten at laftekassen ble midlertidig fjernet. Etterhvert som vi gravde bort masser rundt ble det klart at det ikke var mulig å utbedre eksisterende grunnmur. Det ble etter dette valgt å løfte av laftekassen og bygge nytt fundament. Nytt fundament er prosjektert i samsvar med TEK17 §10-2.

Endring 2

Tiltaket er flyttet 2,5 m mot øst. Flytting begrunnes med hensynet til fortidsminner (dyregraver) som ligger på nordsiden og med liten innbyrdes avstand til bestående hytte. For å unngå å komme i konflikt med registrerte fortidsminner ble hytten trukket 2,5 m mot øst. Ettersom det måtte lages ny grunnmur valgte vi å trekke fritidsboligen ca. 2,5 mot øst for å få bedre avstand til registrerte fortidsminne (dyregrav).

Arealene rundt fritidsboligen og ned til riksvegen ble dyrket opp i perioden 1960-1970 i forbindelse med at ny seter ble bygget. De arealene som er berørt av tiltaket er således tidligere planert og kultivert. Etter at aktiv seterbruk opphørte er områdene rundt boligen gradvis gjengrodd med vier og bjerk.

Virkning av tiltaket

Masser som er tatt ut i forbindelse med støpning av nytt fundament er midlertidig lagret på naboeiendom og blir tilbakeført, slik at opprinnelig terreng gjenskapes og såes til. Vi senker grunnmuren slik at høyde fra terreng til murkrone blir ca. 15 cm, mot 30 cm på opprinnelige godkjente plantegninger.

Atkomstveg

Eksisterende atkomstveg ble opparbeidet samtidig med at fritidsboligen ble bygget ca. 1946. Vegen er ca. 70 m lang og går delvis på innmark (seterkve) og delvis utmark (ca. 30 lm). Vegen ble utbedret til normal kjørbare veg for biler i 1960 i forbindelse med at det ble bygget to hytter for overnatting samt nytt seterhus med gjesterom som næringsvirksomhet (turisme) med parkering på vestsiden av omsøkte tiltak. Veien ble gruset opp ved starten av hver sesong. Etter at seterdriften og utleie av rom opphørte for ca. 20 år tilbake har veien ikke vært vedlikeholdt før den nå igjen ble utbedret i forbindelse med omsøkte tiltak.

Jeg erfarer at tilsvarende også gjelder for andre veier i området. Veien opp til de to hyttene som ligger på østsiden (på randen over) har heller ikke vært vedlikeholdt etter at setrene ble lagt ned på 1960 tallet. I forbindelse med at en av bygningene ble revet og ny fritidsbolig oppført, ble veien utbedret til god kjørbare standard for transport av materialer mv. Denne veien er ca. 300 m lang og går i sin helhet i naturlandskapet og utenfor oppdyrket område.

Tilsvarende er veien som utgjør atkomst til hyttene på vestsiden av eksisterende riksveg jevnlig blitt vedlikeholdt til normal kjørbart standard. Denne veien ligger også i sin helhet i kulturlandskapet.

Veien opp til omsøkte fritidsbolig har ikke blitt vedlikeholdt de siste 20 årene. Dette skyldes at utleie av rom opphørte for ca. 20 år tilbake og at omsøkte fritidsboligen ikke har vært benyttet på grunn av bygningsforfall, blant annet ved at gulvet i inngangspartiet var ødelagt på grunn av råte.

I forbindelse med tilkjøring av materialer og utstyr knyttet til omsøkte arbeider ble veien nå gruset opp. Jeg vurderer dette som vedlikehold sett i forhold til plan- og bygningsloven § 20-1, og således ikke tiltak som faller inn under lovens saklige virkeområde.

Jeg vurderer omstridt atkomstveg på 70 m, beliggende delvis på innmark, å ha vesentlig mindre påvirkning på omgivelsen både i forhold til plan- og bygningsloven og kulturminnelovgivningen, også naturmangfoldloven (jf. spesielt § 52 og § 53).

Bekreftelse

I den grad det er ønskelig med tilbakeføring av de arbeider som er utført på vegen, vil tilbakeføring bli utført umiddelbart etter at arbeidene med fritidsboligen er utført og det ikke er samme behov for transport opp til denne.

I redegjørelsen skriver Sigurd Hoelsbrekken ikke noe om graving av grøft for strømkabel og boring etter vatn.

I det udaterte brevet har Sigurd Hoelsbrekken også noen opplysninger og betraktninger om saksbehandling etter plan- og bygningsloven:

Vi beklager om opprinnelig søknad ikke er blitt sendt riktig forvaltningsmyndighet. I henhold til plan- og bygningsloven ligger samordningsansvaret til kommunen, jf. plan- og bygningsloven § 21-5. *Den kommunale bygningsmyndighetens samordningsplikt.*

Dersom byggesaken var avhengig av avgjørelse eller samtykke skal kommunen sende saken til vedkommende organ/myndighet. Det må også forventes at kommunen opplyser om forhold som kan ha betydning for saken og som kommunen er den nærmeste til å kjenne til (forholdet til hensynssoner, ytre tekniske rammebestemmelser mv). Jeg antok etter dette at søknaden var forelagt de som har et forvaltningsansvar etter plan- og bygningsloven og eventuell annen særlov

Søknad / endringssøknad om å ferdigstille tiltak / arbeider

I det udaterte brevet som var lagt ved e-posten til Miljødirektoratet 29.07.2018, er det også en søknad om å ferdigstille arbeiderne med fritidsboligen på Nordsetrene, med følgende endringer:

Slik byggesaken står, søker vi de respektive myndigheter om tillatelse til å ferdigstille fritidsboligen med følgende endringer:

1 Fritidsboligen flyttes 2,5 m parallelt med eiendomsgrensen mot syd-øst slik at støpt plate kan benyttes. Avstand fra nærmeste registrerte fortidsminne (dyregrav) øker med ca. 3 m.

2 Det etableres nytt fundament. Fundamentet bygges/forblendes med skifer fra lokal skiferprodusent. Utgravde masser tilbakeføres, og opprinnelig terreng gjenskapes. Det såes til med egnet type gress.

3 Atkomstveg (ca. 70 m) behandles slik at den blir minst mulig synlig i forhold til omgivelsene.

Ettersom det er viktig for oss å sikre byggeplassen med hensyn til ev. utrasing av utgravd tomt, ber vi vennligst om rask og positiv saksbehandling. Eventuelle krav om tilbakeføring av terreng og vegetasjon vil selvsagt bli etterkommet og utført umiddelbart etter at arbeidene med fritidsboligen er fullført.

Statens naturoppsyn v/ John Ole Grøtte opplyste i e-post til Sigurd Hoelsbrekken 07.08.2018 at det er Dovre kommune og Dovrefjell nasjonalparkstyre som er rette forvaltningsmyndigheter til å avgjøre de endringene som det søkes om.

Sigurd Hoelsbrekken sendte e-post til Dovre kommune og Dovrefjell nasjonalparkstyre 12.08.2018, og la ved et notat der han bl.a. opplyser at arbeidene som er utført i og over grunn, er nødvendige arbeider for å oppfylle minstekrav i teknisk forskrift. I notatet går det også fram:

Arbeidene på omsøkte fritidsbolig har vært stoppet i nærmere tre uker. Dersom arbeidene ikke lar seg ferdigstille før snøen kommer, antas det at det som er utført av arbeider vil bli påført omfattende skader i løpet av vinteren og ikke kan benyttes. Det er også uklart når entreprenøren kan starte opp igjen arbeidene ettersom denne nå har måttet flyttet over til ny byggeplass.

Jeg viser forøvrig til redegjørelse sendt 29.07.2018, vedlagt på nytt, og ber om rask og positiv behandling.

Notatet omtaler ikke graving av grøft for strømkabel og boring etter vatn.

Bilder fra befaring 28.08.2018

Saksbehandler var på befaring på Nordsetrene 28.08.2018, og tok noen bilder av byggearbeidene. Se bilde 11-14.



Bilde 11.



Bilde 12.



Bilde 13.



Bilde 14.

Opplysninger fra leder i Lesja Byggservice

Leder i Lesja Byggservice, Jakob Grothe, opplyste i telefonsamtaler med saksbehandler 30.08. og 31.08.2018, og i e-post 09.10.2018 bl.a.:

- Hytta hadde innlagt strøm, men det var behov for mer strøm. Det ble innhentet opplysninger bl.a. et kart fra Eidefoss AS før strømkabelen ble gravd ned. Figur 2 (se under) viser slik Eidefoss hadde tenkt at kabelen kunne legges ned. Som det går fram av kartet, så vi at vi nesten hadde gått over et kulturminne med kabelen. Etter samtale med eier av naboeiendommen, fikk vi tillatelse fra ham til å grave opp langs veien til kvea, videre over det som er dyrket og inn til hytta. Strømkabelen ble lagt i en grøft hvor det ble opplyst om at det gikk en kabel videre til nabohytter. Den ligger nå slik som vist på kart 4 og 5.
- Det er boret etter vatn, men det er ikke satt ned pumpe i borehullet. Det er forberedt / tilrettelagt for innlegging av vatn i hytta og avløp til tett tank. Det er ikke søkt om dette, og bortsett fra det som av bygg-tekniske årsaker er kommet der, er det ikke noe som er koblet permanent. Tett tank vil evt. bli satt ned rett utenfor hytta i forbindelse med påfylling av masse, eller gravd ned i disse massene senere. Det vil evt. bli søkt om tilkobling av vatn og avløp til tett tank senere.

Orientering / redegjørelse fra Sigurd Hoelsbrekken om eksisterende jordkabel for strøm og vannledning

I et notat 01.09.2018 (vedlegg i e-post 02.09.2018 til Dovrefjell nasjonalparkstyre) orienterte Sigurd Hoelsbrekken om eksisterende jordkabel for strøm og vannledning.

I notatet går det bl.a. fram:

Eksisterende vannforsyning

I forbindelse med at det på 1960-tallet ble bygget ny driftsbygning (fjøs) for Bjørhol ble det gravd ned vannledning fra bekk til tankrommet i driftsbygningen. Samtidig ble det anlagt utvendig tappekran på utsiden av nytt seterhus. Vannledningen er markert på vedlagte situasjonskart (stiplet sort strek).

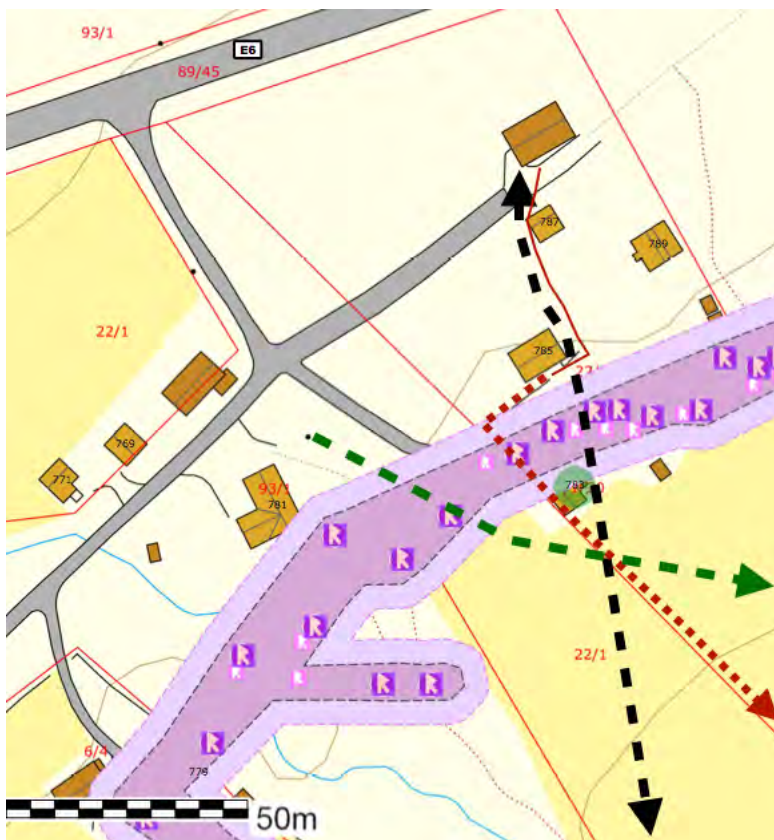
Eksisterende EI-forsyning

Samtidig med at det ble bygget ny seter ble det lagt jordkabel fra fordelingsskap i nytt seterhus (bygning nr. 785 på situasjonskart) til gammelt seterhus på toppen. Trasé for jordkabel er markert med rød stiplet linje/strek på situasjonsplan. Samtidig ble det ført jordkabel til fjøs og til øvrige tre hytter (markert med følgende nr. på situasjonskart: 787, 789 samt omsøkte hytte).

Etablering av strømforsyning til omsøkte fritidsbolig

Ettersom det er blitt nye eiere av bygningene, var det ikke lengre aktuelt med felles fordelingsskap plassert i en av hyttene (eksisterende seterhus). Det ble derfor lagt ny jordkabel til omsøkte hytte for å få frem byggestrøm samt fremtidig permanent strømforsyning.

Figur 1. Eksisterende anlegg i bakken.



Grønn strek: Jordkabel strøm til hytte Dombås gard.

Rød strek: Jordkabel strøm Bjørhol seter på toppen, samt til hyttene markert på kartet med 787, 789 og omsøkt hytte.

Svart strek: Nedgravd vannledning fra bekk til fjøs.

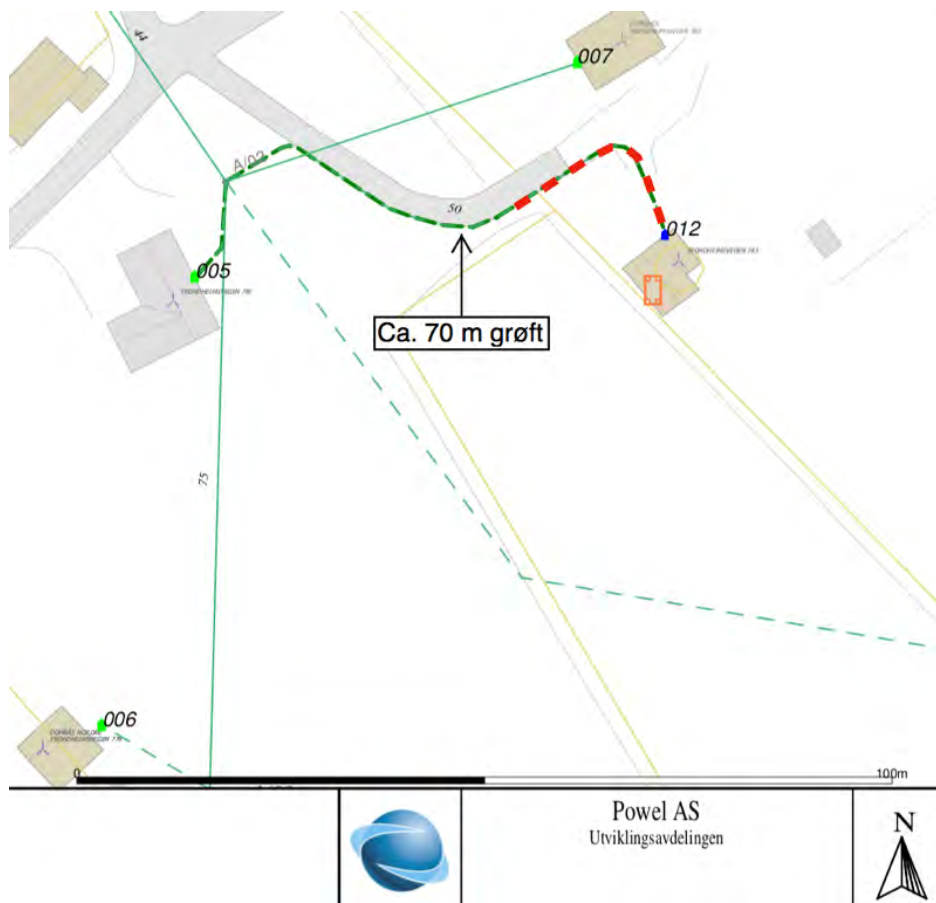
Forklaring til kart se under.

Grønn strek markerer trase for jordkabel som ble lagt i forbindelse med ny hytte for Dombås gard (ca. 2010 +/-). Grøft for jordkabelen ble utført med gravemaskin.

Rød strek markerer trase for jordkabel som ble lagt til gammelt seterhus på toppen tilhørende Bjørkhol gard. Jordkabelen har forgreninger til fjøs og tre hytter.

Sort strek markerer trase for vannledning som ble lagt i grunnen (ikke frostfritt) i forbindelse med nytt fjøs og kjøleanlegg for melk.

Figur 2. Viser detaljert trase ny EI-forsyning til omsøkte hytte.



— Viser trase for nedgravd jordkabel fra stolpe til omsøkte fritidsbolig – ny grøft lagt i vei

- - - Nedgravd jordkabel lagt i eksisterende grøft (gammel jordkabel er fjernet)

Oppsummering

Håper at overstående dokumentasjon bidrar til bedre dokumentasjon av hva som er utført tidligere av arbeider i grunnen i det aktuelle område.

Jeg beklager nok en gang at vi har foretatt arbeider som vurderes å ligge utenfor rammen av gitt tillatelse. Vi håper på en positiv og snarlig tilbakemelding. Vennligst ta kontakt om det er behov for ytterligere opplysninger.

Byggherre og ansvarlig for arbeider utført er undertegnede. Arkitekt har vært Benedicte Sofie Hoelsbrekken LOF arkitekter Oslo.

Traséen for ny EI-forsyning er ikke riktig tegnet på figur 2. Riktig trasé er tegnet på kart 4 og 5.

Rapport fra Oppland fylkeskommune om kulturminnene ved Nordsetrene

Oppland fylkeskommune utarbeidet 06.09.2018 en rapport over de berørte kulturminnene på Nordsetrene. I rapporten fra Oppland fylkeskommune går det bl.a. fram:

Kulturminner på gnr/bnr 22/1 og 22/4 som er berørt i forbindelse med arbeid på 93/1/20

Fangstlokalitet med Askeladden id 12046 består av minimum 82 jordgravde groper beregnet for å fange rein. Anlegget strekker seg fra Nordsetrene til Gammel Fokstugu og er en del av et svært omfattende fangstsystem som strekker seg fra Dombås til Kongsvold. Til nå er det kartlagt over 1000 fangstgroper langs denne strekningen. Dette vitner om et stort trekk av rein mellom sommerbeite i Snøhettaområdet og vinterbeite i Rondane, og en omfattende fangst knyttet til disse sesongtrekkene. Fangstsystemet er det største i Norge av sitt slag og har få paralleller internasjonalt.

Automatisk fredet kulturminne

Fangstlokalitet id 12046 er automatisk fredet etter kulturminneloven §§ 3, 4 bokstav c og 6. §3 Forbud mot inngrep i automatisk fredete kulturminner sier: *Ingen må – uten at det er lovlig etter § 8 – sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje.* §6 Sikringssone: *Med til et automatisk fredet kulturminne som nevnt i § 4, hører et område rundt dets synlige eller kjente ytterkant så langt det er nødvendig for å verne det mot tiltak som nevnt i § 3 første ledd. Området fastsettes særskilt av vedkommende myndighet etter loven. Inntil et område som nevnt i første ledd er særskilt avgrenset, omfatter det et fem meter bredt belte regnet fra kulturminnets synlige ytterkant.*

Etter § 8 i kulturminneloven kan det gis tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner: *Vil noen sette igang tiltak som kan virke inn på automatisk fredete kulturminner på en måte som er nevnt i § 3 første ledd, må vedkommende tidligst mulig før tiltaket planlegges iverksatt melde fra til vedkommende myndighet eller nærmeste politimyndighet. Vedkommende myndighet avgjør snarest mulig om og i tilfelle på hvilken måte tiltaket kan iverksettes. Avgjørelsen kan påklages til departementet innen 6 uker fra underretning om vedtaket er kommet fram til adressaten.*

Hyttefeste med gnr/bnr/fnr 93/1/20 ligger innenfor både fangstlokalitet med Askeladden id 12046 og hensynssonen til lokaliteten. Alle tiltak på bygget eller rundt bygget skulle vært oversendt fylkeskommunen for vurdering etter kulturminneloven før tiltak ble påbegynt. Dette gjelder både tilbygg til hytte, nybygg, utbedring av veien og graving av kabler.

Berørte deler av lokalitet 12046

Fangstgrop med id 12046-70 ligger nordøst for hytta. Det er satt opp et gjerde for å skjerme gropa fra byggearbeidene, men dette gjerdet står oppå vollen rundt gropa. En jordgravd grop vil få en voll rundt seg der man legger de oppgravde massene. Det blir lagret materialer oppå vollen og det er gravd i vollen i forbindelse med grusing av veien.



Bildet viser fangstgrop med id 12046-70. Jostein Bergstøl (KHM) står på vollen til gropa. Gjerdet er plassert på vollen sammen med materialer og diverse. Det er gravd og gruset helt inn i vollen. Bildet er tatt mot NØ.



Bildet viser fangstgrop id 12046-70 tatt mot S. Gropa er delvis gjenfylt.

Fangstgrop med id 12046-71 er registrert i Askeladden, og finnes både på Mølmens registrering og i NINA's registrering. Gropa ble ikke gjenfunnet i felt. Gropa skal ligge mellom -70 og -72 i området som nå er gruset opp.

Fangstgrop med id 12046-72 er gjenfylt fra gammelt av og ligger inne på jordet vest for hytta (gnr/bnr 22/1). På 1860-tallet kom det en lov som krevde igjenfylling av fangstgroper som kunne være til fare for beitedyr. Flere groper på Nordsetrene er gjenfylt. Grop nr -72 ligger helt inntil gjerdet mot veien og vollen er gravd i ved arbeid på veien.



Fangstgropen id 12046-72 ligger rett bak gjerdet her. Midlertidig plassering av hytta i bakgrunnen. Bildet er tatt mot SØ.



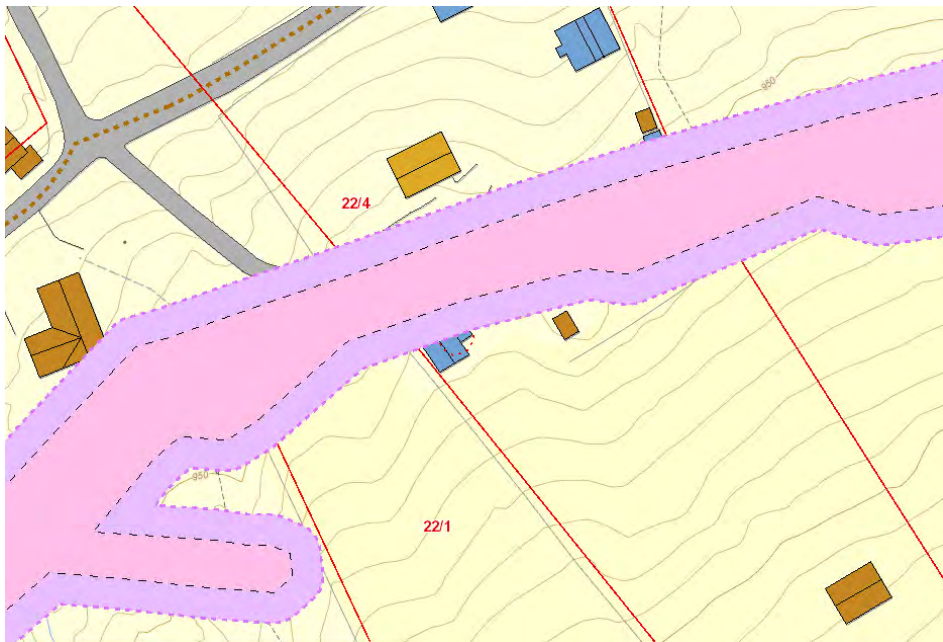
Fangstgrop id 12046-72 ligger bak gjerdet til midt i bildet. Fjerning av masser i forbindelse med grusing av veien er gjort for nære gropa og inn i vollen til gropa. Bildet er tatt mot SV.

Fangstgrop med id 12046-73 er også gjenfylt og ligger inne på jordet vest for hytta (gnr/bnr 22/1). Vollen til gropa er gravd igjennom i forbindelse med graving av kabel.



Fangstgrop med id 12046-73 er vist med blå ellipse. Vollen til gropa er gravd igjennom i forbindelse med graving av kabel.

Fangstgropene inngår i en sammenheng. Da de var i bruk var det gjerder mellom de for å lede reinen til å gå der gropene er. Rester av gjerdene kan ved gode bevaringsforhold fortsatt være bevart. Derfor er også området mellom gropene automatisk fredet.



Lokalitet id 12046. Rosa markering er lokaliteten. Lilla markering er sikringssonen. Hele arealet er automatisk fredet.

Registreringer av anlegget

Fangstgropene ved Nordsetrene er registrert i forbindelse Økonomisk kartverk, av Øystein Mølmen (hans reg 407) og av NINA. NINA registrerte anlegget i 2001-2002 med håndholdt GPS. Ved befaring med SNO 16.08.2018 ble gropene -69 til -73 gått over.



Oversiktsbilde over lokaliteten.

Behandling i Dovrefjell nasjonalparkstyre 01.10.2018

Dovrefjell nasjonalparkstyre behandlet i møte 01.10.2018, i sak nr. 036-2018, søknadene fra Sigurd Hoelsbrekken om endringer i tillatelse til å rive tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde, og sette opp nytt og større tilbygg og uthus. Dovrefjell nasjonalparkstyre fattet følgende vedtak i denne saken:

Kulturminner er en del av formålet med Fokstugu landskapsvernområde, og det er nødvendig i denne saken, på samme måte som i andre saker, at Dovrefjell nasjonalparkstyre tar hensyn til kulturminnene i landskapsvernområdet og bestemmelsene i kulturminneloven.

Hvis Sigurd Hoelsbrekken hadde søkt om alle tiltakene i forbindelse med hytta på Nordsetrene samlet på forhånd, ville Dovre kommune eller Dovrefjell nasjonalparkstyre sendt søknaden til kulturminnemyndighetene i Oppland fylke til uttalelse, før søknaden hadde blitt behandlet av nasjonalparkstyret og kommunen.

Saken dreier seg nå om både tiltak som har blitt utført og tiltak som planlegges utført, og som berører eller kan berøre automatisk fredete kulturminne eller andre kulturminner.

Det er derfor nødvendig å oversende saken til behandling hos kulturminnemyndighetene i Oppland fylke, dvs. Oppland fylkeskommune, Fagenhet kulturarv, før Dovrefjell nasjonalparkstyre og Dovre kommune kan behandle saken videre.

Sigurd Hoelsbrekken må også søke grunneieren Joramo bygdealmening om tillatelse til de tiltakene han har utført og ønsker å utføre i tillegg til tilbygget til hytta på Nordsetrene.

Dovrefjell nasjonalparkstyre kan ikke behandle søknadene om endringer i tillatelsen til å sette opp nytt og større tilbygg til hytta på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde, før kulturminnemyndigheten i Oppland fylke har behandlet hele saken, og grunneieren Joramo bygdealmening har gitt tillatelse til de tiltakene som kommer i tillegg til det nye tilbygget til hytta.

Saken oversendes til behandling hos Oppland fylkeskommune, Fagenhet kulturarv

Dovrefjell nasjonalparkstyre oversendte saken 23.10.2020 til behandling hos Oppland fylkeskommune, Fagenhet kulturarv.

Fornyhet søknad fra Sigurd Hoelsbrekken til Oppland fylkeskommune og Joramo bygdealmening

Sigurd Hoelsbrekken sendte i e-post 27.11.2018 fornyet søknad til Oppland fylkeskommune og Joramo bygdealmening om ferdigstillegg av tiltak. I søknaden skriver Sigurd Hoelsbrekken bl.a.:

Det søkes om tillatelse til å ferdigstille påbegynte arbeider. Det er ikke foretatt endringer av tiltaket i forhold til opprinnelige omsøkte planer og tegninger som lå til grunn for søknad sendt 06.04.2017.

I henhold til vedtak fattet av Dovrefjell nasjonalpark må ny søknad sendes kulturminnemyndigheten i Oppland og grunneier Joramo bygdealmening til fornyet behandling. Av vedtaket fremgår at det kreves søknad for arbeider utført og gjenstående arbeider.

Av saksutredelsen fremgår det at følgende arbeider krever søknad:

- endret plassering av fritidsbolig
- etablering av nytt fundament
- utbedring av atkomstvei
- graving av grøft for fremføring av strøm
- midlertidig lagring av utgravde masser
- midlertidig plassering av eksisterende hytte (laftekasse)

Søknad om endret plassering

Det søkes om endret plassering av tiltaket. Fritidsboligen er trukket ca. 2,5 m lengre opp (mot øst) innenfor det området/arealet som er opparbeidet og benyttet til uteoppholdsareal.

Oppføring av nytt tilbygg med tilhørende underbygning (fundament), forutsetter tiltak i grunnen. Endret plassering er begrunnet med ønske om større avstand til de registrerte fortidsminnene med tanke på transport og ferdsel i forbindelse med byggearbeidene og bruken av fritidsboligen.

Søknad om oppføring av fundament

Det søkes om oppføring av fundament under tilbygg og nytt fundament under eksisterende laftekasse.

Det er ikke foretatt endringer av tiltaket i forhold til de plantegningene og fasadetegningene som lå til grunn for søknad sendt 06.04.2017. Grunnmur under eksisterende laftekasse mot syd/vest var ødelagt. Eksisterende fundament var oppført med «sparemur», det vil si mur av stein, dels bundet sammen med sement med dårlig kvalitet. Denne måten å bygge fundament på er vanlig for den perioden bygningen opprinnelig ble oppført på. Mur, oppført med mye stein og dårlig bindemiddel, vil ha begrenset levetid og må forutsettes vedlikeholdt og utbedret over tid for å kunne bibeholde sin funksjon som en bærende bygningsdel. Det var derfor nødvendig med en omfattende utbedring av den gamle muren.

For å utbedre eksisterende mur samt binde denne sammen med fundamentet på det nye tilbygget, ble det valgt å bygge nytt fundament også under eksisterende laftekasse.

Utbedring av eksisterende atkomst

Det søkes om grusing av eksisterende atkomst.

Eksisterende atkomstveg ble opparbeidet samtidig med at fritidsboligen ble bygget ca. 1946. Vegen er ca. 70 m lang og går delvis på innmark (seterkve) og delvis utmark (ca. 30 m). Vegen ble utbedret til normal kjørbær veg for biler i 1960 i forbindelse med at det ble bygget to hytter for overnatting samt nytt seterhus med gjesterom som næringsvirksomhet (turisme) med parkering på vestsiden av omsøkte tiltak. Veien ble gruset opp ved starten av hver sesong. Etter at seterdriften og utleie av rom opphørte for ca. 20 år tilbake har veien ikke vært vedlikeholdt.

Det er lagt på et lag med grus på eksisterende veg. Det er ikke foretatt planering eller noen form for avskrapning av jord eller grøfting langs atkomstvegen.

Graving av grøft for fremføring av strøm

Det søkes om godkjenning av utført graving av grøft for fremføring av strøm.

Jordkabel er lagt for å gi strøm under byggefasen og som permanent fremtidig strømforsyning. Jordkabel er lagt i samme trase og dybde som jordkabel lagt i forbindelse med oppføring av hytte tilhørende Dombås gard, godkjent for få år tilbake.

Midlertidig lagring av oppgravde masser

Det søkes om godkjenning midlertidig lagring av masser som er tatt ut i forbindelse med bygging av fundament.

Eier av naboeiendom har gitt tillatelse til midlertidig lagring av masser som er tatt opp i forbindelse med etablering av fundamentet, på inngjerdet og dyrket seterkve.

Massene skal benyttes for å gjenskape terrenget inntil grunnmuren slik terrenget var før arbeidene ble satt i gang. Tilbakeførte masser planeres og tilsås. Areal som benyttes til lagring på naboeiendom skal settes i stand til den stand arealene hadde før de ble tatt i bruk til lagring.

Midlertidig plassering av eksisterende hytte (laftekasse)

Det søkes om godkjenning midlertidig lagring av eksisterende laftekasse.

Eier av naboeiendom har gitt tillatelse til midlertidig lagring av laftekassen på inngjerdet og dyrket seterkve. Laftekassen skal føres tilbake så snart omsøkte grunnmur er ferdig. Areal som benyttes til lagring på naboeiendom skal settes i stand til den stand arealene hadde før de ble tatt i bruk til lagring.

Utført forberedelse for vannforsyning

Søknad om løsning for vannforsyning er ikke del av foreliggende søknad og vil bli sendt senere. Det er foretatt forberedelse ved at det er lagt inn varerør i støpt fundament for fremtidig trekking av vannledning derom det blir gitt godkjenning for innlegging av vann. Videre er det satt ned rør i bakken inntil støpt fundament for eventuell fremtidig løsning med grunnvann. Dovre kommune ble orientert pr. telefon om forberedelse og at det ville bli sendt søknad om vannforsyning som egen sak senere.

Generelt om søknadsgrunnlaget

Jeg viser til etterlysning fra Dovrefjell nasjonalparkstyre av målsatte planer.

Planene er tegnet og detaljert i samsvar med norsk standard. Vi arbeider daglig med prosjektering og tegner på samme plattform uavhengig av tiltakets størrelse. Tiltakets kompleksitet vil først og fremst ha betydning for omfanget av og detaljeringen av arbeidstegninger. Selv i små tiltak, som foreliggende tiltak, tegner vi ut detaljer for utførelse av kuldebroer, vindusprogram osv.

Tiltaket er prosjektert og vil bli oppført i samsvar med tekniske krav gjeldende for fritidsbolig i samsvar med plan- og bygningsloven og byggteknisk forskrift, TEK17. Med unntak av krav om energibruk stilles det stort sett fulle krav ved prosjektering og utførelse av fritidsbolig, jf. TEK17 § 1-2 andre ledd. Normalt åpnes det heller ikke for dispensasjon fra tekniske krav, jf. pbl § 92-2 andre ledd. Dette presiseres videre i

kommunens vedtak, jf. kommunens vedtak om tillatelse til tiltak datert 26.04.2018, at tiltaket skal prosjekteres og utføres i samsvar med krav gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven.

Bestemmelser i TEK17 som vil være styrende for utførelse av grunnarbeidene er først og fremst § 10-2, § 13-5, § 13-10 og § 13-11.

For dokumentasjon av § 10-2 må NS-EN 1997 legges til grunn for dimensjonering av grunnmur. Grunnmuren er prosjektert i samsvar med standarden.

Bestemmelsen om radonsikring, § 13-5, gjelder fullt ut for fritidsbolig. Bestemmelsen innebærer at det må etableres radonsperre i grunn og tiltak som kan aktiveres når det måles over 100 Bq/m³.

Bestemmelsene i §§ 13-10 og 13-11 forutsetter at det legges et kapillært brytende sjikt under bygningen samt drenering i grunn.

All prosjektering, bygningsfysikk og grunnarbeid, er prosjektert i samsvar med minimumskrav fastsatt i TEK17 og plan- og bygningsloven.

Til tiltaket benyttes hovedsakelig robuste lokale byggevarer/produkter med dokumentert lang levetid og som er forankret i god lokal byggeskikk. Yttertak blir tekket med skifer levert av lokal produsent. Grunnmur blir forblendet med skiferstein levert av lokal produsent. Til utvendig kledning benyttes malmfuru behandlet med tjære.

Oppsummering søknader

Sigurd Hoelsbrekken, søker i brev 16.07.2018, i udatert brev i e-post 29.07.2018, og i e-post 27.11.2018, om flere endringer i tillatelsen til å rive tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde og sette opp et nytt og større tilbygg.

Det er behov for å oppsummere de endringene som Sigurd Hoelsbrekken søker om i forhold til tillatelsen som Dovrefjell nasjonalparkstyre ga 02.10.2017 i sak nr. 043-2017. Søknadene / endringene kan deles inn i søknad om tillatelse / dispensasjon til tiltak som har blitt satt i gang og har blitt utført, og tiltak som det søkes om å sette i gang og utføre.

Søknad om tillatelse eller dispensasjon til tiltak som har blitt satt i gang og er utført:

- Oppgrusing av daværende kjørespor. Det er lagt på et lag med grus på daværende kjørespor.
- Midlertidig lagring / plassering av eksisterende laftekasse.
- Gravearbeid som er utført for å støpe ny plate og bygge ny grunnmur.
- Midlertidig lagring av masser som er tatt ut i forbindelse med støpning av ny plate og oppsetting av ny grunnmur. Massene er midlertidig lagret på naboeiendom.
- Utført graving av grøft for legging av strømkabel.
- Støpt plate har blitt plassert slik at hytta (laftekassa) og tilbygget flyttes parallelt med eiendomsgrensa 2,5 m mot syd-øst, i forhold til opprinnelig plassering av hytta. Avstand fra nærmeste registrerte fortidsminne (dyregrav) øker med ca. 3 m.
- Gammelt uthus har blitt revet.

Søknad om tillatelse eller dispensasjon til å sette i gang og utføre planlagte tiltak og endringer:

- Oppføring av ny grunnmur til laftekasse og tilbygg.
- Grunnmuren senkes / bygges lavere slik at høyde fra terreng til murkrone blir ca. 15 cm, mot 30 cm på opprinnelige godkjente plantegninger. Grunnmuren bygges/forblendes med skifer.
- Massene som er midlertidig lagret på naboeiendom, tilbakeføres når arbeidene med støpt såle og grunnmur er ferdig.
- Laftekasse plasseres på grunnmuren når den er ferdig.
- Det nye tilbygget settes opp på den nye grunnmuren.
- Oppsetting av nytt uthus på 9,6 m2 (bebygd areal) i nærheten av hytta og det nye tilbygget.
- Uthuset tilpasses terrenget der det settes opp, slik at topp murkrone blir liggende ca. 20 cm over gjennomsnittsnivå på terrenget rundt uthuset.
- Areal som benyttes til lagring av masse på naboeiendom, tilbakeføres til den stand arealene hadde før de ble tatt i bruk til lagring.
- Terrenget rundt hytte og tilbygg gjenskapes så tett opp til opprinnelig terreng som mulig. Det såes til med egnet type gress. Tilbakeføring av terreng og vegetasjon fullføres med en gang etter at arbeidene med hytta, tilbygget og uthuset er ferdig.

Sigurd Hoelsbrekken har opplyst at det er krysset av for oppføring av garasje i opprinnelig nabovarsel, men i søknadene og på plantegningene går det ikke fram at det søkes om garasje i forbindelse med hytta.

Sigurd Hoelsbrekken søker ikke om få godkjent rør som er satt ned i bakken inntil støpt fundament for eventuell fremtidig løsning med grunnvann. Sigurd Hoelsbrekken søker heller ikke om å grave / legge ned tett tank, og opplyser at søknad om vannforsyning vil bli sendt til Dovre kommune senere.

Videre behandling i Innlandet fylkeskommune, Statens naturoppsyn, Dovre kommune og Joramo bygdealmennning

Oppland fylkeskommune, Fagenhet kulturarv opplyste i brev til Dovrefjell nasjonalparkstyre 05.12.2018 bl.a.:

Oppland fylkeskommune er kjent med at det foreligger en anmeldelse for overtredelse av verneforskriften for Fokstugu landskapsvernområde og kulturminneloven i tilknytning til den forelagte rive-/byggesaken.

I henhold til nasjonale føringer har ikke kulturminneforvaltningen anledning til å behandle forholdet til berørte kulturminner så lenge disse er under etterforskning for overtredelse etter kulturminneloven.

Vi må derfor avvente vår behandling av saken inntil resultatet av etterforskningen foreligger.

Statens naturoppsyn anmeldte Sigurd Holsbrekken 10.12.2018 for brudd på bestemmelser i verneforskriften for Fokstugu landskapsvernområde og kulturminneloven.

Joramo bygdealmenning behandlet 12.12.2018, i sak nr. 42/18, den fornyete søknaden fra Sigurd Hoelsbrekken 27.11.2018, og fattet følgende vedtak:

Søknad frå Sigurd Hoelsbrekken om ferdigstilling av tiltak på hytte på Nordsetre blir godkjent.

Dovre kommune v/ Endre Amundgård opplyste i e-post til Sigurd Hoelsbrekken 28.01.2019 at kommunen ikke kan se at det er gjennomført nabovarsling i forbindelse med revidert søknad. Kommunen mente de omsøkte endringene er av en slik karakter at ny runde med nabovarsling må gjennomføres, og ba om at ny nabovarsling blir gjennomført.

Innlandet politidistrikt v/ politijurist var på befarings på Nordsetrene 09.09.2019 sammen med en etterforsker fra Dombås lensmannskontor, Sigurd Hoelsbrekken, daglig leder i Lesja Byggservice AS og en fra Statens naturoppsyn Dovrefjell, og det forelå endelig dom i saken i oktober 2019.

Innlandet fylkeskommune, Fagenhet Kulturarv, uttalte følgende i brev til Dovrefjell nasjonalparkstyre 21.02.2020:

Vi viser til e-post fra Dovre nasjonalparkstyre den 23.10.2018 samt til vår foreløpig uttalelse av 05.12.2018. Saken gjelder søknad om endringer i tillatelse til å rive tilbygg til hytte på Nordsetrene i Fokstugu landskapsvernområde. Saken berører gnr/bnr/fnr 93/1/20 i Dovre kommune.

Bakgrunn

Eier av hytte på den angjeldende eiendommen søkte i 2017 om riving av et mindre, eksisterende tilbygg på hytta samt oppføring av et nytt og større tilbygg. Dovrefjell nasjonalparkstyre innvilget søknaden under visse vilkår den 02.10.2017. I forbindelse med gjennomføring av rive-/byggetiltakene gikk imidlertid eier/søker ut over de rammene som lå i den opprinnelige tillatelsen. Dette innebar blant annet brudd på vernereglene for landskapsvernområdet samt brudd på kulturminnelovens bestemmelser. Statens Naturoppsyn (SNO) anmeldte forholdene 10.12.2018. Oppland fylkeskommune, nå Innlandet fylkeskommune, har avstått fra å uttale seg i saken før det forelå endelig dom i saken. Etter henvendelse per telefon, har Innlandet politidistrikt opplyst om at det forelå endelig dom i saken i oktober 2019. Etter som fylkeskommunen ikke har vært part i saken, fikk ikke vi automatisk informasjon om domsavsigelsen.

Fylkeskommunens vurdering – forholdet til automatisk fredete kulturminner

Flere av de omsøkte tiltakene er allerede gjennomført uten at kulturminnemyndighetene har vært hørt, og innebærer brudd på kulturminneloven. På generelt grunnlag uttaler ikke kulturminnemyndighetene seg i saker der omsøkte tiltak er utført ulovlig. Ved brudd på kulturminneloven (kml) skal kulturminnemyndighetene vurdere: 1) Hvorvidt forholdet skal politianmeldes, 2) Hvorvidt det skal kreves istandsetting/tilbakeføring av tiltaket i henhold til rettevedtak etter kml §8, tredje ledd.

Lovbruddene iht. kml har vært politianmeldt av SNO, og det foreligger endelig dom i saken. Terrenginngrepene er av en slik karakter at kulturminnemyndighetene ikke har sett det som hensiktsmessig å kreve dem fjernet/rettet iht. kulturminneloven.

Ut ifra det ovenstående har kulturminnemyndighetene allerede gjort sin vurdering av tiltakene, og kan følgelig ikke ta videre stilling til de omsøkte tiltakene.

Utskifting av ny grunnmur har medført store terrenginngrep innenfor den lovhjemlede sikringssonen til fangstanlegg id 12046 i den nasjonale kulturminnedatabasen, Askeladden (jf. kml §6). I tillegg er atkomstveg til eiendommen betydelig oppgradert i

forbindelse med bygge-/rivearbeidene, og ny strømkabel er gravd inn til byggetomta. Begge de sistnevnte tiltakene er trukket gjennom det automatisk fredete fangstanlegget.

Erfaring fra lignende fangstanlegg tilser at det også kan ligge bevarte kulturminner, som f.eks. rester etter ledegjerder, mellom fangstgropene i anlegget. Sporene etter disse kulturminnene er ofte subtile og vanskelig å se på markoverflaten. Rive- og byggesaken, i det omfanget den har vist seg å få, skulle således ha vært oversendt fylkeskommunen til uttalelse. Både nærheten til fangstanlegget, inngrepene i kulturminnelokaliteten og mulighetene for å påvise kulturminner som tidligere ikke var kjent burde tilsi at saken skulle vært avklart hos kulturminnemyndighetene. Kabelgrøft, oppgradering av atkomstveg og nytt tilbygg til hytte er alle tiltak som ville vært søknadspliktige etter kml §8, første ledd.

Ved en eventuell søknad etter kml §8, første ledd, ville kulturminnemyndighetene trolig ikke ha anbefalt å gi tillatelse til de omsøkte tiltakene uten klare vilkår om omfang, plassering og bedre terrengtilpasning for både hytte, veg og kabelgrøft. Dersom kulturminnemyndighetene i det hele tatt ville innvilget tillatelse til gjennomføring av de omsøkte tiltakene, ville det uansett ha vært stilt vilkår om arkeologiske undersøkelser for å kartlegge forholdet til både kjente og ukjente kulturminner tilknyttet fangstanlegget.

Forholdet til bygningsvern og kulturlandskap

Fylkeskommune har ikke historisk informasjon om bygningen, men utfra oversendt materiale kan det se ut som om bygningen ikke er i direkte tilknytning til setervirksomhet, og kan dermed med stor sannsynlighet defineres som fritidsbolig. Selv om det er en fritidsbolig oppleves den i landskapet som en del av setermiljøet og den er et viktig element for å bevare helheten i bygningsmiljøet. Utforming og eventuell utvidelse av hytta må derfor sees i sammenheng med det øvrige bygningsmiljøet.

Dagens hytte er en delvis innkledd tømmerbygning. Omsøkte tilbygg som vist i oversendte tegninger fremstår som svært dominerende, og underordner seg ikke på noen måte eksisterende bygning. Dersom Nasjonalparkstyret/Dovre kommune tillater videre oppsett av hytte, vil ikke fylkeskommunen motsette seg at en fører opp et tilbygg i vinkel, men anmoder om at en ser på alternative utforminger av tilbygget som innebærer større grad av underordning i forhold til eksisterende.

Søker viser til at flere tiltak er gjort for å tilfredsstille TEK17. Han viser selv til §31-2, at en ikke nødvendigvis trenger å tilfredsstille alle krav i TEK17 ved tilbygg på eksisterende byggverk. Eier har likevel valgt å bygge etter TEK17 og også i noen tilfeller med strengere krav enn TEK17. Dette synes unødvendig på et lite tilbygg til eksisterende hytte og kan ha resultert i at tiltaket har blitt mer omfattende enn nødvendig. I tillegg viser søker til at deler av terrengtiltak er nødvendig i henhold til §13-11 Overvann. Veiledningsteksten åpner for at en her kunne ha funnet enklere preaksepterte løsninger, som tok tilbørlig hensyn til det eksisterende terrenget. Det kan se ut som om terrengtiltakene har blitt mere omfattende enn nødvendig i henhold til TEK17.

Et av formålene med Fokstugu landskapsvernområde er å «ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart». Videre står det i verneforskriften at landskapsvernområdet skal vernes mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, ved bl.a. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, grave, sprengnings- og

borearbeider (jf. §3, pkt. 1.1). Det tilligger ikke fylkeskommunens myndighet å vurdere tiltakene opp imot verneforskriften for Fokstugu landskapsvernområde. Fylkeskommunen har imidlertid myndighet til å uttale seg om forholdet til kulturlandskapsverdier, og det synes som om flere av de omsøkte tiltakene i liten grad følger opp de hensyn som er satt for å ivareta kulturlandskapet rundt Nordsetrene ved Fokstugu.

Konklusjon

De omsøkte tiltakene er i utgangspunktet allerede vurdert av kulturminnemyndigheten som brudd på kulturminneloven og behandlet deretter. På generelt grunnlag uttaler ikke kulturminnemyndighetene seg til omsøkte tiltak som er utført ulovlig. Fylkeskommunen kan følgelig ikke ta videre stilling til de omsøkte tiltakene.

Nytt tilbygg synes dominerende i forhold til eksisterende bygg, og bør i større grad tilpasses den opprinnelige bygningen som del av seterlandskapet ved Nordsetrene. Mange av de gjennomførte tiltakene synes i liten grad å følge opp de hensynene som ligger i landskapsvernområdets verneforskrift for å ivareta det særpregete kulturlandskapet på stedet. Søker synes å ha gått ut over de rammer som lå i nasjonalparkstyrets opprinnelige rive- og byggetillatelse.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Kulturminneloven av 9. juni 1978.
- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Fokstugu landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.
- Arealdelen i kommuneplanen for Dovre kommune.

I kulturminneloven går det bl.a. fram:

- Kulturminner og kulturmiljøer skal vernes, jf. § 1.
- Når det etter annen lov treffes vedtak som påvirker kulturminner, skal det legges vekt på formålet med kulturminneloven, jf. § 1.
- Kulturminner er alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, jf. § 2.
- Kulturmiljøer er områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng, jf. § 2.
- Det er forbud mot inngrep i automatisk fredete kulturminner, jf. § 3. I § 3 første ledd, går det bl.a. fram:
 - Ingen må – uten at det er lovlig etter § 8 – sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje.
- Fangstinnretninger (dyregraver) er automatisk fredete kulturminner, jf. § 4.
- Rundt ytterkanten på automatisk fredete kulturminner er det en sikringssone så langt som det er nødvendig å verne det mot tiltak, jf. § 6.
- Inntil sikringssonen er særskilt avgrenset, omfatter det et fem meter bredt belte regnet fra kulturminnets synlige ytterkant, jf. § 6.
- Det er nødvendig med tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner, jf. § 8. I § 8 går det bl.a. fram:
 - Vil noen sette i gang tiltak som kan virke inn på automatisk fredete kulturminner på en måte som er nevnt i § 3 første ledd, må vedkommende

tidligst mulig før tiltaket planlegges iverksatt melde fra til vedkommende kulturminnemyndighet eller nærmeste politimyndighet. Vedkommende myndighet avgjør snarest mulig om og i tilfelle på hvilken måte tiltaket kan iverksettes. Avgjørelsen kan påklages til departementet innen 6 uker fra underretning om vedtaket er kommet fram til adressaten.

- Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på et automatisk fredet kulturminne på en måte som nevnt i § 3 første ledd, skal melding etter første ledd sendes med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnet. Vedkommende myndighet avgjør snarest mulig – og senest innen 3 uker fra det tidspunkt melding er kommet fram til vedkommende myndighet – om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det. Fristen kan forlenges av departementet når særlige grunner tilsier det. Første ledd, siste punktum får tilsvarende anvendelse.
- Bygg, anlegg m.v. som er oppført eller påbegynt i strid med paragrafen her, kan departementet kreve fjernet eller rettet innen en nærmere fastsatt frist.

Det er den som vil sette i gang tiltak, eller som har satt i gang tiltak som berører automatisk fredete kulturminner, som skal sende melding til kulturminnemyndighetene eller nærmeste politimyndighet.

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Jf. verneforskriften § 2.

Et annet formål med Fokstugu landskapsvernområde er også å ivareta sammenhengen mellom de store fjellområdene og høgfjellsøkosystemene på Dovrefjell og i Rondane. Det er bl.a. viktig å ta vare på et tidligere mye brukt og framtidig mulig trekkområde for villrein mellom Dovrefjell og Rondane.

Fokstugu landskapsvernområde er vernet mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, bl.a. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, grave, sprengnings- og borearbeider, jf. § 3, pkt. 1.1.

Bestemmelsene i § 3, pkt. 1.1 er ikke til hinder for bl.a.:

- Vedlikehold av eksisterende veier og andre anlegg slik at dagens standard opprettholdes, jf. § 3, pkt. 1.2 b.
- Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 3, pkt. 1.2 c.

Dovrefjell nasjonalparkstyre kan gi tillatelse til ombygging og tilbygg til eksisterende bygninger, jf. pkt. 1.3 d.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har ikke hjemmel til å gi tillatelse til:

- Utgraving av byggegrop, mellomlagring av masse, og oppfylling av masse.
- Oppføring av bygninger, (hytte og tilbygg på ny tomt).
- Graving av kabelgrøft.
- Boring etter vatn.
- Oppgrusing og opprusting av kjørespor til kjøreveg.
- Riving av gammelt uthus og oppsetting av nytt uthus på 9,6 m2.

Søknadene / disse tiltakene må derfor behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriften, jf. § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak).

I naturmangfoldloven § 48 går det i 1. ledd fram:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014, inneholder retningslinjer som er relevant for vurderingen om det kan gis dispensasjon (s. 11):

Hvis et omsøkt tiltak eller en aktivitet ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, kan forvaltningsmyndigheten vurdere dispensasjon etter § 48 første alternativ.

Ved søknad om dispensasjon må det først vurderes om vilkårene er oppfylt. Vilkårene er kumulative, det vil si at begge vilkårene må være oppfylt. Det at vilkårene er oppfylt gir ikke krav på dispensasjon. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det skal gis en dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjon skal gis må det foretas en skjønnsmessig vurdering.

Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også de hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltak, og om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden, inngår i vurderingen.

Dispensasjon etter § 48 første alternativ, omfatter tiltak som er forenlig med verneformål og verneverdier i det aktuelle området. Dette vil i noen grad avhenge av verneform.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell går det fram at Nordsetrene ligger i en brukssone (sone 05-S) i Fokstugu landskapsvernområde. Brukssonene er områder hvor hensynet til verneverdiene tilsier en videreutvikling av landbrukstilknyttede næringer inklusive småskala reiseliv (se s. 46 i forvaltningsplanen). I forvaltningsplanen er det (s. 46) gitt retningslinjer for nybygg i landbruksnæring i brukssonene, men det er ikke gitt retningslinjer for nybygg i forbindelse med hytter og tilbygg til hytter i disse brukssonene.

I forvaltningsplanen (s. 89) går det fram at det er et mål å holde omfanget av byggevirksomhet i verneområdene på et lavt nivå. Når det gjelder ombygging / utvidelse går det (s. 89) bl.a. fram:

Tilbygg, ombygginger, utvidelser eller andre tiltak som medfører endringer i størrelse, utseende eller funksjon, er ikke å forstå som vedlikehold. Tiltak som kan medføre økt overnattingskapasitet, endret ferdselsmønster i området eller funksjonsendring, krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Eventuelle søknader om ombygginger / utvidelser må vurderes i forhold til verneformålet.

I forvaltningsplanen er det ikke noen retningslinjer om arealgrenser for hytter og buer, og hvor store utvidelser som kan tillates, men det følger av forvaltningspraksis i nasjonalparker og landskapsvernområder at det kan godtas tilbygg på inntil 10 m², og en økning av totalarealet på ca. 30 %, jf. brev av 02.10.2009 fra Direktoratet for naturforvaltning i forbindelse med en annen byggesak i Fokstugu landskapsvernområde. Det går ikke fram av brevet om dette også gjelder i brukssonene.

I retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene og biotopvernområdene (s. 90), går det bl.a. fram:

- Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Det vil ikke være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.

- Det skal gjennomføres en strengere dispensasjonspraksis i sone uten tilrettelegging og inngrep enn i brukssonene.

I retningslinjene i forvaltningsplanen for bygninger i verneområdene (s. 90), går det bl.a. også fram:

Tiltak skal gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal nyttes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.

Når det gjelder vedlikehold av veier og kjørespor, er det følgende retningslinjer i forvaltningsplanen (s. 92):

Arbeid på vei og kjørespor skal skje som vedlikehold, ikke som opprusting, og skal ikke føre til at kjørespor endrer karakter i retning av vei. Formålet med vedlikehold av kjørespor skal være å sikre framkommeligheten, hindre vannskader på sporet og at det ikke lages unødige sår i landskapet.

Kjørespor skal ikke gruses opp. Det skal ikke grøftes eller legges stikkrenner, men eksisterende grøfter og stikkrenner kan vedlikeholdes. Det skal velges minimumsløsninger for vedlikehold. Likevel må omfang av arbeidet vurderes opp mot hvor lenge kjøresporene vil holde før nytt arbeid er påkrevd.

Følgende arbeid på kjørespor krever dispensasjon:

- Bruk av mindre anleggsmaskiner.
- Utlegging av sviller, stokker e.l. over våte parti. Det skal ikke nyttes materialer som er innsatt med giftstoff.
- Legging av rør/stikkrenner der det ikke er slike i dag. Det skal som hovedregel brukes steinsetting med stein fra stedet.
- Grusing / grøfting på kortere strekninger for å unngå mer omfattende terrengskader.

Tiltak som tar sikte på å legge til rette for mer behagelig transport, nye transportmidler eller større fart er å betrakte som opprusting og krever dispensasjon.

Omlagging av traséer kan bare skje om det er positivt for verneformålet. Dette krever også dispensasjon.

Ved alle tiltak skal en unngå skader på omkringliggende terreng. Ved planlegging og gjennomføring av tiltak skal det tas hensyn til miljøet slik at virkningen på landskapet blir så liten som mulig.

Det er ikke anledning til å gi tillatelse eller dispensasjon til tiltak som strider mot verneformålet.

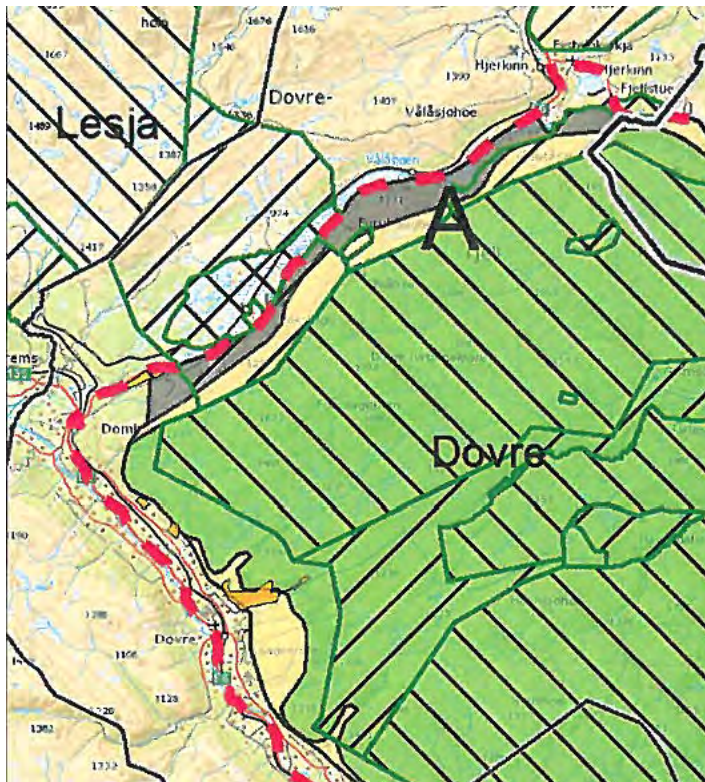
Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Regional plan for Rondane og Sørkletten

Regional plan for Rondane og Sørkletten ble godkjent av Miljøverndepartementet i brev 17.09.2013 med endringer i retningslinjene og i plankartet etter innspill fra og møter med Oppland og Hedmark fylkeskommuner og berørte kommuner.

I Dovre kommune er det i regional plan for Rondane og Sølknkletten avgrenset en buffersone og utviklingssone (sone 3) langs E6 mellom Dombås og Hjerlunn. Utviklingssonen er avgrenset slik at eksisterende reiselivsbedrifter omfattes av sonen.



Kart 3: Utsnitt av plankartet for regional plan for Rondane og Sølknkletten. Grått areal mellom Dombås og Hjerlunn er utviklingssone A i randområdene i Rondane (sone 3).

I regional plan for Rondane og Sølknklette går det (s. 73) fram at for utviklingssonen mellom Dombås og Hjerlunn gjelder de samme retningslinjene for fritidsbebyggelse og andre bygg, som gjelder for buffersone, sone 2, i planen.

I retningslinjene for fritidsbebyggelse og andre bygg i buffersone, sone 2, går det fram: (s. 72):

I sone 2 legges det vekt på å prioritere utvikling av eksisterende bedrifter og virksomheter framfor å etablere nye virksomheter.

Det skal ikke etableres ny fritidsbebyggelse/ fritidseiendommer ut over de som allerede er godkjent gjennom reguleringsplan eller gjennom områder avsatt for fritidsbebyggelse i kommuneplanens arealdel. I regulerte områder er det reguleringsbestemmelsene som angir rammene for utnyttingsgrad.

Det kan gis rom for tilbygg, uthus og anneks på eksisterende godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulert felt innenfor en øvre ramme på 120 m² bruksareal (BRA). Parkeringsareal kommer i tillegg.

Lokale rammer for bebyggelsen må konkret vurderes i den enkelte buffersone og fastsettes ut fra hensyn til villrein, bebyggelsens synbarhet og beliggenhet (snaufjell/skog), terreng, nærhet til vann og vassdrag og tilpasning til omkringliggende bebyggelse.

Kommunene anbefales (gjennom revidering av kommuneplanens arealdel) å utarbeide særskilte bestemmelser for buffersonene.

Arealdelen i kommuneplanen i Dovre kommune 2016-2025

I gjeldende arealdel i kommuneplanen i Dovre kommune 2016-2025, er det aktuelle området der hytta ligger, lagt ut som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF). I LNF-områder er som utgangspunkt bare bygninger og anlegg knyttet til stedbunden næring tillatt. I arealdelen i kommuneplanen i Dovre kommune går det bl.a. fram (s. 54):

Det skal ikke føres opp bygninger uten at disse er nødvendige tiltak for landbrukets og gardstilknyttet næringsvirksomhet basert på gardens ressursgrunnlag. Skal det bygges utenom stedbunden næring, skal dette tas opp som endring av kommuneplanens arealdel eller som dispensasjon fra planen. Alle tiltak i utmark medfører søknadsplikt til kommunen.

I kommuneplanens arealdel for Dovre kommune 2016-2025 er det (s. 55-56) også retningslinjer for dispensasjonsbehandling for eksisterende fritidsboliger i LNF-områder, men retningslinjene gjelder ikke for de områdene som omfattes av regionale villreinplaner, bygdenære områder og buffersone 1 i regional plan for Dovrefjell og sone 2, 3 og 4 i regional plan for Rondane.

Regler for størrelse på hytter og uthus i Joramo bygdeallmenning

Joramo bygdeallmenning har egne regler for størrelse på hytter og uthus. Hytter kan være maksimum 70 m² og uthus maksimum 10 m².

Vurderinger

Denne saken dreier seg om tiltak som har blitt satt i gang og utført uten tillatelse eller dispensasjon, og endringer i tiltak som det har blitt gitt tillatelse til tidligere. Dette har påført Dovrefjell nasjonalparkstyre, Statens naturoppsyn og Dovre kommune mye ekstra arbeid og tidsbruk.

De tiltakene og endringene som har blitt satt i gang og utført i denne saken uten tillatelse eller dispensasjon er vanskelige å forholde seg til, og legger føringer på hva det kan gis tillatelse eller dispensasjon til for å finne en praktisk løsning i saken. Det blir et spørsmål å gjøre det beste ut av situasjonen i forhold til det som har skjedd tidligere i saken.

Kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune har i brev 21.02.2020 uttalt at:

- Terrenginngrepene er av en slik karakter at kulturminnemyndighetene ikke har sett det som hensiktsmessig å kreve dem fjernet/rettet iht. kulturminneloven.
- Omsøkte tilbygg som vist i oversendte tegninger fremstår som svært dominerende, og underordner seg ikke på noen måte eksisterende bygning. Dersom Nasjonalparkstyret / Dovre kommune tillater videre oppsett av hytte, vil ikke fylkeskommunen motsette seg at en fører opp et tilbygg i vinkel, men anmoder om at en ser på alternative utforminger av tilbygget som innebærer større grad av underordning i forhold til eksisterende.

Kulturminnemyndighetene krever med andre ord ikke at inngrepene i kulturminnene blir rettet, men anmoder om at en ser på alternative utforminger av tilbygget som innebærer større grad av underordning i forhold til eksisterende.

Sigurd Hoelsbrekken søker som endring å plassere hytta (laftekassa) og sette opp tilbygget på støpt såle og grunnmur som er flyttet parallelt med eiendomsgrensa 2,5 m mot sør-øst, i forhold til opprinnelig plassering av hytta. I tillegg søker han om å senke / bygge grunnmuren lavere slik at høyde fra terreng til murkrone blir ca. 15 cm, mot 30 cm på opprinnelige

godkjente plantegninger. Tilsammen kan dette føre til at hytta og tilbygget blir noe mindre dominerende i seterlandskapet på Nordsetrene.

Hytta / laftekassa skal kles utvendig med samme panel som tilbygget, og når hele bygningen er ferdig, er det den opprinnelige hytta som vil framstå som et tilbygg som underordner seg resten av bygningen.

Når hytta og tilbygget flyttes 2,5 m mot sør-øst, ser det også ut som hytta og tilbygget kommer til å bli satt opp utenfor sikringssonen for kulturminnene. I forhold til kulturminnene vil det ikke ha noen avbøtende effekt siden massene allerede er gravd ut og mellomlagret, men det vil se litt bedre ut på kartet etterpå at hytta og tilbygget er plassert utenfor sikringssonen.

Det gamle uthuset som har blitt revet, sto utenfor sikringssonen for kulturminnene, og det nye uthuset bør derfor også plasseres utenfor sikringssonen der eller i nærheten av der det gamle uthuset sto tidligere.

En praktisk løsning bl.a. for å få en avslutning på saken, er at søknadene om endringer og tiltak behandles som en dispensasjonssak, og at Sigurd Hoelsbrekken får dispensasjon til de tiltakene som har blitt satt i gang og utført, og dispensasjon til å sette i gang og utføre planlagte tiltak og endringer, men at det settes vilkår for hvordan dette skal gjøres.

Saksbehandler foreslår derfor at Dovrefjell nasjonalparkstyre gir dispensasjon til følgende tiltak som har blitt satt i gang og er utført, og som det er søkt om:

- Oppgrusing av daværende kjørespor med et lag med grus.
- Midlertidig lagring / plassering av eksisterende laftekasse.
- Gravearbeid som er utført for å støpe ny plate og bygge ny grunnmur.
- Midlertidig lagring av masser på som er tatt ut i forbindelse med støpning av ny plate og oppsetting av ny grunnmur.
- Utført graving av grøft for legging av strømkabel.
- Utført støping av plate som har blitt plassert slik at hytta (laftekassa) og tilbygget flyttes parallelt med eiendomsgrensa 2,5 m mot syd-øst, i forhold til opprinnelig plassering av hytta.
- Utført riving av gammelt uthus.

Saksbehandler foreslår også at Dovrefjell nasjonalparkstyre gir dispensasjon til å sette i gang og utføre følgende planlagte tiltak og endringer som det er søkt om:

- Oppføring av ny grunnmur til laftekasse og planlagt tilbygg.
- Tilbakeføring av massene som er midlertidig lagret, når arbeidene med støpt plate og grunnmuren er ferdig.
- Laftekasse plasseres på grunnmuren når den er ferdig.
- Oppsetting av planlagt tilbygg på grunnmuren.
- Oppsetting av nytt uthus på 9,6 m² (bebygd areal) i nærheten av laftekassa og det nye tilbygget, men utenfor sikringssonen for kulturminnene.

Saksbehandler foreslår at dispensasjonen gis med bl.a. følgende vilkår:

- Grunnmuren for laftekassa og tilbygget bygges slik at høyde fra terreng til murkrone blir ca. 15 cm, og grunnmuren bygges/forblendes med skifer.
- Det nye uthuset må plasseres der det gamle uthuset sto tidligere eller et annet egnet sted utenfor sikringssonen for kulturminnene.
- Det nye uthuset tilpasses terrenget der det settes opp, slik at topp murkrone blir liggende 15-20 cm over gjennomsnittsnivå på terrenget rundt uthuset.
- Terrenget rundt laftekasse, tilbygg og uthus gjenskapes så tett opp til opprinnelig terreng som mulig. Det såes til med egnet type gress.
- Laftekassa kles utvendig og det nye tilbygget og uthuset bygges i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området.
- Bygningene skal mest mulig underordne seg naturpreget i området når det gjelder materialbruk og fargevirkning. Det skal brukes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene og andre bygninger i området.
- Laftekasse kles utvendig med samme panel som tilbygget, og hytte, tilbygg og uthus tilpasses hverandre mht. materialvalg og farge. På takene skal det brukes torv eller materialer som ikke skiller seg for mye ut fra omgivelsene.
- Tilbakeføring av terreng og vegetasjon fullføres med en gang etter at arbeidene med laftekassa, tilbygget og uthuset er ferdig. Berørte kulturminner skal tilbakeføres så godt det lar seg gjøre.
- Areal som benyttes til mellomlagring av masse, tilbakeføres til den stand arealene hadde før de ble tatt i bruk til mellomlagring.
- Materialrester som er rent treverk kan kappes opp til ved som kan brukes på stedet. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.
- Kjøresporene som ble gruset opp, skal gro igjen slik at de kan se ut som kjørespor igjen.

Sigurd Hoelsbrekken har opplyst at det er krysset av for oppføring av garasje i opprinnelig nabovarsel, men i søknadene og på plantegningene går det ikke fram at det søkes om garasje i forbindelse med hytta. Dovrefjell nasjonalparkstyre kan derfor ikke gi dispensasjon til oppføring av garasje.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Dispensasjon til de tiltakene som har blitt satt i gang og er utført og som det er søkt om, og dispensasjon til å sette i gang og utføre planlagte tiltak og endringer som det er søkt om, kan med de vilkårene som er foreslått berøre naturmangfoldet, bl.a. landskapet, mindre, enn hvis tiltak som har blitt satt i gang og utført uten tillatelse eller dispensasjon, skal rettes og gjennomføres på annen måte, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. De tiltakene som har blitt satt i gang og er utført og som det er søkt om, og gjennomføring av de planlagte tiltakene og endringene som det har blitt søkt om, vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis ikke føre til at belastningen på økosystemet blir for stor samlet sett. Det er derfor sannsynligvis ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet.

Hvis det blir ryddet opp etter byggearbeidene, og terrenget og vegetasjonen rundt bygningene blir tilbakeført så godt det lar seg gjøre, er det i denne saken sannsynligvis ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke flere kostnader for å hindre skade på naturmangfoldet, jf. § 11.

Saksbehandler går ut fra at det blir benyttet miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder når bygge- og terrengarbeider skal gjennomføres, jf. § 12.

Vurderinger i forhold til verneformålet og prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, tilsier at effekten av de utførte og planlagte tiltakene og endringene, kan bli akseptable hvis bygge- og terrengarbeidene gjennomføres og fullføres på en forsvarlig måte.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Adgang til å kreve utsatt iverksetting av vedtaket (i byggesaker)

Det er adgang til å be om utsatt iverksetting av vedtaket dersom saken gjelder flere parter, og gjennomføring av tiltaket før eventuell klagebehandling medfører skade for den/de parten(e) som har klaget. Andre med rettslig klageinteresse, som har klaget på vedtaket, kan også be om utsatt iverksetting av vedtaket.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Innlandet fylkeskommune, Fagenhet kulturarv
- Dovre kommune
- Joramo bygdeallmenning
- Sigurd Hoelsbrekken, Lillehammer



Arkivsaksnummer: 2020/6034-2

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	32/2020	08.06.2020

Søknad fra Stein Fosshaug Herzog, Oslo, om å sette opp nytt aggregathus ved hytte på Øvre Reindøl i Jora landskapsvernområde

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Stein Fosshaug Herzog, Oslo, dispensasjon til å sette opp nytt aggregathus på 1,7x1,7 m (2,89 m² bebygd areal), ved hytte på Øvre Reindøl i Jora landskapsvernområde.

Hytta ligger i Dalsida statsallmenning, og har gnr. 156, bnr. 1, fnr. 218 i Lesja kommune.

Dispensasjonen begrunnes med at oppsetting av Aggregathuset vil medføre en forholdsvis liten endring i forhold til nåværende arealbruk i Jora landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Det tas forbehold om nødvendige tillatelser fra Lesja fjellstyre og Statskog.

Vilkår:

- Tomta der aggregathuset skal stå, skal ikke tilføres masser for å heve tomte mer enn nødvendig.
- Aggregathuset skal settes opp i samsvar med opplysningene i søknaden og i denne saken, og i samsvar med kart og tegninger vedlagt søknaden.
- Tiltaket skal gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal nyttes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.
- Treverk som blir til overs, kan kappes opp til ved som kan brukes på stedet. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 1. ledd, og vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

--- slutt på innstilling ---

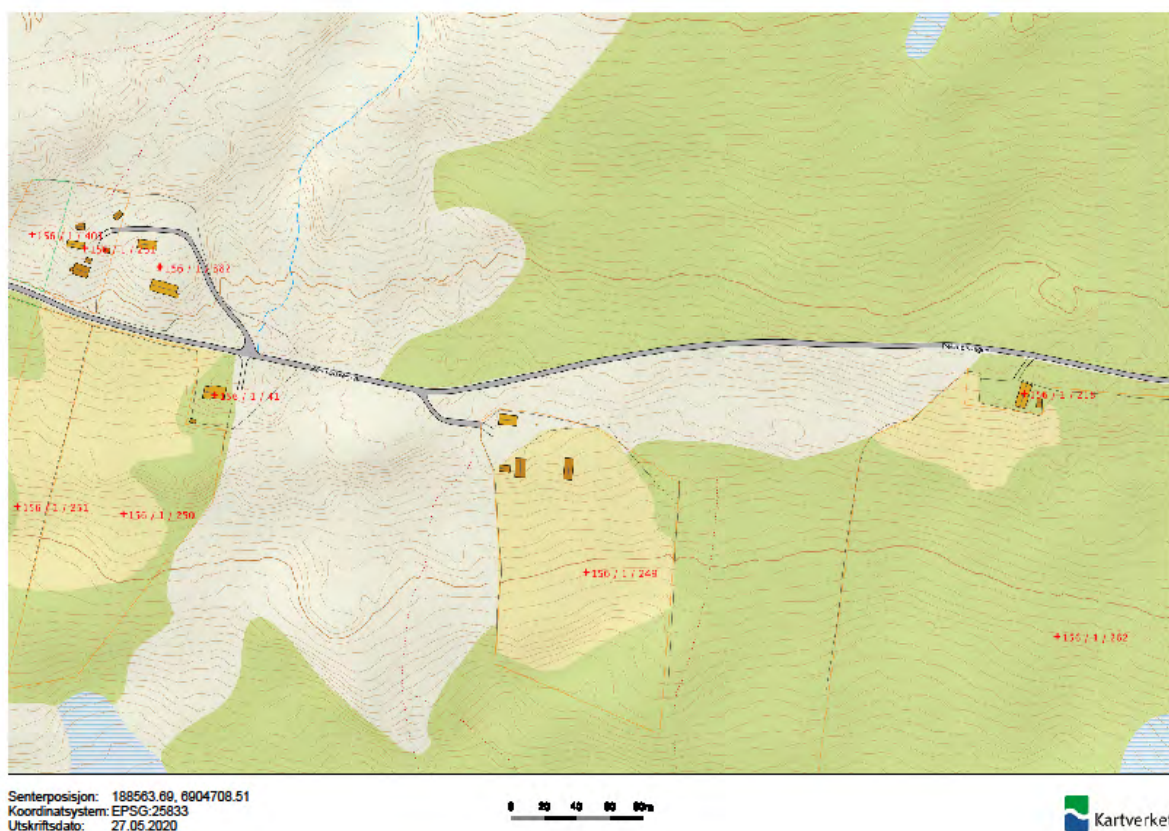
Dokumenter

- 15.05.2020: Søknad fra Jora Bygg & Laft AS, Dombås, på vegne av Stein Fosshaug Herzog, Oslo, om å sette opp nytt aggregathus ved hytte på Øvre Reindøl i Jora landskapsvernområde.
- 18.05.2020: E-post fra Lesja kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Oversending av søknad for behandling.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger

Jora Bygg & Laft AS, Dombås, søker 15.05.2020 på vegne av Stein Fosshaug Herzog, Huldreveien 2B, 0781 Oslo, om å sette opp nytt aggregathus, 2,89 m2 bebygd areal, ved hytte på Øvre Reindøl i Jora landskapsvernområde.

Hytta ligger i Dalsida statsallmenning, og har gnr. 156, bnr. 1, fnr. 218 i Lesja kommune. Nåværende bebyggelse på fritidsfestet er 101 m2 bebygd areal.



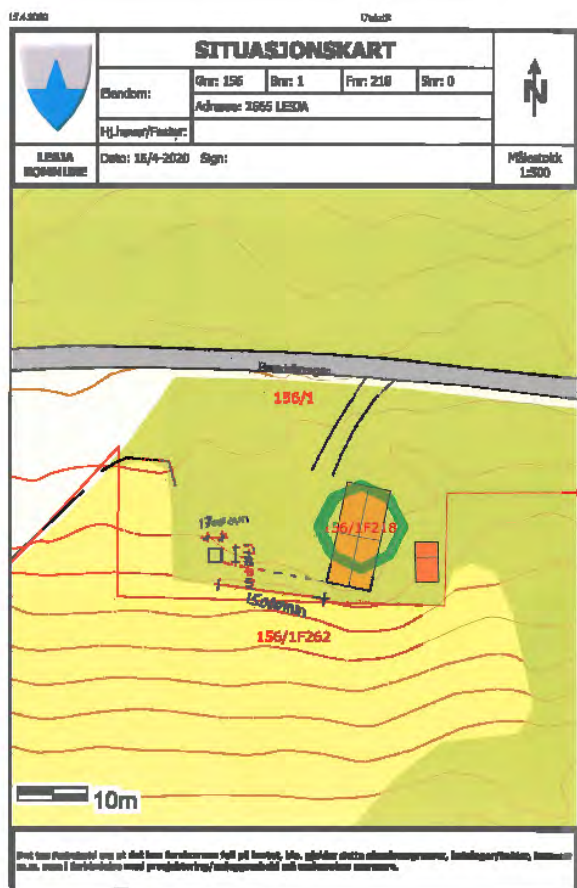
Kart over den østlige delen av Øvre Reindøl. Hytta med fnr. 218, ligger lengst øst på bildet.



Bilde 1: Hytta til Stein Herzog på Øvre Reindøl. Bildet er tatt i 2004.

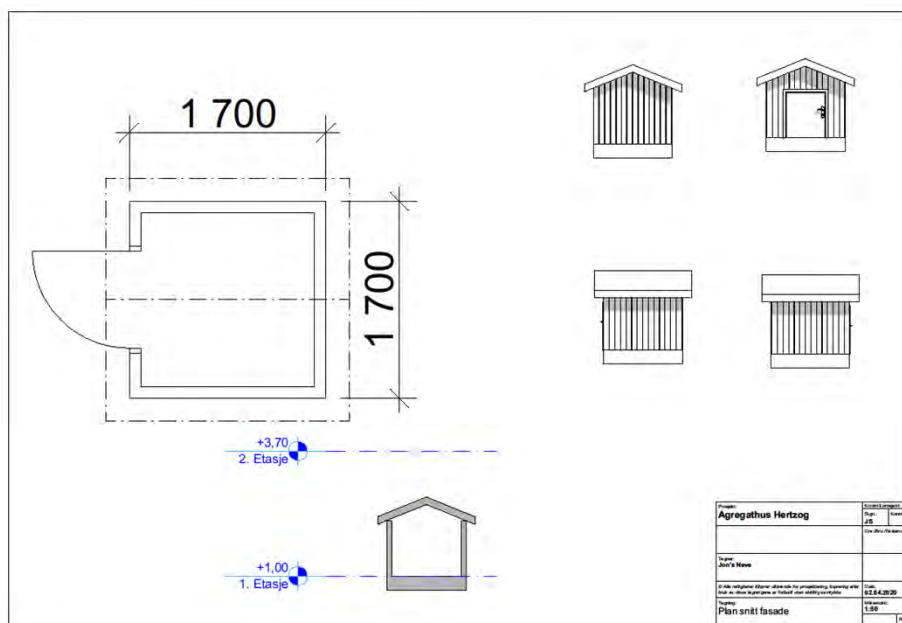


Bilde 2 Uthus ved hytta til Stein Herzog. Bildet er tatt i 2004.



<http://www.industrydocuments.ucsf.edu/docs/1224>

Kart 2. Kartet viser planlagt plassering av aggregathuset i forhold til hytta.



Tegninger 1: Tegninger av planlagt aggregathus.

I søknaden går det fram at aggregatet vil bli 1,7x1,7 m og ca. 1,6 m høyt, og skal brukes til lagring og drift av strømaggregat. Det vil også bli lydisolert på grunn av støy fra aggregatet, og eksos vil bli ledet ut til grøft i grunnen. Aggregatet skal brukes til kapping og kløyving av ved til brensel på stedet, og andre oppgaver som kreve mere effekt.

Lesja kommune oversendte søknaden til Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.05.2020 for behandling. Lesja fjellstyre og Statskog skal vanligvis behandle slike søknader (privatretslige sider av saken) før nasjonalparkstyret.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Jora landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Jora landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der verdifullt setermiljø, vegetasjon, kulturminner og trekkområder for villreinen utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Jf. verneforskriften § 2.

Jora landskapsvernområde er vernet mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, jf. § 3, pkt. 1.1, og Dovrefjell nasjonalparkstyre har ikke hjemmel i verneforskriften til å gi tillatelse til å sette opp uthus ved hytter. Søknaden må derfor behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriftene, jf. § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak).

I naturmangfoldloven § 48 går det i 1. ledd fram:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014, inneholder retningslinjer som er relevant for vurderingen om det kan gis dispensasjon (s. 11):

Hvis et omsøkt tiltak eller en aktivitet ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, kan forvaltningsmyndigheten vurdere dispensasjon etter § 48 første alternativ.

Ved søknad om dispensasjon må det først vurderes om vilkårene er oppfylt. Vilråene er kumulative, det vil si at begge vilråene må være oppfylt. Det at vilråene er oppfylt gir ikke krav på dispensasjon. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det skal gis en dispensasjon dersom vilråene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjon skal gis må det foretas en skjønsmessig vurdering.

Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også de hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltak, og om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden, inngår i vurderingen.

Dispensasjon etter § 48 første alternativ, omfatter tiltak som er forenlig med verneformål og verneverdier i det aktuelle området. Dette vil i noen grad avhenge av verneform.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell går det fram at Øvre Reindøl, ligger i en såkalt brukssone (sone 06). Brukssonene er områder hvor hensynet til verneverdiene tilsier en videreutvikling av landbrukstilknyttede næringer inklusive småskala reiseliv (se s. 46 i forvaltningsplanen). I forvaltningsplanen er det ikke gitt retningslinjer for oppsetting av nye bygg i forbindelse med hytter i brukssonene.

I forvaltningsplanen står det ikke noe om arealgrenser for hytter, anneks, buer og uthus, men det følger av forvaltningspraksis i nasjonalparker og landskapsvernområder at det kan godtas en økning av totalarealet på ca. 30 %, jf. brev av 02.10.2009 fra Direktoratet for naturforvaltning i forbindelse med en byggesak i Fokstugu landskapsvernområde. Det går ikke fram av brevet om dette også gjelder i brukssone.

I forvaltningsplanen (s. 89) går det bl.a. fram at det er et mål å holde omfanget av byggevirksomhet i verneområdene på et lavt nivå.

I retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene og biotopvernområdene (s. 90), går det bl.a. fram:

- Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Det vil ikke være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.
- Det skal gjennomføres en strengere dispensasjonspraksis i sone uten tilrettelegging og inngrep, enn i brukssone.

I retningslinjene i forvaltningsplanen for bygninger i verneområdene (s. 90), går det bl.a. også fram:

Tiltak skal gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal nyttes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurderinger

Hytta ligger mellom setergrenda på Øvre Reindøl og setergrenda i Svartdalslia, og har sannsynligvis også vært setre tidligere. Hytta kan sies å være en del av seterlandskapet på Øvre Reindøl.

Det planlagte aggregathuset er lite, bare ca. 2,9 m², og vil sannsynligvis ikke påvirke seterlandskapet på Øvre Reindøl i for stor grad.

Aggregathuset vil medføre en forholdsvis liten endring i forhold til nåværende arealbruk i Jora landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Tomta der aggregathuset skal stå, bør ikke tilføres masser for å heve tomten mer enn nødvendig. Aggregathuset bør settes opp i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Et nytt aggregathus på planlagt tomt i nærheten av den nåværende hytta på Øvre Reindøl i Jora landskapsvernområde, vil berøre naturmangfoldet, bl.a. landskapet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis små, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Dispensasjon til å sette opp et nytt aggregathus på planlagt tomt i nærheten av den nåværende hytta, vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis ikke føre til at belastningen på økosystemet blir for stor samlet sett. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Hvis det blir ryddet opp etter oppsetting av aggregathuset, er det i denne saken ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, jf. naturmangfoldloven § 11.

Saksbehandler går også ut ifra at det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder når aggregathuset skal settes opp på den planlagte tomta ved den nåværende hytta, jf. § 12.

Vurderingen i forhold til verneformålet og prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, tilsier at effekten av det planlagte tiltaket, vil bli forholdsvis liten.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Adgang til å kreve utsatt iverksetting av vedtaket (i byggesaker)

Det er adgang til å be om utsatt iverksetting av vedtaket dersom saken gjelder flere parter, og gjennomføring av tiltaket før eventuell klagebehandling medfører skade for den/de parten(e) som har klaget. Andre med rettslig klageinteresse, som har klaget på vedtaket, kan også be om utsatt iverksetting av vedtaket.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Lesja kommune
- Statskog
- Lesja kommune
- Jora Bygg & Laft AS, Dombås
- Stein Fosshaug Herzog, Oslo



Arkivsaksnummer: 2020/5044-2

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	33/2020	08.06.2020

Søknad fra Stian Otnes, Vang på Hedmarken, om å rive tilbygg til seterstue på Borkhussætra i Knutshø landskapsvernområde og sette opp nytt tilbygg med samme størrelse og utseende

Forslag til vedtak - innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Stian Otnes, Vang på Hedmarken, tillatelse til å rive tilbygg på 3,0x7,0 meter til seterstue på Borkhussætra i Knutshø landskapsvernområde, og sette opp nytt tilbygg med samme størrelse og utseende.

Setra ligger i Folldal statsallmenning, har GID 230/1/139 i Folldal kommune, og har adresse Setaldalen 650. Det tas forbehold om nødvendige tillatelser fra Folldal fjellstyre og Statskog.

Vilkår:

- Tilbygget skal settes opp i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal brukes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.
- Treverk som blir til overs kan kappes opp til ved som brukes på stedet. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Knutshø landskapsvern-område, § 3 pkt. 1.3 c og f, og med grunnlag i forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell. Vilåårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter

- 15.04.2020: Søknad fra Stian Otnes, Vang på Hedmarken, om å rive tilbygg til seterstue på Borkhussætra i Knutshø landskapsvernområde og sette opp nytt tilbygg med samme størrelse og utseende.
- 22.04.2020: Brev fra Folldal kommune til Stian Otnes, Vang på Hedmarken, - Foreløpig svar.

22.04.2020: E-post fra Folldal kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – oversending av søknad for behandling.

Opplysninger om søknaden / saksopplysninger

Stian Otnes, Slemsrudvegen 24, 2324 Vang på Hedmarken, søker 15.04.2020 om å rive tilbygg til seterstue på Borkhussætra i Setaldalen i Knutshø landskapsvernområde, og sette opp nytt tilbygg med samme størrelse og utseende.

Setra ligger i Folldal statsallmenning, har GID 230/1/139 i Folldal kommune, og har adresse Setaldalen 650.



Kart 1: Borkhussætra i Setaldalen



Kart 2: Seterstua er det huset på kartet som har adresse 650 Setaldalen.

Stian Otnes skriver i søknaden at tilbygget er 3,0x7,0 meter, betår av matbu og kjøkken, og er dårlig forfatning, bl.a. har muren glidd ut og taksperrer har flyttet på seg.

Bilde 1-4 viser seterstua og det nåværende tilbygget.



Bilde 1



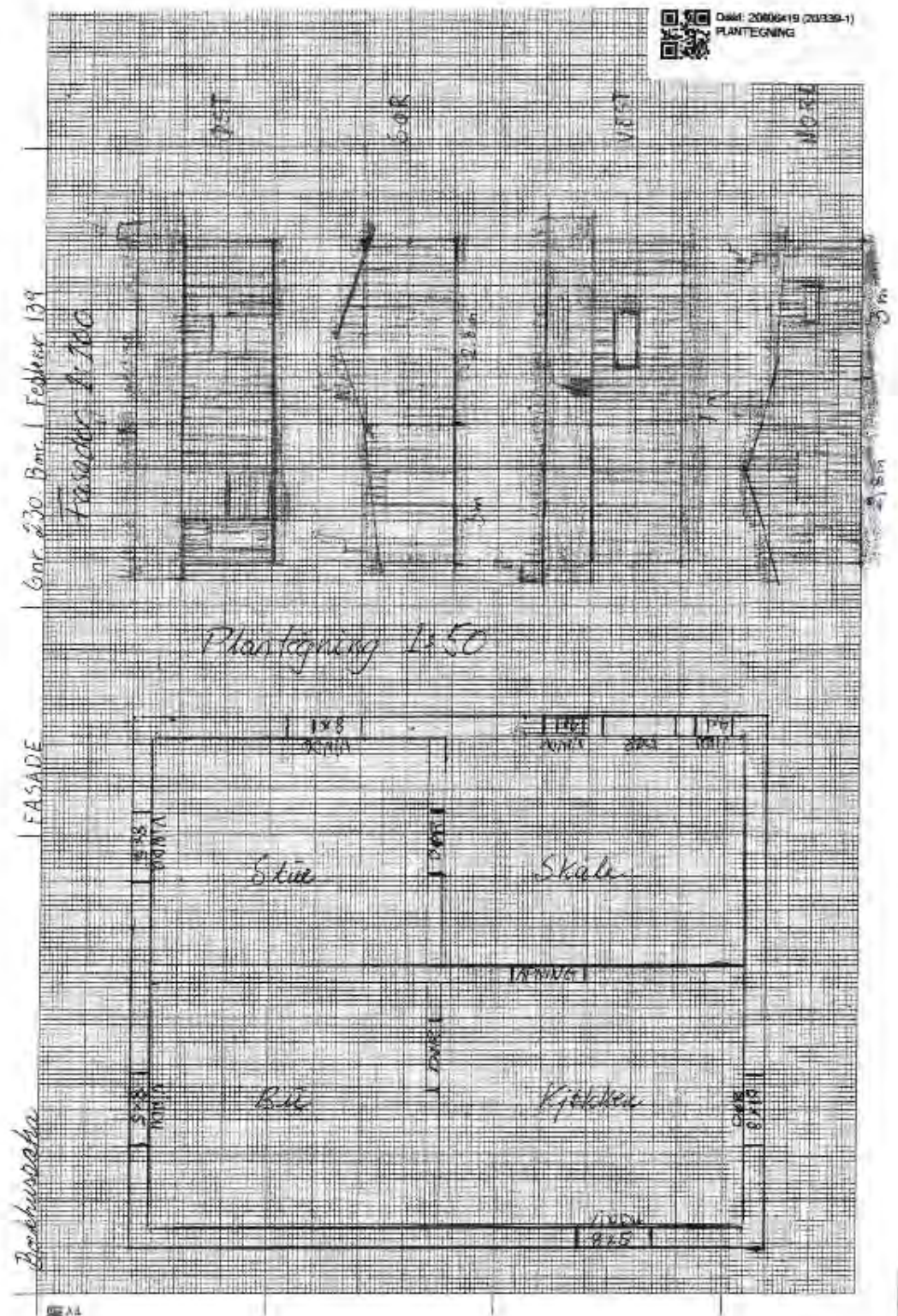
Bilde 2.



Bilde 3.



Bilde 4



Tegning 1. Tegning av seterstua og tilbygget.

Folldal kommune oversendte søknaden til Folldal fjellstyre, Statskog og Dovrefjell nasjonalparkstyre 22.04.2020 for behandling. Folldal fjellstyre og Statskog skal vanligvis behandle slike søknader (privatretslige sider av saken) før nasjonalparkstyret.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

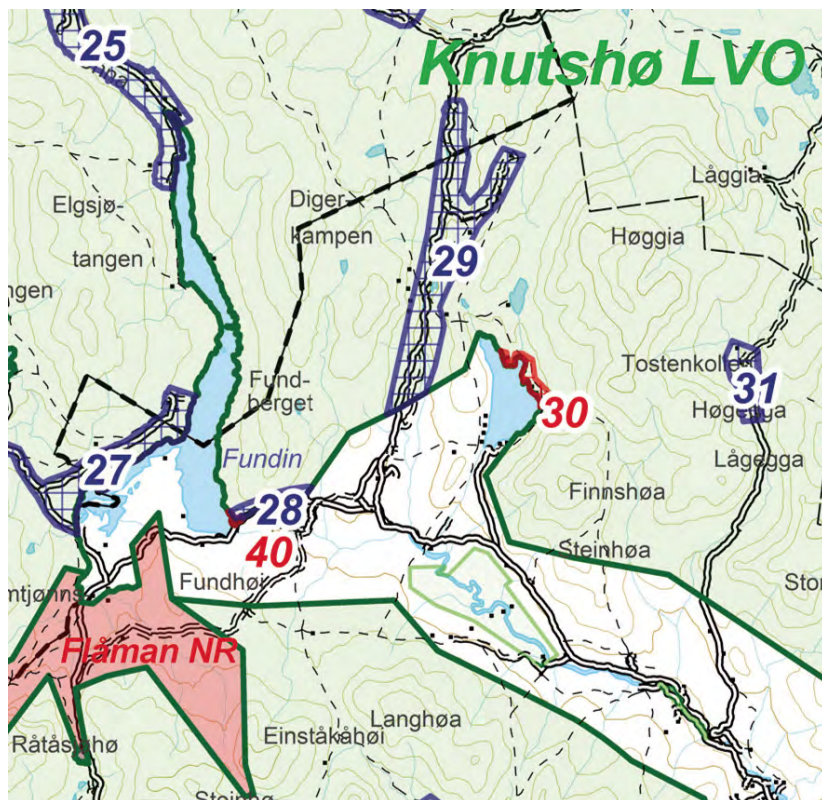
Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø villreinområde, og et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø, jf. verneforskriften § 2.

Knutshø landskapsvernområde er vernet mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, bl.a. oppføring av tilbygg, jf. § 3, pkt. 1.1, men forvaltningsmyndigheten kan bl.a. gi tillatelse til tilbygg til eksisterende bygninger, jf. pkt. 1.3 c, og å rive seterbebyggelse, jf. pkt. 1.3 f.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell går det fram at Borkhussætra og Setaldalen ligger i en såkalt brukssone (sone 29).



Kart 1: Utsnitt av kartvedlegg 1 i forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell – sonering av verneområdene.

I retningslinjene i forvaltningsplanen for bygninger i verneområdene (s. 90), går det bl.a. fram:

I landskapsvernområdene og biotopvernområdene skal det gjennomføres en strengere dispensasjonspraksis i sone uten tilrettelegging og inngrep enn i brukssonene.

Tiltak skal gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal nyttes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurderinger

Dovre fjell nasjonalparkstyre har hjemmel i verneforskriften for Knutshø landskapsvernområde til å gi tillatelse til å rive tilbygget og sette opp nytt tilbygg på seterstua på Borkhussætra i Knutshø landskapsvernområde, jf. pkt. 1.3 c og f i verneforskriften.

Tiltaket er i samsvar med den delen av verneformålet for Knutshø landskapsvernområde som går ut på å ta vare på kulturmiljøet. Riving av tilbygget og oppsetting av nytt tilbygg med samme størrelse og utseende, vil ikke endre eller virke vesentlig inn på landskapets art eller karakter, bl.a. fordi tiltaket ikke endrer seterstua mye. Tiltaket medfører heller ikke økt overnattingskapasitet, endret ferdselsmønster eller vesentlig funksjonsendring.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Riving av tilbygget til seterstua på Borkhussætra i Knutshø landskapsvernområde, og oppsetting av nytt tilbygg med samme størrelse og utseende, vil berøre naturmangfoldet, bl.a. landskapet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis liten, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Riving av tilbygget til seterstua og oppsetting av nytt tilbygg med samme størrelse og utseende, vil sammen med andre tillatelser eller dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, ikke påføre økosystemet for stor samlet påvirkning og belastning, jf. § 10. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Hvis det blir ryddet opp etter riving av tilbygget til seterstua og oppsetting av nytt tilbygg, er det i denne saken ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse, jf. naturmangfoldloven § 11.

Saksbehandler forutsetter at det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, når materialer til det nye tilbygget skal fraktes inn, og når materialrester skal fraktes ut av landskapsvernområdet, jf. § 12.

Vurderingen i forhold til verneformålet og prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, tilsier at effekten av det planlagte tiltaket, blir forholdsvis liten.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Adgang til å kreve utsatt iverksetting av vedtaket (i byggesaker)

Det er adgang til å be om utsatt iverksetting av vedtaket dersom saken gjelder flere parter, og gjennomføring av tiltaket før eventuell klagebehandling medfører skade for den/de parten(e) som har klaget. Andre med rettslig klageinteresse, som har klaget på vedtaket, kan også be om utsatt iverksetting av vedtaket.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Folldal kommune
- Statskog
- Folldal fjellstyre
- Stian Otnes, Vang på Hedmarken



Arkivsaksnummer: 2020/6295-2

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	34/2020	08.06.2020

Søknad fra Marit og Arild Rolstad, Lesja, om å rive gammelt kokhus og sette opp nytt og større kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapvernområde

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Marit og Arild Rolstad, Lesja, tillatelse til å rive gammelt kokhus på 12 m2, og sette opp nytt og større kokhus på 5,5x3,6 m (19,8 m2 bebygd areal) på setra til Søre Rolstad på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Vilkår:

- Det nye kokhuset skal settes opp 6 m øst for det gamle kokhuset, på tomt der det har stått et hus tidligere.
- Det nye kokhuset skal laftes i 6-toms tømmer og ha småruta vindu, og torv på taket.
- Det nye kokhuset skal bygges i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området, og det skal brukes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.
- Treverk som blir til overs kan kappes opp til ved som kan brukes på setra. Andre materialrester unntatt naturstein, skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Jora landskapsvernområde, § 3 pkt. 1.3 c og j, og med grunnlag i forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell. Vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter

- 23.01.2020: Møtebok for sak nr. 09/20 i Joramo bygdealmening 22.01.2020: Søknad fra Marit og Arild Rolstad om bygging av nytt kokhus på seter til Søre Rolstad på Gardsenden.
- 20.04.2020: Søknad fra Marit og Arild Rolstad, Lesja, om å rive gammelt kokhus og sette opp nytt og større kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapvernområde.

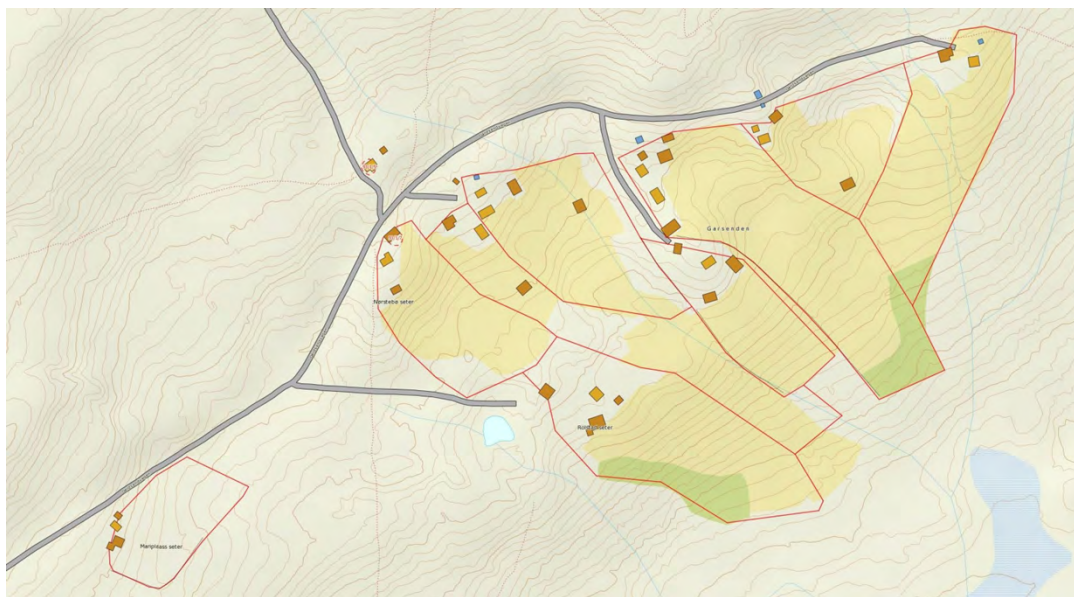
Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

26.05.2020: E-post fra Dovre kommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Oversending av søknad for behandling.

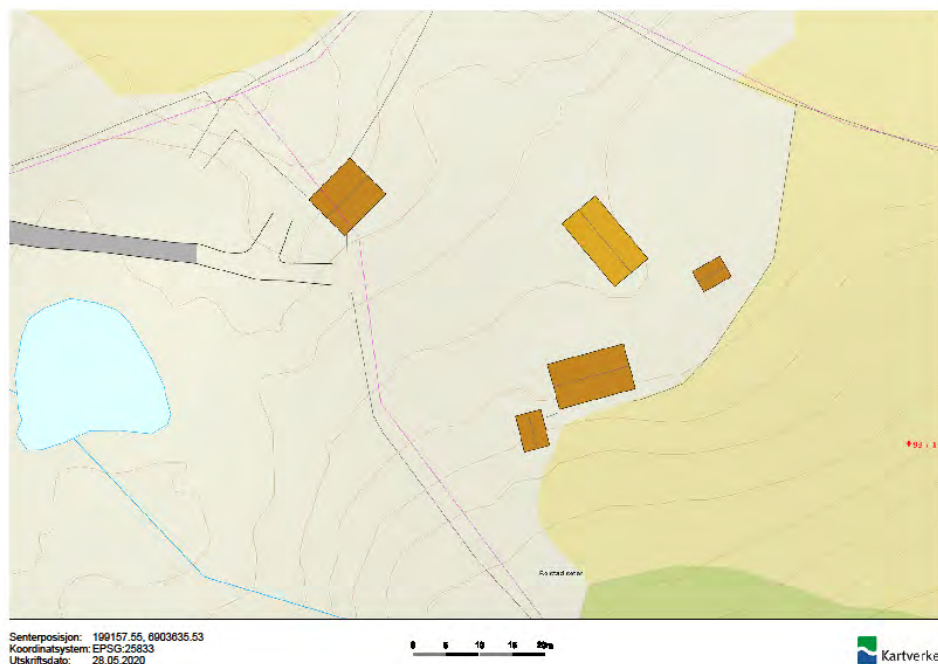
Opplysninger om søknaden / saksopplysninger

Marit og Arild Rolstad, Rolstadvegen 20, 2665 Lesja, søker 20.04.2020 om tillatelse til å rive gammelt kokhus på 12 m², og sette opp nytt og større kokhus på 5,5x3,6 m (19,8 m² bebygd areal) på setra til Søre Rolstad på Gardsenden i Fokstugu landskapvernområde.

Setra på Gardsenden ligger i Joramo bygdealmenning, gnr. 93, bnr. 1, i Dovre kommune.



Kart 1: Kart over setrene på Gardsenden. Setra til Søre Rolstad ligger lengst mot sør ca. midt på kartet.



Kart 2: Rolstad seter på Gardsenden. Det gamle kokhuset er huset lengst øst på kvea.

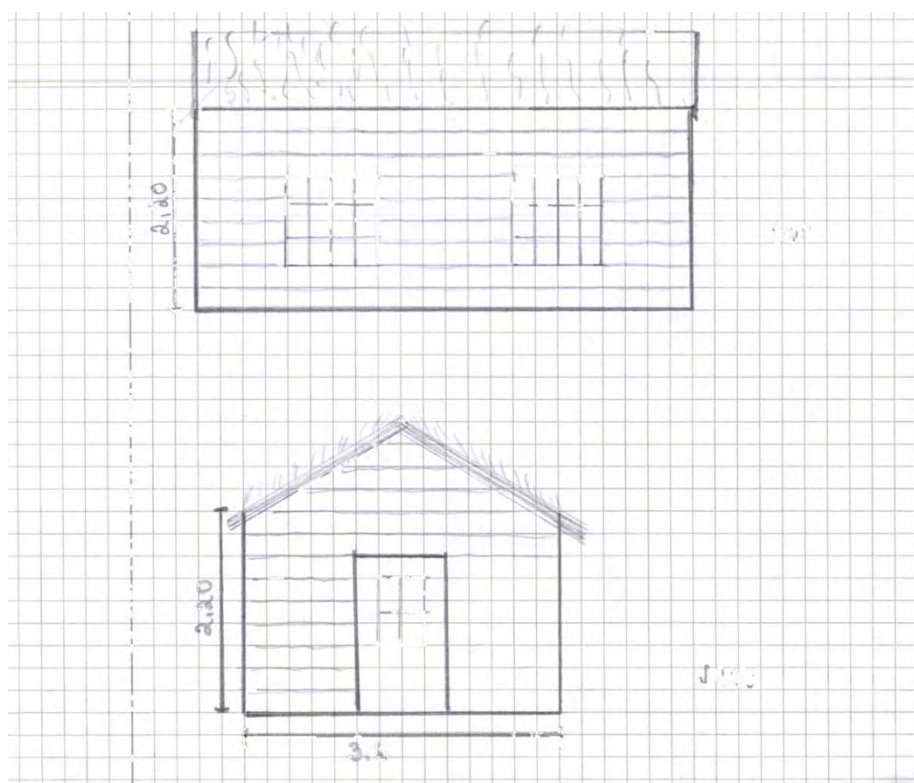
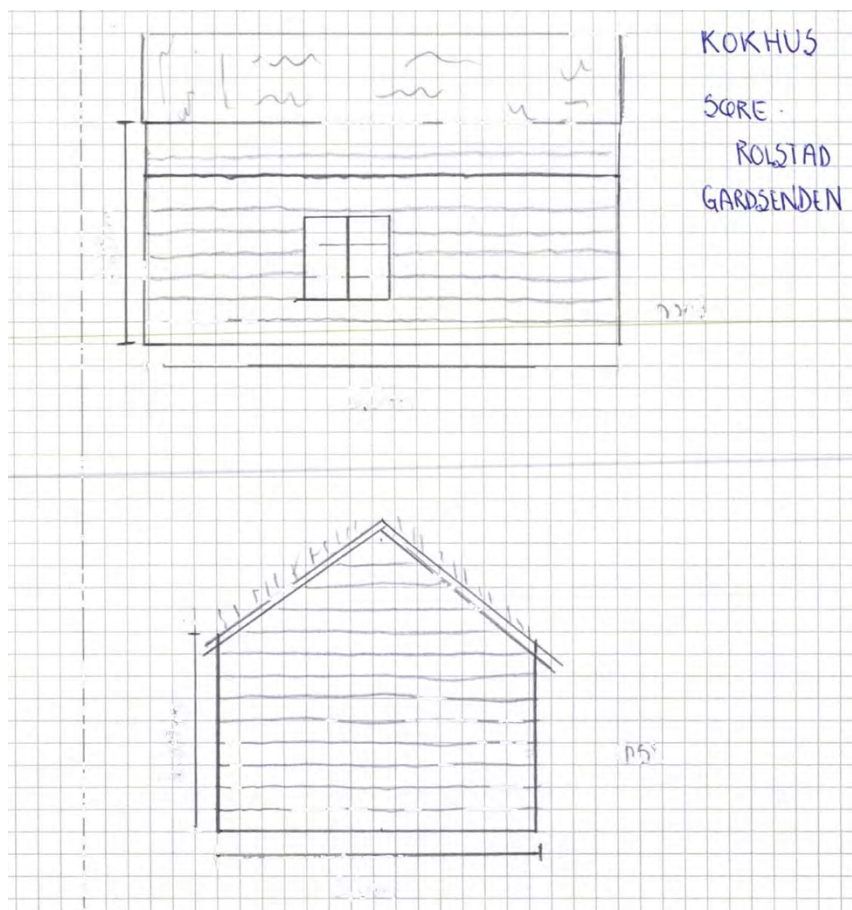
Bebyggelsen på setra består i dag av seterhus på 65 m², gammelt kokhus på 12 m², låve, kufjøs og geitfjøs.



Bilde 1. Det gamle kokhuset,

Marit og Arild Rolstad ønsker å sette opp det nye kokhuset 6 m øst for det gamle kokhuset, på ei tomt der det har stått et hus tidligere.

Det nye kokhuset skal laftes i 6-toms tømmer og ha småruta vindu og torv på taket.



Tegning 1 og 2: Det nye kokhuset.

Joramo bygdealmenning er grunneier på Gardsenden, og behandlet 22.01.2020 som sak nr. 09/20, søknaden fra Marit og Arild Rolstad om å rive det gamle kokhuset og sette opp nytt kokhus på setra på Gardsenden. Bygdealmenningen innvilget søknaden med vilkår om at nybygget må tilpasses annen bebyggelse på setra.

Etter gjeldende regelverk for seterbebyggelse i Joramo bygdealmmenning, er total arealgrense for husvære til opphold og overnatting på seter 90 m2 bebygd areal, og for seterstue 70 m2.

Setra brukes i landbruksnæring. Marit Rolstad opplyste i telefonsamtale med saksbehandler 28.05.2020 at de har egne beitedyr på kvea, og at setra brukes i forbindelse med slipp og sankning av beitedyr.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Fokstugu landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Jf. verneforskriften § 2.

Et annet viktig formål med Fokstugu landskapsvernområde er også å ivareta sammenhengen mellom de store fjellområdene og høgfjellsøkosystemene på Dovrefjell og i Rondane. Det er bl.a. viktig å ta vare på et tidligere mye brukt og framtidig mulig trekkområde for villrein mellom Dovrefjell og Rondane.

Fokstugu landskapsvernområde er vernet mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, og inngrep som bl.a. oppføring av bygninger er vanligvis ikke tillatt, jf. § 3, pkt. 1.1.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har hjemmel i verneforskriften til å gi tillatelse til oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet, jf. § 3, pkt. 1.3 c, og riving av seteranlegg, jf. pkt 1.3 j.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell går det (s. 46-47) fram at Gardsenden ligger i en såkalt brukssone (sone 05-N), og at brukssonene er områder hvor hensynet til verneverdiene tilsier en videreutvikling av landbrukstilknyttede næringer inklusive småskala reiseliv.

I forvaltningsplanen er det (s. 46) retningslinjer for nybygg for landbruksnæring i brukssonene i landskapsvernområdene:

Nødvendig nybygg for landbruksnæring i landskapsvernområdene, vil normalt bli tillatt om ikke spesielle hensyn til verneformålet tilsier noe annet. Det forutsettes at:

- o nybygg skjer i tilknytning til eksisterende seterbebyggelse / setervoller.
- o nybygg tilpasses eksisterende byggeskikk på stedet i form, farge, materialvalg og størrelse.
- o nødvendige nybygg kan vurderes tillatt dersom dette kan støtte opp under bevaringen av en aktiv seterdrift, og være med å komplettere et setermiljø.

I kapitlet om bygninger i forvaltningsplanen går det (s. 89) bl.a. fram at det er et mål å holde omfanget av byggevirkksomhet i verneområdene på et lavt nivå. I tillegg går det (s. 89) bl.a. fram følgende om nye bygninger:

I landskaps- og biotopvernområdene kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til ulike tiltak i forbindelse med landbruksvirkksomhet. Dette åpner for oppføring av nye bygninger til landbruksvirkksomhet slik som driftsbygninger, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Seterbygninger er å regne som driftsbygninger i landbruket.

I retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene og biotopvernområdene (s. 90) står det bl.a.:

For tiltak som medfører nybygg, ombygginger eller utvidelser på bygninger med landbruksformål gjelder følgende:

- Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirkksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Det vil ikke være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.
- Det skal gjennomføres en strengere dispensasjonspraksis i sone uten tilrettelegging og inngrep enn i brukssonene.

I retningslinjene i forvaltningsplanen for bygninger i verneområdene (s. 90), går det bl.a. også fram:

Tiltak skal gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal nyttes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurderinger

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er bl.a. å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

Gardsenden er et av seterlandskapene med seterbebyggelse og setervoller / seterkveer som det er et formål å ta vare på i Fokstugu landskapsvernområde.

Ei seter som har nødvendige seterhus som er i orden og godt vedlikeholdt, bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet.

Dovre fjell nasjonalparkstyre har hjemmel i verneforskriften for Fokstugu landskapsvernområde til å gi tillatelse til oppføring av nye bygninger til landbruksvirkksomhet og som ikke er i strid med verneformålet, og riving av seteranlegg, jf. § 3, pkt. 1.3 c og j i verneforskriften.

Bygging av nytt kokhus på setra til Søre Rolstad på Gardsenden, vil skje i en brukssone, i tilknytning til nåværende seterbebyggelse og på seter i drift i landbruksnæring.

Det ser også ut som kokhuset når det blir ferdig, vil passe til de andre bygningene på setra i form, farge, materialvalg og størrelse. Tiltaket er derfor også i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Saksbehandler har ikke sett tomta der det nye kokkhuset skal settes opp, men plassering på tomt der det har stått et hus tidligere, er sannsynligvis fornuftig.

Bildet av det gamle kokkhuset viser at det har forfalt så mye at det sannsynligvis ikke er nødvendig å ta vare på det som kulturminne i seterlandskapet, og som «utgjør en vesentlig del av landskapets egenart». Det nye kokkhuset vil passe bedre inn på setra og i seterlandskapet på Gardsenden, enn det gamle kokkhuset.

Saksbehandler går ut fra Dovre kommune som har samordningsansvaret i plan- og byggesaker, sender søknaden på høring til kulturminnemyndighetene i Innlandet fylkeskommune, hvis kommunen kommer fram til at det gamle kokkhuset dvs. bygningen, bør tas vare på som kulturminne.

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Bygging av nytt kokkhus og riving av gammelt kokkhus på setra til Søre Rolstad på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde, vil berøre naturmangfoldet, bl.a. landskapet, forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis liten, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Bygging av nytt kokkhus og riving av gammelt kokkhus på setra til Søre Rolstad på Gardsenden, vil sammen med andre tillatelser eller dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, ikke påføre økosystemet for stor samlet påvirkning og belastning, jf. § 10. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Hvis det blir ryddet opp etter oppsetting av det nye kokkhuset og riving av det gamle, er det i denne saken ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, jf. naturmangfoldloven § 11.

Saksbehandler forutsetter at det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, f.eks. bil eller traktor, når materialer til det nye kokkhuset skal fraktes til Gardsenden, og når materialrester fra det gamle kokkhuset skal fraktes ut av landskapsvernområdet, jf. § 12.

Forholdet til annet lovverk

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Adgang til å kreve utsatt iverksetting av vedtaket (i byggesaker)

Det er adgang til å be om utsatt iverksetting av vedtaket dersom saken gjelder flere parter, og gjennomføring av tiltaket før eventuell klagebehandling medfører skade for den/de parten(e) som har klaget. Andre med rettslig klageinteresse, som har klaget på vedtaket, kan også be om utsatt iverksetting av vedtaket.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Dovre kommune
- Joramo bygdealmenning
- Marit og Arild Rolstad, Lesja



Arkivsaksnummer: 2020/6353-3

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 02.06.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	35/2020	08.06.2020

Søknad om å grave kanal til tidligere vannkant ved Einøvlingvatnet for båtopptrekk

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyret gir Ola Ekren dispensasjon til:

- 1) Å belte en gravemaskin fra kjøresporets slutt ved dammen til nedenfor Einøvlingvegen 554 på følgende vilkår:
 - a) Det skal kjøres i reguleringssonen eller ute i vannet.
 - b) Terrengskader som følge av kjøringen skal utbedres på retur.
- 2) Å grave en kanal av ca. 10 meters lengde og 2 meters bredde fra gammel strandlinje (HRV) til ny strandlinje, i tilstrekkelig dybde til å dra båten inn på følgende vilkår:
 - a) Utgravde masser legges i reguleringssonen og plasseres så inngrepet blir minst mulig synlig. De kan også legges under vann ute i vannet.
- 3) 1) og 2) over er bestemt i medhold av naturmangfoldloven § 48 jf. verneforskriften § 11.
- 4) Videre gir nasjonalparkstyret Ekren tillatelse etter verneforskriften § 3 j) til å legge opp båt som tidligere, på vilkår som i utkast til forvaltningsplan, med unntak av at tillatelsen gjøres permanent.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Tiltak ved hytta vår på Einøvlingen

Andre dokumenter i saken

2. Naturmangfoldloven – NML, [kap. II om bærekraft...](#) og [V områdevern...](#)
3. Forskrift for [Dovrefjell-Sunndalsfjella NP...](#)
4. Forskrift for [Hjerkin LVO med BV...](#)
5. [Utkast til forvaltningsplan...](#) nye verneområder i tidligere Hjerkin skytefelt
6. Rundskriv om [forvaltning av verneområder...](#)
7. [Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre...](#)

Saksopplysninger

Etter åpning (og fjerning som skal skje i sommer) av dammen har Einøvlingsvatnet fått tilbake gammel vannstand, ca. 1,3 m under den regulerte. Tørrlagt strandsone har fått varierende bredde og bratthet og vanskeliggjør utsett av båter. Tre hytter har naust og en (den saken gjelder) har hatt båt lagt opp ved vannet.

Søker Ole Ekren eier hytte på Einøvlingsvegen 554 i vestenden av Einøvlingsvatnet. Han ønsker å få gravd en kanal ca. 10 m fra ny in til gammel vannlinje så det skal bli like enkelt å dra opp båten som før, han vil også legge ut planker å dra båten på fra enden av kanalen til opplagsplassen. Se vedlegg. Kanalen vil få varierende dybde, opp mot 1,5 ved gammel (regulert) strandlinje. Bredde ca. 2 m.

Miljødirektoratet har sagt seg villig til å bidra økonomisk til flytting evt. bygging av nye naust til erstatning for gamle som har fått lang avstand til vannet. Trolig vil da dette også gjelde dette tiltaket. Det er i tilfelle Forsvarsbygg ved deres entreprenør som må gjennomføre tiltaket.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Saker som gjelder varige fysiske inngrep skal behandles av styret.

Verneformål – forskrift

Formålet med Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre å ta vare på:

- a) Et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem og naturlig biologisk mangfold med bestander av arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn, naturtyper og geologi.
- b) kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- c) elveslettelandskap med kroksjøer, meandrerende elv og åpne sandområder
- d) en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder
- e) vakre og egenartede landskap
- f) store alpine fjellmassiv omkring Snøhetta
- g) særpregede kvartærgeologiske forekomster
- h) kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Allmenheten skal kunne oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Videre sier forskriften i

«§ 3. Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

(...)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til: [4. ledd]

(...)

j) *opplag av båt.*

(...)

Det er ikke hjemmel for graving av kanal.

§ 9. Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken er forbudt.

Det er ingen hjemmel for å kjøre i terrenget på sommerføre i aktuell sammenheng

Forvaltningsplan

Tiltak for nausteiere ved Einøvlingvatnet er ikke nevnt.

I og med forskrift krever tillatelse for båtopplag er gitt retningslinjer for dette:

- *Alle båter skal merkes med eierens navn, og et bilde av båten skal sendes til forvaltningsmyndigheten, slik at forvaltningsmyndigheten lettere skal kunne følge opp og få fjernet båter som ikke er i bruk.*
- *Garnkasser o.l. som står ute, kan ikke være større enn at de får rom under en hvelvet båt.*
- *Båter som ikke lenger er i bruk og/eller det ikke er søkt om fornyelse av tillatelse, skal fjernes.*
- *Ødelagte båter og rester av annet utstyr skal fjernes. Kommunen kan som forurensningsmyndighet kontaktes for hjelp til oppfølging med hjemmel i forurensningsloven § 37 dersom eier selv ikke fjerner utrangert utstyr.*
- *I NP kan nye tillatelser til opplag av båt bare gis for vatn/tjern med garnfiske.*
- *Tillatelser til opplag av båt i NP skal være tidsavgrenset til fire år om gangen. Det må sendes inn en enkel søknad om fornyelse av tillatelsen innen utløpet av gjeldende tillatelse.*

Naturmangfoldloven

Alle saker må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 jf. § 7.

§ 48 jf. § 77 1. ledd åpner for dispensasjon til tiltak som ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være oppfylt.

Presedens

Foreligger ikke.

Vurdering

Det kreves her dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 for motorisert ferdsl (gravemaskin) og graving. Videre krever opplag av båt nå tillatelse i nasjonalparken.

Det bør være mulig å belte bort en gravemaskin i den tørrlagte reguleringssonen eller i vannkanten uten særlig terrengskade – evt. skader kan utbedres ved retur.

Graving av kanal i den tørrlagte strandsonen nå, før vegetasjonen begynner å reetablere seg, vil ikke ha negative konsekvenser for verneformål eller verneverdier forutsatt at masser som graves ut plasseres på en ordnet måte i terrenget. Dette er maskinførerne som opererer i skytefeltet eksperter på.

Belting av gravemaskin i reguleringssonen og graving av kanal vurderes derfor ikke stride mot verneformålet eller skade verneverdiene. Det er videre et moment at tiltaket skjer for å at et tiltak som følger av verner (senkning av vannet) skal få minst mulig konsekvens for eksisterende bruk.

Søker har hatt båt opplagt i en årrekke og det er rimelig at ham får fortsette med dette, uten ny søknad hvert fjerde år slik utkast til forvaltningsplan legger opp til. Et naust vil være et større inngrep. Retningslinjer om fjerning av båt som går ut av bruk / blir ødelagt vil gjelde.

I og med de skjer i en nylig blottlagt reguleringszone uten vegetasjon, er ikke negative effekter for biologisk mangfold jf. NML §§ 8-12 påregnelig. Videreføring av båtopplag vil heller ikke ha noen effekter.

Å legge ut noen planker for å dra båten på vurderes som et ikke søknadspliktig tiltak. Det finnes for øvrig veldig greie flyttbare båtøppteikk av plastrør bundet sammen med tau i handelen – noe slikt kan i tilfelle lagres i hytta når ikke i bruk.

Tiltak ved hytta vår på Einøvlingen, etter senkningen av vannstanden – Ola Ekren

Som vist på bilder er båten vår lagret ute ved en forhøyning i terrenget, der den ligger trykt for isgang, vær og vind. Tanken er å få gravd ut mer på den naturlige kanalen som ligger der i dag. Har vist på flere foto hvordan jeg tenker det utført.

Jeg har ikke målt opp avstand på hva som må graves ut, men tipper 8-10 meter.

Må også legge plank for føring av båten opp til der den blir lagret.

MVH

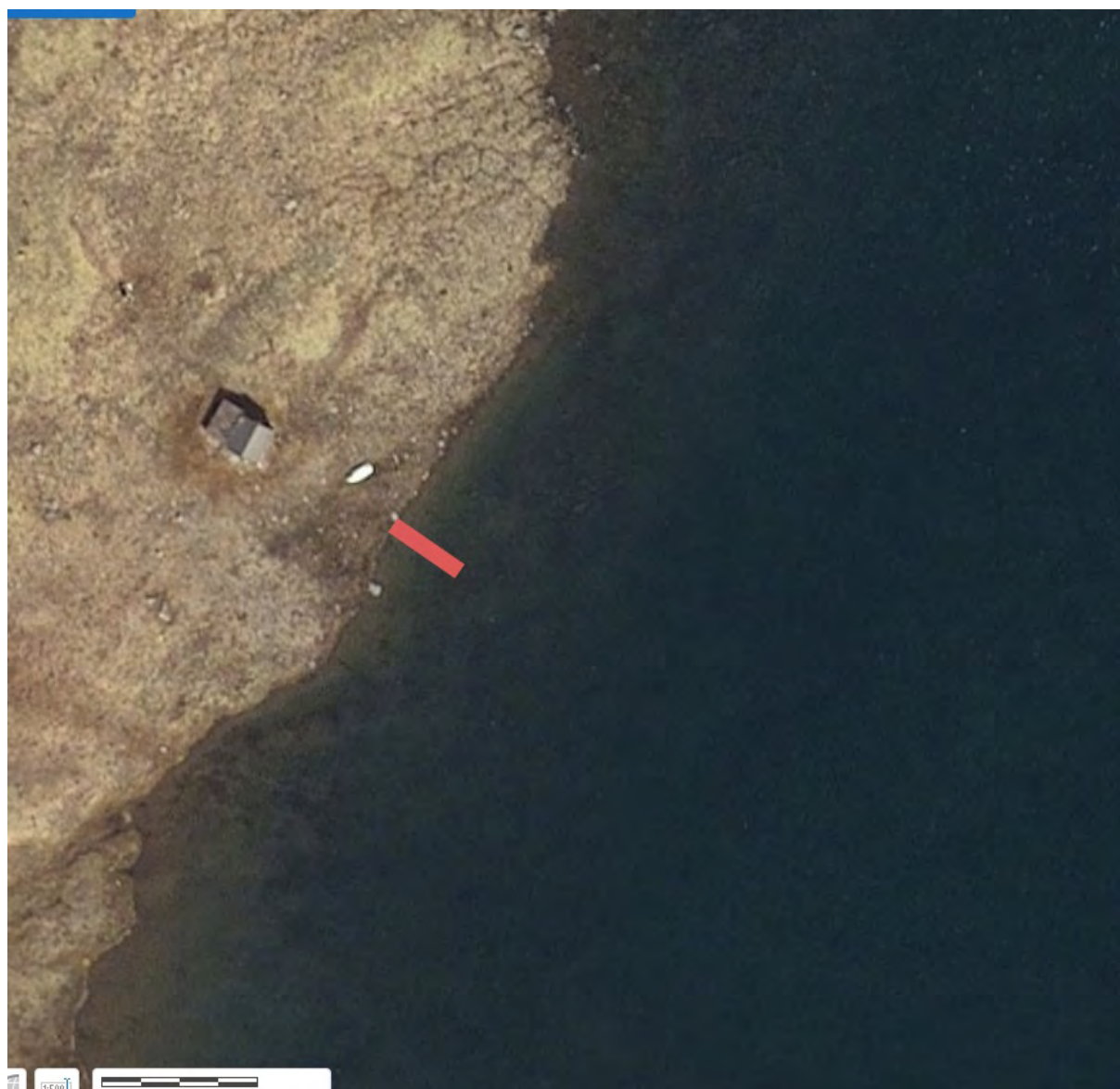
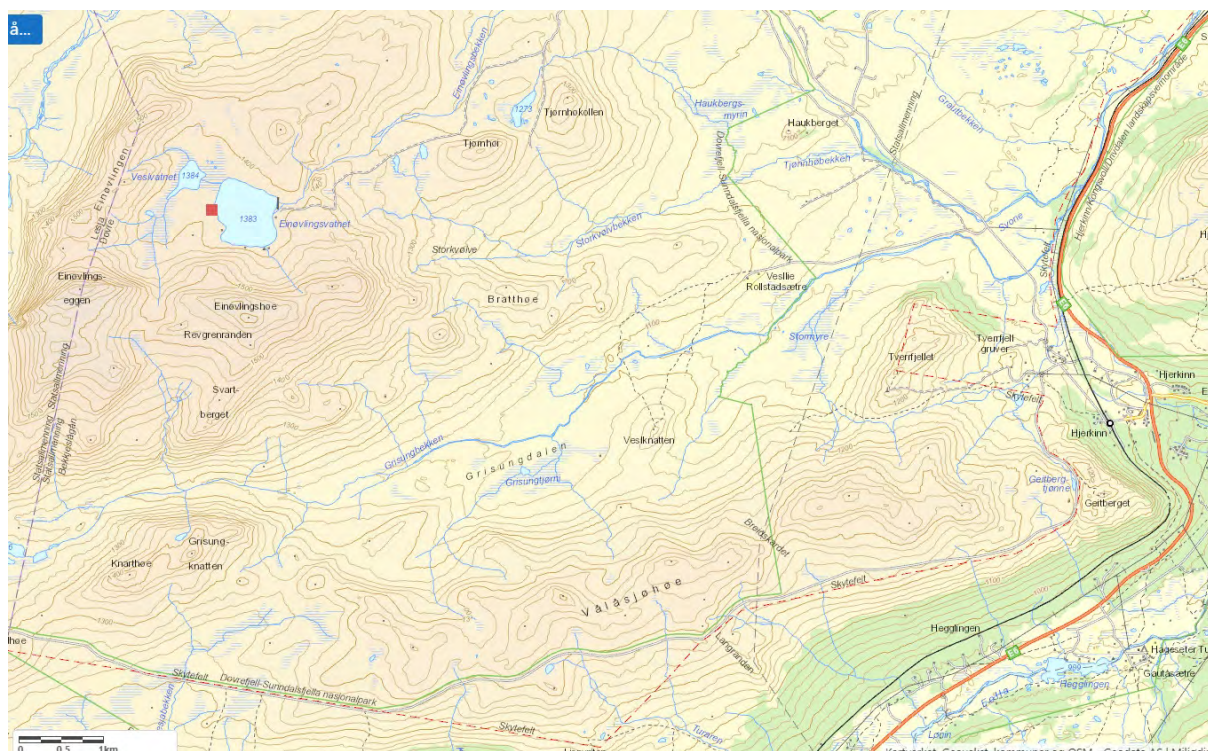
Ola Ekren

7025 Trondheim









Streken er 10 meter



Arkivsaksnummer: 2019/4286-20

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	36/2020	08.06.2020

Forslag til mindre endringer av vernegrensene for Jora landskapsvernområde, Fokstugu landskapsvernområde Hjerkinn landskapsvernområde med biotopvern og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre anbefaler at forslagene til endringer i vernegrensene i denne saken, følges opp videre av Fylkesmannen i Innlandet, Miljødirektoratet og Nord-Gudbrandsdal jordskifterett.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter

- 20.06.2019: Møtebok for sak nr. 027-2018 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre
11.06.2018: Merking av grensene for verneområder på Dovrefjell som ligger i Oppland fylke.
- 15.11.2019: Brev fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Nord-Gudbrandsdal jordskifterett – Merking av grensene for verneområder på Dovrefjell som ligger i Oppland fylke – Innhenting av kostnadsoverslag.
- 22.01.2019: E-post fra Nord-Gudbrandsdal jordskifterett til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt brev 17.01.2019 vedr. forespørsel om merking av grenser for verneområder på Dovrefjell.
- 22.01.2019: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Miljødirektoratet vedr. merking av vernegrenser på Dovrefjell.
- 07.07.2019: E-post fra Miljødirektoratet til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedr. merking av vernegrenser på Dovrefjell.
- 10.07.2019: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Nord-Gudbrandsdal jordskifterett – Krav om sak for Nord-Gudbrandsdal jordskifterett – Merking av vernegrenser på Dovrefjell.

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

- 03.01.2020: Brev fra Nord-Gudbrandsdal jordskifterett til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Kvittering for mottatt krav om sak for jordskifteretten.
- 31.01.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Fylkesmannen i Innlandet – Forslag til mindre endringer i vernegrensene på Dovrefjell.
- 13.02.2020: Brev fra Nord-Gudbrandsdal jordskifterett til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Postforkynning med mottakskvittering og innkalling til første rettsmøte 25.03.2020.
- 20.05.2020: E-post fra Nord-Gudbrandsdal jordskifterett til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Informasjon om oppstart av grensemerking i juni 2020.

(Kartene i denne saken har dessverre litt dårlig kvalitet. Kvaliteten blir noen ganger dårligere når kartene importeres som pdf-filer inn i word-dokumentet.)

Saksopplysninger

Bakgrunn

Grensene for verneområdene på Dovrefjell som ble opprettet 03.05.2002, ble ikke merket i tidligere Oppland fylke, og det er også behov for å merke grensene for verneområdene som ble opprettet og endret i tidligere Oppland fylke 20.04.2018.

Dovrefjell nasjonalparkstyre satte 11.06.2018 (i sak nr. 027-2018) i gang arbeidet med å merke vernegrensene for Knutshø landskapsvernområde, Jora landskapsvernområde, Dalsida landskapsvernområde, Fokstugu landskapsvernområde, Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, i Dovre og Lesja kommuner i tidligere Oppland fylke.

Nasjonalparkstyre ba i brev til Nord-Gudbrandsdal jordskifterett 15.11.2018 om et kostnadsoverslag over merking av disse vernegrensene. Jordskifteretten kom i brev 17.01.2019 med et kostnadsoverslag på 511 000 kr (3500 kr pr. grensepunkt).

Det er Miljødirektoratet som finansierer merkingen av vernegrensene, og før nasjonalparkstyret kunne sende inn formelt krav om grensemerking til jordskifteretten, måtte kostnadsoverslaget og videre prosess avklares med direktoratet. Nasjonalparkstyret ba derfor i e-post 22.01.2019 om tilbakemelding fra direktoratet om godkjenning av kostnadsoverslaget og om formelt krav om grensemerking kunne sendes til jordskifteretten.

Nasjonalparkstyret fikk i e-post fra direktoratet 07.07.2019 klarsignal til å sende formelt krav om grensemerking til jordskifteretten. Nasjonalparkstyret sendte deretter 10.07.2019 krav til Nord-Gudbrandsdal jordskifterett om merking av grensene for verneområdene på Dovrefjell som ligger i tidligere Oppland fylke.

Nord-Gudbrandsdal jordskifterett innkalte i brev 12.02.2020 til første rettsmøte 25.03.2020 som var planlagt å være på Dombås. Dette rettsmøtet ble utsatt / avlyst på grunn av virusepidemien som utviklet seg bl.a. Norge i mars 2020.

Nord-Gudbrandsdal jordskifterett v/ Britt Rusten opplyste i e-post til Dovrefjell nasjonalparkstyre 20.05.2020 bl.a.:

Vi ønsker å starte opp med markarbeid i disse sakene i juni. For å få til dette vil det ikke bli oppstartmøte i forkant. Vi vil i stedet skrive et brev til partene og orientere om prosessen. Vi tar sikte på å få sendt brev til partene i begynnelsen av neste uke. (...)

Når grensene er merka vil vi sende ut forslag til jordskifteavgjørelse med grensebeskrivelse og kart. Dersom det skulle være nødvendig vil vi kalle inn til rettsmøte i den forbindelse.

Henvelnelser og innspill om mindre endringer av vernegrenser

Dovrefjell nasjonalparkstyre har fått noen henvelnelser og innspill om å endre vernegrensene enkelte steder:

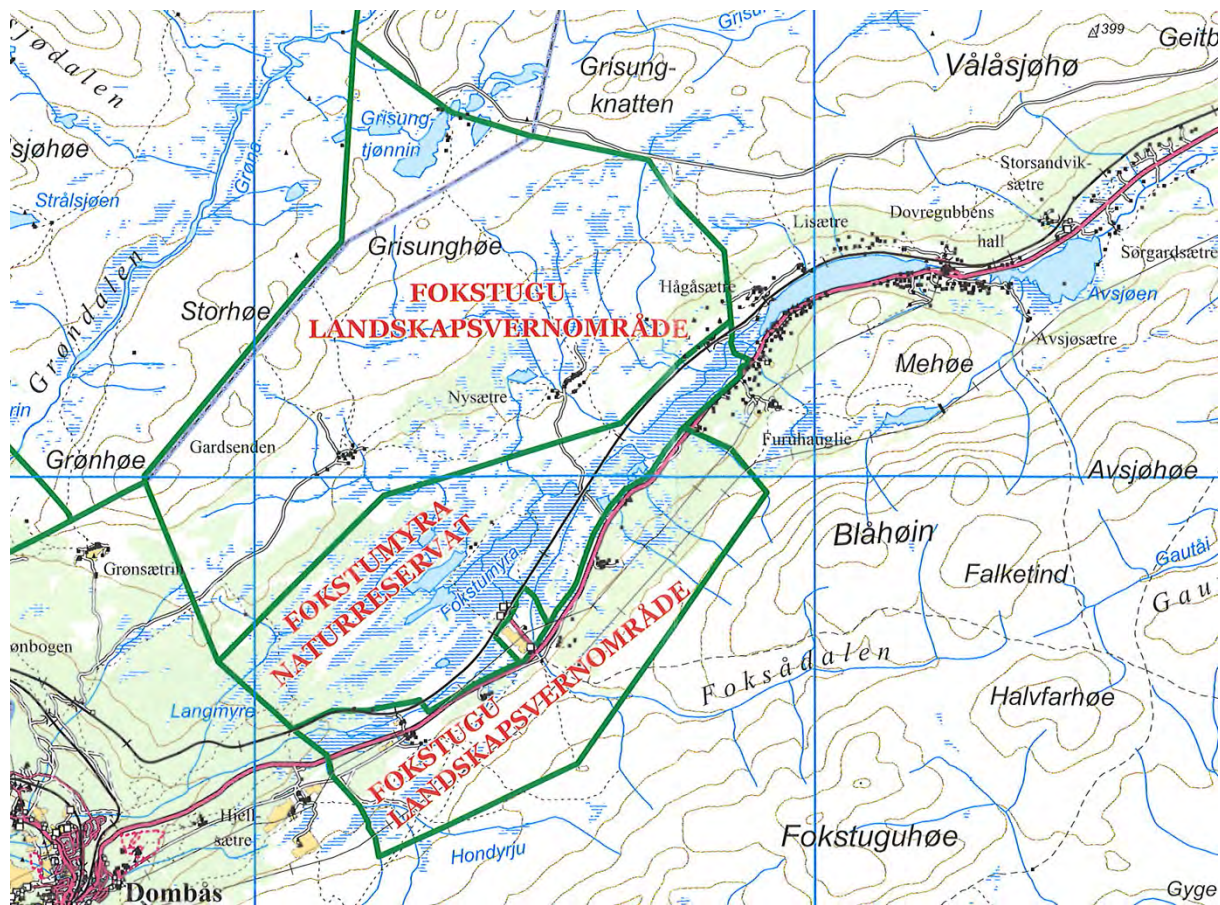
- På Fokstugu fjellstue i Dovre kommune har tunet og innmarka ved en feil blitt en del av Fokstugu landskapsvernområde. Tunet og innmarka på Fokstugu fjellstue skal ikke være en del av Fokstu landskapsvernområde.
- Langs kommunegrensa mellom Lesja og Dovre, mellom Grønseterhøe og Grisunghøe, er det behov for å endre vernegrensa mellom Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Fokstugu landskapsvernområde, slik at denne grensa følger kommunegrensa.
- I Jora landskapsvernområde er det ei seter på Filling på Dalsida i Lesja kommune (156/1/310 og 384), der en liten del av kvea og en del av et inngjerdet og kultivert beite, ligger i landskapsvernområdet. Eierne av setra har gjennom advokat tatt opp spørsmålet om vernegrensa kan endres slik at kvea og beitet blir liggende utenfor landskapsvernområdet. I 2019 ble det også utvist mer areal til beite som også skal gjerdes inn.
- Dalsidevegen i Lesja kommune har noen steder kommet innenfor vernegrensa for Jora landskapsvernområde, og det er behov for å endre grensa slik at veien blir liggende utenfor landskapsvernområdet.
- Det er litt uklart om grensa mellom Hjerkin landskapsvernområde med biotopvern, og Hjerkin, Kongsvoll og Drivdalen landskapsvernområder vest for E6, følger fylkesgrensa mellom Trøndelag og Innlandet, eller om vernegrensa går parallelt med fylkesgrensa sør-vest for denne.
- Det er ellers en fordel å endre noen vernegrenser litt i forhold til noen eiendomsgrenser noen steder.

Fokstugu fjellstue

I kronprinsregentens resolusjon 3. mai 2002 om verneplan for Dovrefjell-Sunndalsfjella, står det (s. 19) bl.a.:

Vedr. Fokstugu gård er den delen av bruket med innmark, våningshus og driftsbygninger ikke omfattet av forslaget til vern.

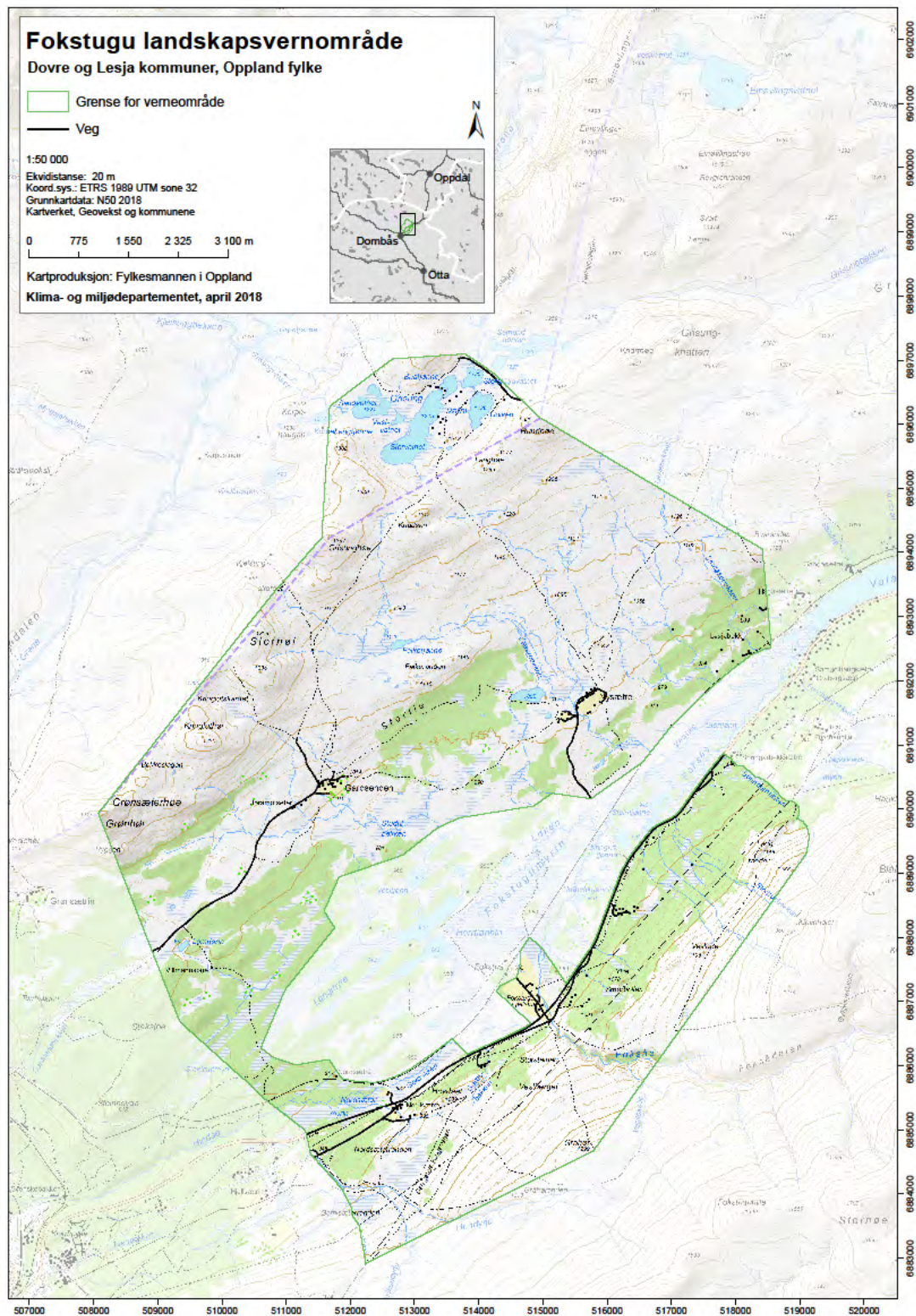
Dette går også fram av vernekartet som Statens kartverk og Miljøverndepartementet utarbeidet i april 2002 i forbindelse med verneplanen for Dovrefjell-Sunndalsfjella.



Kart 1: Utsnitt av vernekartet som Statens karetnetverk og Miljøverndepartementet utarbeidet i april 2002 i forbindelse med verneplanen for Dovrefjell-Sunndalsfjella.

Gjennom kongelig resolusjon 20. april 2018 ble det vedtatt å verne tidligere Hjerkinnskytefelt ved å utvide Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark med ca. 131 km², og opprette et nytt Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern på ca. 47 km². Det ble også vedtatt mindre endringer i Fokstugu landskapsvernområde.

Endringene i Fokstugu landskapsvernområde i 2018 omfattet ikke Fokstugu fjellstue, men på vernekartet som ble utarbeidet av Fylkesmannen i Oppland og Klima- og miljødepartementet i april 2018, har Fokstugu fjellstue blitt en del av Fokstugu landskapsvernområde. Se kartet under. Dette antas å være en feil som har oppstått i forbindelse med utarbeidningen av vernekartet i arbeidet med verneplanen for tidligere Hjerkinnskytefelt.



Kart 2: Vernekartet som Fylkesmannen i Oppland og Klima- og miljødepartementet utarbeidet i april 2018 i forbindelse med verneplanen for tidligere Hjerkinns skytefelt.

Ved Fokstugu fjellstue er forslag til retting av vernegrensa tegnet langs gjerdene langs E6 øst for fjellstua. Se kart 3 og 4.



Kart 3: Forslag til retting av vernegrensa ved Fokstugu fjellstue.



Senterposisjon: 202171.79, 8900132.28
 Koordinatsystem: EPSG:25833
 Utskriftsdato: 30.01.2020

0 50 100 150 200m

Kartverket

Kart 4: Forslag til retting av vernegrensa ved Fokstugu fjellstue. Forslaget til retting av vernegrensa er tegnet langs gjerdene langs E6 øst for fjellstua.

Kommunegrensa mellom Dovre og Lesja

Når det gjelder vernegrensa og kommunegrensa mellom Dovre og Lesja, mellom Grønseterhøe og Grisunghøe, foreslås det bare å justere vernegrensa slik at den følger kommunegrensa helt nøyaktig. (Se kart 2.)

Filling på Dalsida i Lesja



Kart 5: Kartet viser setra på Filling der en del av kvea og beitearealet ligger i nåværende Jora landskapsvernområde. Seterbrukeren ønsker at grensa for landskapsvernområdet endres slik at kvea og beitearealet blir liggende utenfor landskapsvernområdet.

På Filling er forslag til ny vernegrense tegnet slik at grustaket i Klåvån, kve og beitearealet på den ene setra, og en sving på Dalsidevegen, blir liggende utenfor Jora landskapsvernområde. Se kart 6 under.



Kart 6: Forslag til endring av vernegrensa på Filling på Dalsida i Lesja.

Dalsidevegen i Lesja

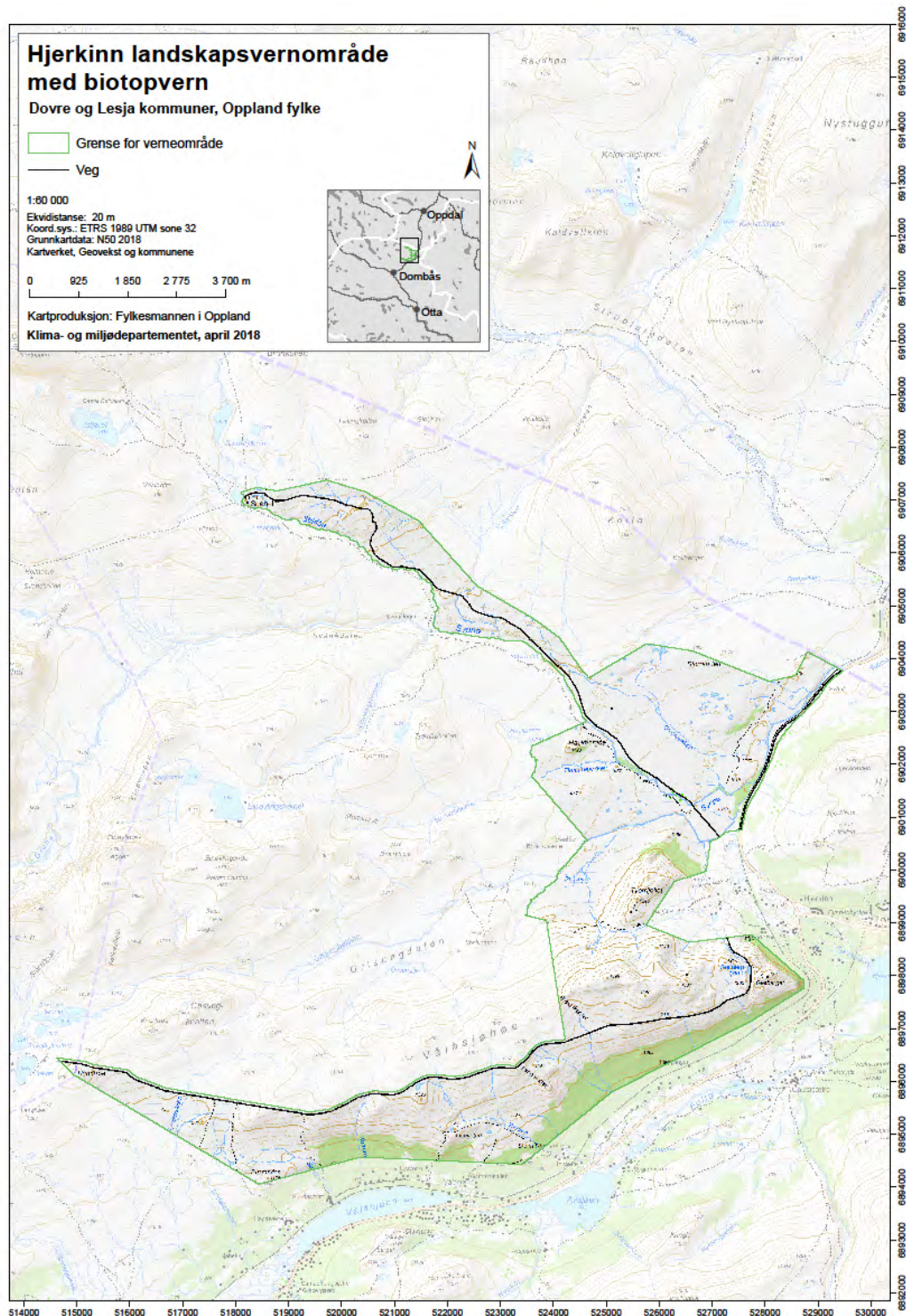
Langs Dalsidevegen er forslag til ny vernegrense tegnet slik at hele vegen blir liggende utenfor Jora landskapsvernområde. Se kart 7 under.



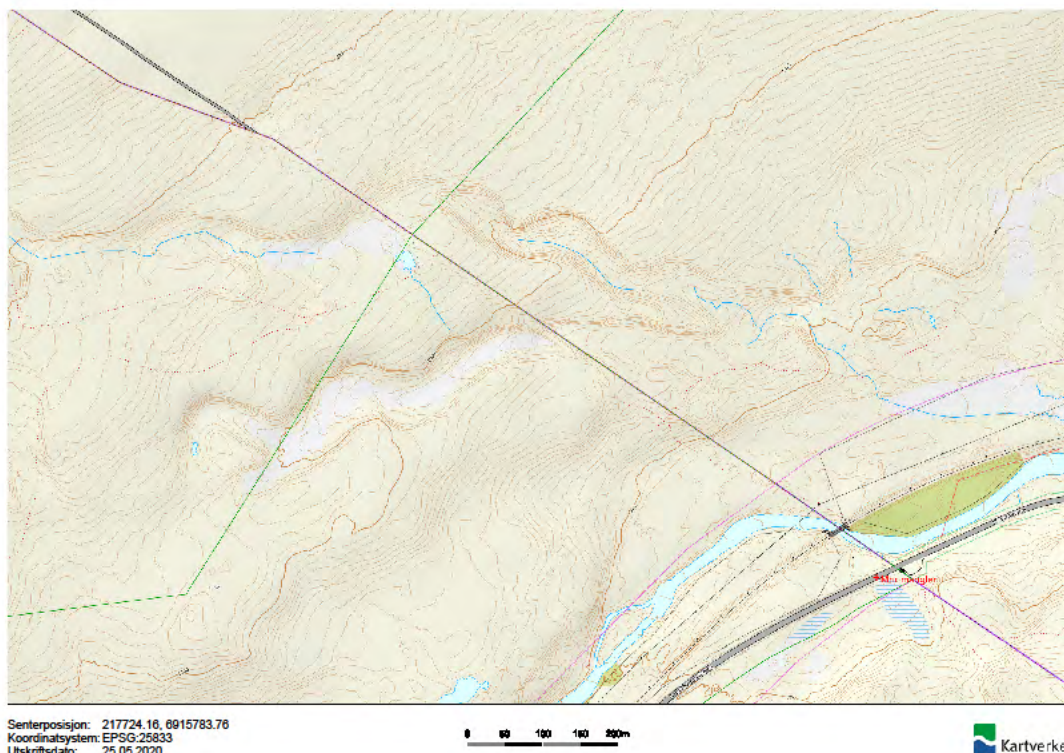
Kart 7. Forslag til endring av vernegrensa langs en del av Dalsidevegen i Lesja.

Grensa mellom Hjerkind landskapsvernområde med biotopvern, og Hjerkind, Kongsvoll og Drivdalen landskapsvernområder vest for E6

Det er litt uklart om grensa mellom Hjerkind landskapsvernområde med biotopvern, og Hjerkind, Kongsvoll og Drivdalen landskapsvernområder vest for E6, følger fylkesgrensa mellom Trøndelag og Innlandet, eller om vernegrensa går parallelt med fylkesgrensa litt sørvest for denne.



Kart 8. Hjerkind landskapsvernområde med biotopvern.



Kart 9: Grensa mellom Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, og Hjerkinns, Kongsvoll og Drivdalen landskapsvernområder vest for E6, er ikke tegnet inn langs fylkesgrensa mellom Trøndelag og Innlandet på kartet på norgeskart.no.

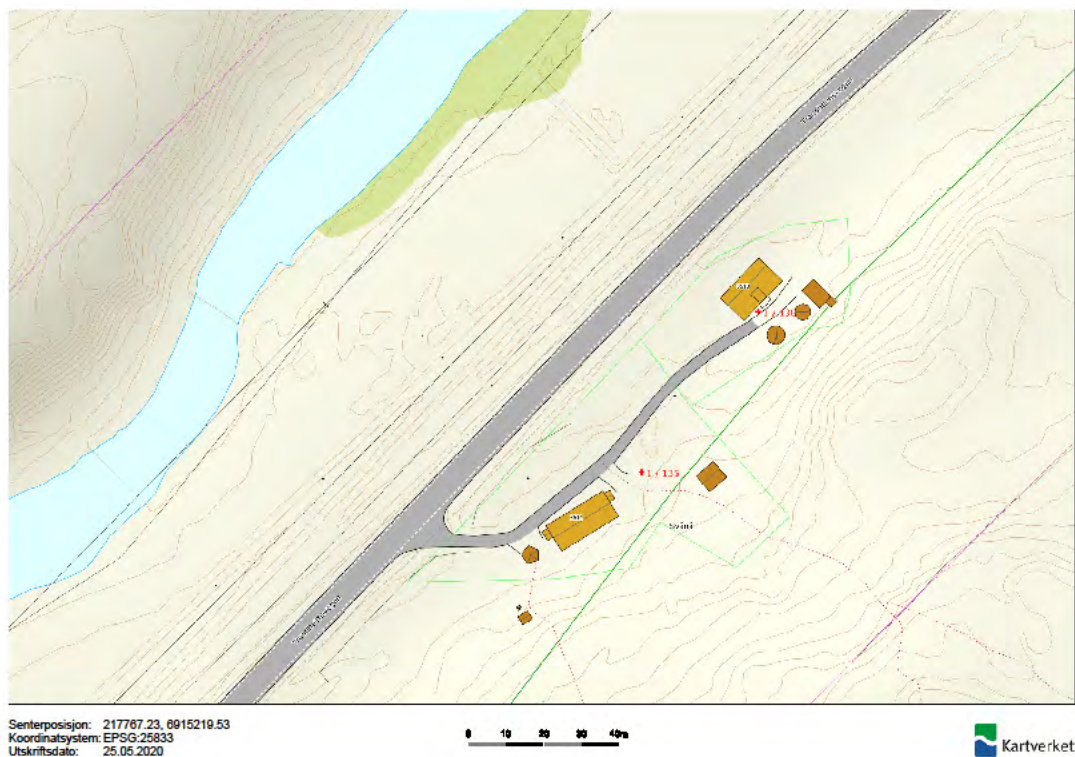
Det er en fordel at grensa mellom Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, og Hjerkinns, Kongsvoll og Drivdalen landskapsvernområder vest for E6, følger fylkesgrensa mellom Trøndelag og Innlandet.

Forslag til å endre noen vernegrenser litt i forhold til noen eiendomsgrenser

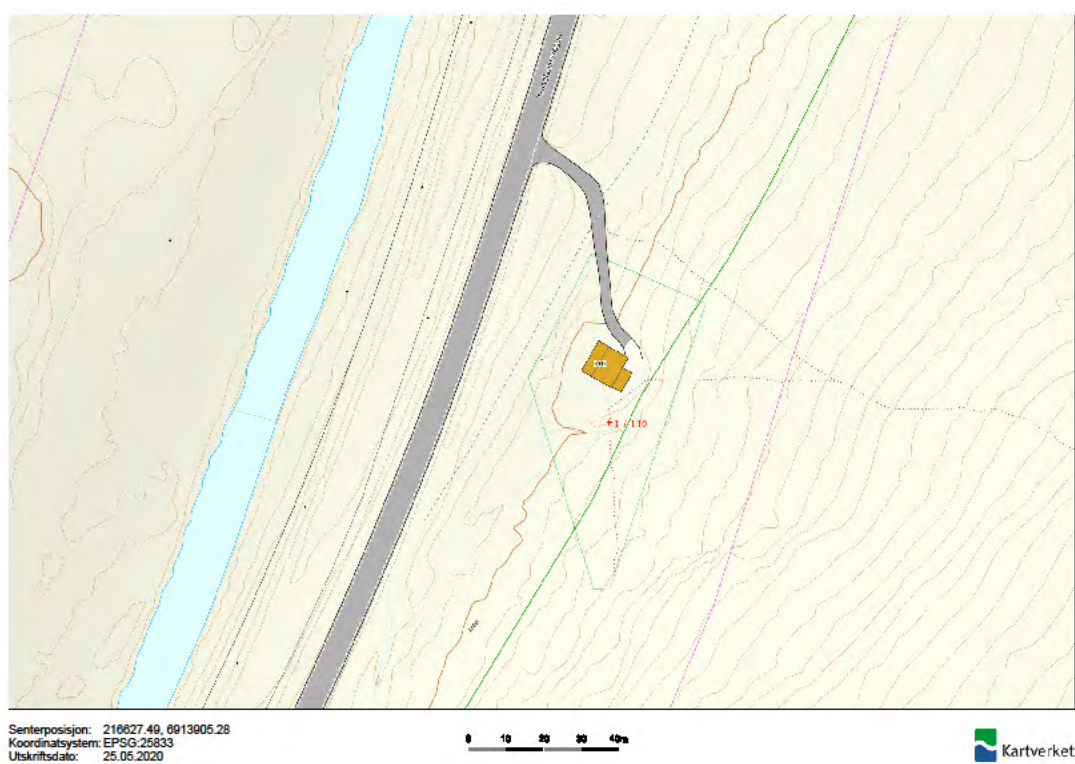
Det kan ellers være en fordel å endre noen vernegrenser litt i forhold til noen eiendomsgrenser noen steder.

Langs E6 går grensa mellom Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern, og Hjerkinns, Kongsvoll og Drivdalen landskapsvernområder, over eiendommene 1/130, 1/135 og 1/136. Se kart 10 og 11.

Det kan være en fordel å endre vernegrensa slik at disse eiendommene blir liggende i Hjerkinns landskapsvernområde med biotopvern.



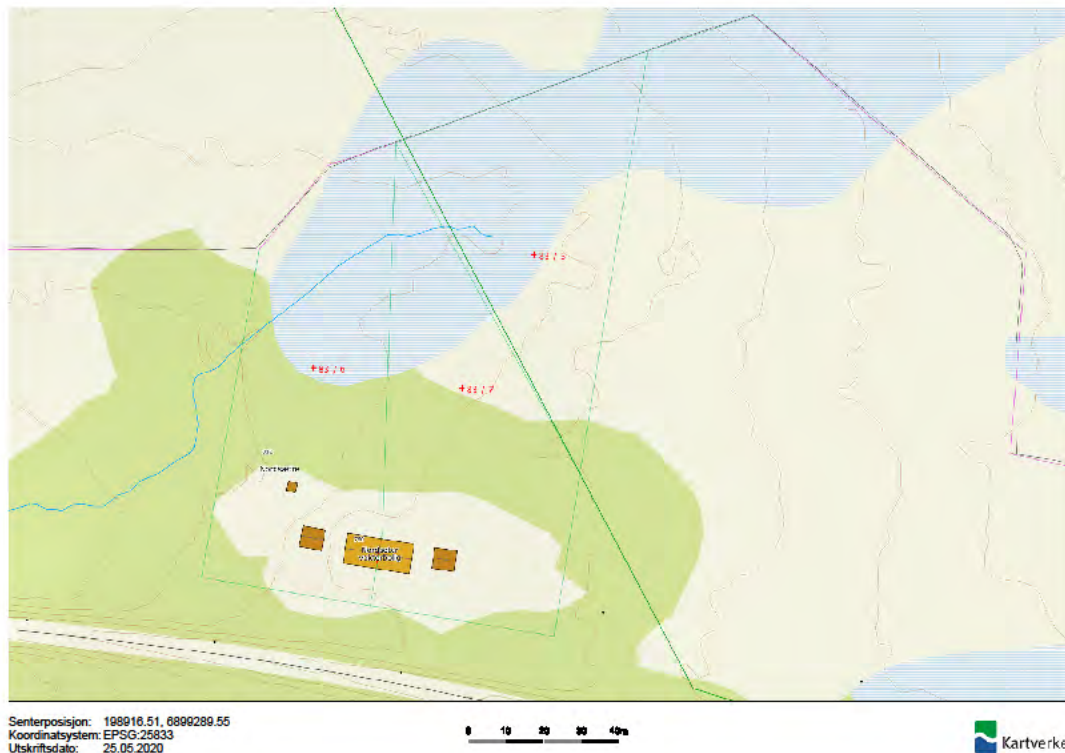
Kart 10. To eiendommer ved Svånå (1/135 og 1/136).



Kart 11: Hytte ved E6 (1/130).

Ved Nordseter vokterbolig går vernegrensa for Fokstugu landskapsvernområde langs eiendomsgrensa mellom 83/7 og 83/9, men ikke helt.

Kan være en fordel å endre vernegrensa slik at den følger denne eiendomsgrensa helt nøyaktig.



Kart 12. Nordseter vokterbolig.

Videre behandling

Forslag / utkast til endring av vernegrensene ved Fokstugu fjellstue, Filling på Dalsida og langs Dalsidevegen, ble i e-post 31.01.2020. sendt til Fylkesmannen i Innlandet for vurdering. Fylkesmannen har foreløpig ikke kommet med tilbakemeldinger til forslagene.

Dovrefjell nasjonalparkstyre kan gjennom behandling av denne saken anbefale at forslagene til endringer i vernegrensene blir fulgt opp videre av Fylkesmannen i Innlandet, Miljødirektoratet og Nord-Gudbrandsdal jordskifterett.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Når det er aktuelt å foreta endringer av vernegrensene, er det vanligvis fylkesmannen som forelegger saken for Miljødirektoratet.

Miljødirektoratet er delegert myndighet til å foreta mindre endringer (innskrenkninger og utvidelser) av vernegrensene (utenfor strekbredden). Større endringer må vedtas ved kongelig resolusjon.

Etter endring(er) av vernegrensen(e) er det normalt behov for å lage et nytt vernekart. Dette regnes som en endring / endringer av vedtatt vernegrense, dvs. en endring av verneforskriften. Forskriftsendringer, herunder endring av vernekartet, skal høres etter forvaltningslovens bestemmelser. Denne høringen foretas av Miljødirektoratet før direktoratet fatter vedtak om endring av grensen.

For mindre vesentlige endringer av vernegrense og vernekart, har Miljødirektoratet godtatt at saksbehandling / høring i jordskiftesaken er tilstrekkelig høring. Saker som er behandlet i jordskifterettene regnes normalt for å være tilstrekkelig hørt, og trenger derfor normalt ikke noen ytterligere høring før Miljødirektoratet kan vedta en mindre vesentlig grenseendring etter merking. Miljødirektoratet har tidligere bedt forvaltningsmyndigheten legge denne høringen til grunn i sin tilråding til Miljødirektoratet om treffe endringsvedtak. Kommunen må imidlertid informeres særskilt, dersom de ikke allerede er underrettet gjennom jordskifterettens behandling av saken.

Sluttproduktet for hele grensemerkingen skal være ei rettsbok med en grensebeskrivelse, et digitalt koordinatsett og et jordskiftekart som knyttes til saken. Før endelig rettsbok utarbeides, skal nasjonalparkstyret godkjenne jordskifteverkets forslag.

I forbindelse med grensemerkingen skal jordskifteretten sørge for vedtak, forkynning og tinglysing. Etter ankefristens utløp blir grensene rettskraftig, og grensene skal tinglyses på de eiendommer som har vært parter i saken.

Deretter skal kopi av rettsbok med grensebeskrivelse, kartdata og jordskiftekart sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre og Fylkesmannen i Innlandet, som videresender dette til Miljødirektoratet. Kommunen får tilsendt disse kopiene direkte fra jordskifteretten.

Før oppdatering av Naturbase skal eventuelle endringer av vernekartet være avklart og eventuelt vedtatt av Miljødirektoratet.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Kopi til

- Miljødirektoratet
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Nord-Gudbrandsdal jordskifterett
- Dovre kommune
- Lesja kommune
- Statskog
- Dovre fjellstyre
- Lesja fjellstyre
- Lauritz Fokstugu, Fokstugu fjellstue
- Ivar Andreas Hole, Lesja



Arkivsaksnummer: 2020/359-6

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 25.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	37/2020	08.06.2020

Klage fra Fylkesmannen i Trøndelag på dispensasjon for utkjøring av saltstein på snødekt mark

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre avviser klagen fra Fylkesmannen i Trøndelag på vedtak i delegert sak 18/2020 med følgende begrunnelse:

- Klagen gjelder to skjønsmessige forhold – om antall turer skal angis i tillatelsen og antall år tillatelsen skal gjelde. Dette er opp til forvaltningsmyndighetens skjønn og er dermed ikke gjenstand for klage, med mindre klager påviser at verneformål eller verneverdier er skadelidende. Slik skade er ikke en del av begrunnelsen for klagen.
- Videre gjelder klagen definisjon av antall turer, noe som er falt ut av tillatelsen ved en forglemmelse. Nasjonalparkstyret mene dette er en bagatell som forutsettes rettet opp i senere kjørebevis resten av perioden tillatelsen gjelder og at dette faller under grensen for hva det er naturlig å klage på.

Nasjonalparkstyret peker på at administrasjonen må bruke uforholdsmessig mye tid på søknadsbehandling på bekostning av viktigere overordnede oppgaver. Fylkesmannen bør være tilbakeholden med å belaste administrasjonen og styret med klagesaker på bagatellmessige forhold. Slike ting kan tas opp uformelt og eventuelt korrigeres inn i praksis.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Klage på vedtak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon 2020 - 2024 - snødekt mark - utkjøring av saltstein
- 2 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - snødekt mark - utkjøring av saltstein - Åmotsdalen beitelag
- 3 Kjørebevis/-bok - utkjøring av saltstein 2020 - Åmotsdalen beitelag
- 4 Rapport 2020 - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - snødekt mark - utkjøring av saltstein - Åmotsdalen beitelag

Andre dokumenter

5. Naturmangfoldloven – NML (kap. II om bærekraft og V områdevern) - <http://bit.ly/NML>

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

6. Forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark - http://bit.ly/Forskr_D-S_NP
7. Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell - <http://bit.ly/FVP-DF>
8. Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre - <http://bit.ly/DNPS-DLG-REGL>
9. Rundskriv om forvaltning av verneområder - <http://bit.ly/vernerundskriv>
10. Horisont Snøhetta, hovedrapporten - <http://bit.ly/HorisontSnøhetta>

Saksopplysninger

Klagen

Fylkesmannen i Trøndelag klager «på delegert vedtak nr. 18/2020 i sak 2020/359 der det gis dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark og Åmotsdalen landskapsvernområde [Åmotsdalen LVO er ikke nevnt i saken og søknaden gjelder ikke dette verneområdet] for nødvendig antall turer for utkjøring av saltstein. Etter Fylkesmannens vurdering skal antall turer defineres i vedtaket. Vedtaket er også seksårig, selv om forvaltningsplanen angir at kurante tillatelser av denne typen normalt gis for fire år.

(...)

Fylkesmannens konklusjon

- Vedtaket må angi antall turer Åmotsdalen beitelag kan benytte for utkjøring av saltstein.
- Vedtaket må også beskrive hva som menes med en tur. Er en tur der flere snøscootere kjører samlet definert som en tur, eller er f.eks. en tur der tre snøscootere kjører samlet definert som tre turer.
- Nasjonalparkstyret bør vurdere om det er riktig å gi seksårig tillatelse (2020 – 2025), når forvaltningsplanen angir fireårig tillatelser.»

Se videre Fylkesmannens brev (vedlegg 1).

Påklagd tillatelse

Denne ble gitt delegert som DS 18/2020 28.2. i år. Utkjøring av saltstein er kurante saker som gis delegert og praksis har vært å ikke gi begrensning i antall turer som kan kjøres. Varierende snøforhold og mengde saltstein fra år til år gjør dette vanskelig. Erfaringsmessig kjøres ikke mer enn nødvendig. For de større beitelagene vil det gjerne varieres fra år til år hvor mange som deltar i utkjøringen. I noen tilfeller gis vilkår i forhold til villrein. I og med kjøreruten mesteparten av veien følger skutertraseen til Tjønnglupen ble det ikke gitt spesielle vilkår her.

I Oppdal gir kommunen tillatelser for 5 og 5 år i kurante saker. Vi har fulgt dette selv om forvaltningsplanen angir «normalt 4 år». I og med hovedrullering neste år og at dette er et konstant og legitimt behov, ble den gitt for 6 år for å spare en behandling neste år.

Bakgrunnen for søknaden var at søker tidligere har brukt helikopter for å frakte saltstein til Hellaugsætra nede i Åmotsdalen – denne er vanskelig å nå både med snøskuter og kjøretøy på sommerføre. Prisene på helikoptertransport hadde nå steget kraftig. Beitelaget ville derfor erstatte utplassering av saltstein på Hellaugsætra med en automat tilgjengelig med snøskuter i lia over setra, bære en del saltstein lagt i depot derfra og ned på setra når det er bart, samt en plass nede i Åmotsdalen der saltstein transporteres med ATV på kjøresporet i dalen. Søker har rapportert en tur (tur og retur er ført separat), han opplyser at den ble kombinert med leiekjøring til hytter i Tjønnglupen.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Klagesaker skal behandles av styret.

Verneformål – forskrift

Formålet med Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre å ta vare på:

- a) Et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem og naturlig biologisk mangfold med bestander av arter som villrein, jerv, fjellrev, kongeørn og ravn, naturtyper og geologi.
- b) kalkrike områder med rik fastmark i fjellet, ekstremrike myrer og en unik karplanteflora
- c) elveslettelandskap med kroksjøer, meanderende elv og åpne sandområder
- d) en viktig del av leveområdet til villreinen i Snøhetta og Knutshø villreinområder
- e) vakre og egenartede landskap
- f) store alpine fjellmassiv omkring Snøhetta
- g) særpregede kvartærgeologiske forekomster
- h) kulturminner, herunder spor etter fangst og beitebruk.

Allmenheten skal kunne oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Videre sier forskriften i

«§ 3. Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

(...)

Det er likevel tillatt med [3. ledd]

(...)

c) oppsetting av saltstein i forbindelse med beiting i regi av beitelag.

(...)

§ 9. Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken er forbudt.

(...)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til: [3. ledd]

(...)

c) bruk av beltekjøretøy på vinterføre for utkjøring av saltsteiner etter § 3 tredje ledd bokstav c) i regi av beitelag»

Forvaltningsplan

Denne viser bare til bestemmelsene i forskriften, som var tilsvarende i forskriften fra 2002, dvs. at det kan gis tillatelse til å kjøre ut saltstein på vinterføre når det skjer i regi av beitelag. Forvaltningsplanen har ingen tilrådning om at det skal defineres antall turer i tillatelser for slik kjøring. For formål der det er grunn til å begrense antall turer, angir forvaltningsplanen dette.

Naturmangfoldloven

Alle saker må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 jf. § 7. (Vurdert i den opprinnelige saken.)

Forvaltningsloven

Kapittel IV gir regler om klage og omgjøring. Her behandles klager av nasjonalparkstyret, om vedtak opprettholdes går klagen videre til klageinstansen (Miljødirektoratet) for sluttbehandling jf. § 33.

Presedens

Tillatelser for utkjøring av saltstein gis rutinemessig uten angivelse av antall turer. Dette fordi både snøforhold og mengde som skal transporteres varierer fra år til år og det erfaringsmessig ikke kjøres mer enn det som trengs for å få ut saltsteinen. Beitelagene har

anledning til å mangfoldiggjøre tillatelsene – kopiene skal da ha leders underskrift - der det er flere skuterførere som ikke kjører sammen.

Vurdering

Tillatelsen til Åmotsdalen beitelag følger en mangeårig etablert praksis. De forhold Fylkesmannen ønsker endret gjennom klagebehandling, følger hverken av verneforskrift, forvaltningsplan eller tidligere praksis. Med et unntak, at kjøretillatelsen i dette tilfelle ikke presiserer at om man kjører flere skutere, skal hver skuter føres som separat tur. Å presisere dette er en praksis vi har lagt oss på i seinere år, men det har falt ut her. Det gjøres imidlertid ikke i vedtaket, men som et standardvilkår i kjørebeviset, som vedtaket viser til.

Der vi angir **antall turer** for tillatelser til motorferdsel følger dette i hovedsak av forvaltningsplanen, eventuelt presedens. Ingen av delene foreligger her, presedens tilsier at det ikke angis antall. Så lenge man anser utplassering av saltstein som et nødvendig tiltak i en beitenæring som ut fra verneforskrifter og forarbeider skal kunne foregå i verneområdene, ser ikke forvalter grunn til en mer detaljert styring av dette enn nødvendig. Nasjonalparkstyret har i tiltro til at tillatelsene ikke misbrukes, lagt seg på en linje som er fleksibel for de som driver beitenæring og ikke gir nasjonalparkstyret unødvendig mye arbeid. Erfaringen viser også at en hverken fra private eller oppsyn har fått meldinger som tilsier at ordningen misbrukes. Klageren påviser ikke negative effekter for verneformål eller -verdier. Forvalter er ut fra overstående uenig i at antall turer skal angis og klagen bør avvises på dette punkt.

Forvalter er enig i at **tillatelsen burde definert hva som er en tur**. Vi betrakter en «skuterbevegelse» som en tur. Dvs. to skutere i følge er to turer, osv. Vanligvis har vi de seinere år skrevet vi dette i tillatelsen sammen med antall turer. I en presset arbeidssituasjon har forvalter her glemt å oppdatere en mal som var noen år gammel. Dette burde kunne løses ved en telefon eller e-post og korleksjon neste år og er et særdeles tynt og formalistisk grunnlag for å klage.

Fylkesmannen klager videre på at **tillatelsen er gitt for 6 sesonger**. En svært stor del av arbeidstiden til forvalterne går med rutinemessig behandling av enkle motorferdselsøknader. Det er derfor viktig å rasjonalisere behandlingen mest mulig. En stor del av disse sakene ville med bedre arbeidsverktøy vært egnet for automatisk behandling. Å gi tillatelser for denne typen ukontroversielle tillatelser i beitenæring for lengre tid enn de normale 4 år er et grep for å redusere arbeidsbelastningen. I og med hovedrullering neste år og en ukomplisert sak var det rasjonelt å gi for 6 år for å unngå ny behandling neste år eller eventuelt utenom hovedrullering.

Forvalter viser til at forvaltningsplanen sier at tillatelser for årvisse behov kan gis for **normalt 4 år**. Forvaltningsplanen åpner altså for skjønn her. Fylkesmannens klage her gjelder en skjønnsmessig vurdering som bør være opp til forvaltningsmyndigheten og påviser ikke negative effekter for verneformål eller verneverdier. Forvalter mener derfor denne delen av klagen ikke bør tas til følge.

Fylkesmannen klager på to skjønnsmessige vurderinger som ikke er i strid med forvaltningsplanen eller forskriften, og på en manglende formulering i tillatelsen. Dette er forhold som ikke burde vært gjenstand for klage, i høyden en påpeking av forholdene og spørsmål om begrunnelse. I en belastet arbeidssituasjon for administrasjonen der behandling av denne typen rutinesaker utgjør en uforholdsmessig stor del av arbeidsbelastningen og gjør at viktigere, overordnede saker stilles i bero, burde klage her vært unødvendig. Det oppleves bortkastet å bruke en arbeidsdag samt møtetid for styret på slikt.

Ut fra dette mener forvalter klagen bør avvises og oversendes Miljødirektoratet til avgjørelse.



Vår dato:

11.03.2020

Vår ref:

2020/3517

Deres dato:

11.03.2020

Deres ref:

2020/359

Dovrefjell nasjonalparkstyre
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER
v/ Carl Severin Bjurstedt

Saksbehandler, innvalgstelefon

Inge Hafstad, +47 74 16 80 66

Klage på vedtak i delegert sak 18-2020 - utkjøring av saltstein i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark og Åmotsdalen landskapsvernområde

Fylkesmannen i Trøndelag viser til delegert vedtak av nasjonalparkforvalter for Dovrefjell nasjonalparkstyre den 28. februar 2020 der Åmotsdalen beitelag gis tillatelse til nødvendig antall turer utført av lagets medlemmer. Tillatelsen er seksårig og gjelder for perioden 2020 - 2025. Formålet med kjøringen er utkjøring av saltstein.

Vedtaket er hjemlet i verneforskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark § 9, tredje ledd, bokstav c og i verneforskriften for Åmotsdalen landskapsvernområde § 3, punkt 5.3b.

Fylkesmannen i Trøndelag klager med dette på delegert vedtak nr. 18/2020 i sak 2020/359 der det gis dispensasjon fra vernebestemmelsene for Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark og Åmotsdalen landskapsvernområde for nødvendig antall turer for utkjøring av saltstein. Etter Fylkesmannens vurdering skal antall turer defineres i vedtaket. Vedtaket er også seksårig, selv om forvaltningsplanen angir at kurante tillatelser av denne typen normalt gis for fire år.

Fylkesmannens vurdering

I henhold til vedtektene for Dovrefjell nasjonalparkstyre punkt 12 *Klageadgang, klageinstans og klagebehandling* har fylkesmannen med hjemmel i naturmangfoldlovens § 62 tredje ledd siste setning klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyret.

Formålet med Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark er blant annet å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne og representative økosystemer og landskap og som er uten tyngre naturinngrep. Videre har formålsparagrafen i verneforskriftens § 1 en punktvis (a – h) oppramsing av verneverdier som skal tas vare på, herunder intakt høyfjellsøkosystem, villrein, kulturminner mv.

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell sier at utkjøring av saltstein skal skje i regi av beitelag, noe som også er tilfellet i denne saken. Fylkesmannen har ingen innvendinger mot at Åmotsdalen beitelag gis tillatelse til bruk av snøscooter for utkjøring av saltstein. Imidlertid må det settes vilkår om antall turer. Slik vedtaket er utformet kan beitelaget i praksis kjøre så mange turer

E-postadresse:
fmtlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350



de vil på de traseene som er nevnt i vedtaket (trasé 5 Åmotsdalen og trasé 10 Tjønnglupen). Det er nasjonalparkstyre (i dette tilfellet nasjonalparkforvalter) som skal angi antall turer i vedtaket, og ikke beitelaget.

Slik vedtaket er utformet vil det være utfordrende for naturoppsynet å kontrollere om vilkårene i vedtaket er fulgt.

Fylkesmannens konklusjon

- Vedtaket må angi antall turer Åmotsdalen beitelag kan benytte for utkjøring av saltstein.
- Vedtaket må også beskrive hva som menes med en tur. Er en tur der flere snøscootere kjører samlet definert som en tur, eller er f.eks. en tur der tre snøscootere kjører samlet definert som tre turer.
- Nasjonalparkstyret bør vurdere om det er riktig å gi seksårig tillatelse (2020 – 2025), når forvaltningsplanen angir fireårig tillatelser.

Fylkesmannen ber ikke om utsatt iverksettelse av vedtaket.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inge Hafstad
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Åmotsdalen Beitelag	Vammervegen 84	7340	OPPDAL
v/Svein Henrik Risan			
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM



ÅMOTSDALEN BEITELAG
v/ Svein Henrik Risan, Engan
7340 OPPDAL

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Vår ref: 2020/359 - 2 (432.3)

Deres ref:

Dato 28.02.2020

Delegert vedtak Dovrefjell nasjonalparkstyret - delegerte saker - nr. 18/2020

**Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - dispensasjon - motorferdsel - 2020 - 2024 - snødekt mark -
utkjøring av saltstein - Åmotsdalen beitelag**

**Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - snødekt
mark - utkjøring av saltstein - Åmotsdalen beitelag**

Vedtak:

Søknad fra ÅMOTSDALEN BEITELAG om transport med snøskuter for utkjøring av saltstein i beitelagets, ved at det gis dispensasjon for det nødvendige antall turer utført av lages medlemmer, med dokumentasjon fra ansvarlig. Tillatelsen gis for sesongene 2020-25 på de vilkår som framgår av vedlagte kjørebrev, for nødvendig transport av saltstein.

Beitelaget skal koordinere og legge opp kjøringen slik at antall turer, utkjørt distanse og antall skutere blir minst mulig. Så langt mulig skal det kjøres samlet om man drar ut med flere skutere samtidig.

De som kjører, skal ha med utskrift av kjørebrev, signert av Sven Henrik Risan.

For vedtakshjemmel vises til underoverskrift «Hjemmelsgrunnlag».

Om det er nødvendig for å ivareta verdiene regelverket skal ivareta eller ved mislighold av vilkår i kjørebrevet kan nasjonalparkstyret gjøre om (evt. trekke inn) tillatelsen av eget tiltak etter naturmangfoldloven § 67, jf. forvaltningsloven § 35.

Dokumenter i saken

1. Søknad, mottatt her 9.1.2020
2. Naturmangfoldloven – NML (kap. II om bærekraft og V områdevern) - <http://bit.ly/NML>
3. [Forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark](#)
4. Forskrift for Åmotsdalen LVO - <http://bit.ly/forskr-ÅD-LVO>
5. Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell - <http://bit.ly/FVP-DF>
6. Delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyret - <http://bit.ly/DNPS-DLG-REGL>
7. Rundskriv om forvaltning av verneområder - <http://bit.ly/vernerundskriv>
8. [Beiteplan for Oppdal 2018](#)

**Nasjonalpark
Naturreservater
Landskapsvernområder
Biotopvernområder**

Dovrefjell-Sunndalsfjella
Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen)
Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, og Fokstugu
Torbudalen og Sandgrovbott-Mardalsbotn



Saksopplysninger:

Søknaden gjelder transport med snøskutere ført av lagets medlemmer i beitelagets område jf. kart i http://bit.ly/Beiteplan_for_Oppdal. Dette er Dovrefjell i Oppdal nord for Åmotdalselva. Det er kun snakk om to saltsteinplasser – Hellaugsæterbrona og ved Beffbrua i Åmotsdalen. Søknaden gjelder en tur per vintersesong primært til Hellaugseterbrona. Beffbrua er omsøkt betjent med AYV etter kjerrevegen om sommeren.

Fra Sæterfjellet til saltsteinplassen er det relativt liten villreinaktivitet.

Som kjøring i landbruksnæring trenger ikke kjøringen kommunal tillatelse, og den er heller ikke bundet av kommunale kjøretidsbestemmelser.

Hjemmelsgrunnlag

Forskrift

Etter § 9, 3. ledd c) i forskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella NP kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til *«bruk av beltekjøretøy på vinterføre for utkjøring av saltsteiner etter § 3 tredje ledd bokstav c) i regi av beitelag.»*

Etter § 9, 3. ledd g) i forskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella NP kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til *«bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av ved, varer og utstyr til buer og hytter.»*

Etter § 3 pkt. 5.3.b) i forskriften for Åmotsdalen LVO kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til *«Utkjøring av saltstein på vinterstid i regi av beitelag.»*

Etter § 3 pkt. 5.3.c) i forskriften for Åmotsdalen LVO kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til *«Luft- og snøscootertransport av brensel, materialer, utstyr og proviant til setrer, buer og hytter.»*

Forvaltningsplan

Eget kjøretøy kan benyttes i til utkjøring av saltstein som skal skje i regi av beitelagene og søkes om av disse, jf. kapittel 6.6.. Kurante tillatelser av denne typen gis normalt for fire år.

Naturmangfoldloven

Alle saker må vurderes etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 jf. § 7.

Vedtaksmyndighet

Ut fra delegeringsreglementet til nasjonalparkstyret kan denne saken avgjøres av nasjonalparkforvalter.

Vurderinger

Det legges til grunn at saltsteinutlegging er en nødvendig forutsetning for sauedriften i området. Etter forskriftene kan det gis tillatelse for den omsøkte type transport. Ut fra forvaltningsplanens kapittel 6.6. kan det for det omsøkte formål normalt gis tillatelse til nødvendig transport på vinterføre for formålet.

Vurderingene i forvaltningsplanen for denne type saker tilfredsstiller vurdering etter naturmangfoldloven § 8-12 og tilsier at effektene for naturmangfold er akseptable.



Dette tilsier at søker kan få tillatelse som omsøkt.

Det gis derfor tillatelse til nødvendig antall turer per sesong. Tillatelsen gis til og med 2025, slik at neste søknad blir når vi har hovedrullering i 2025 (sammen med kommunen). Tillatelsen er skrevet slik at man også kan kjøre ut saltstein i Åmotsdalen, om dette viser seg hensiktsmessig.

De som utfører kjøringen skal medbringe kjørebevis og –bok, med signatur av ansvarlig). Han kan skrive ut det nødvendige antall ut fra oversendt fil.

Forholdet til annet lovverk, forhold til grunneier

I tillegg til tillatelsen / dispensasjonen fra Dovrefjell nasjonalparkstyre kan det også være nødvendig å innhente tillatelse fra andre myndigheter og / eller tillatelse fra grunneier. De fleste tillatelsene eller dispensasjonene til motorferdsel i verneområder, må også ha tillatelse eller dispensasjon etter lov om motorferdsel i utmark og på vassdrag. Det er de enkelte kommunene som gir tillatelser eller dispensasjoner etter motorferdselloven. Grunneier kan nekte motorisert ferdsel i utmark på sin eiendom, og du må derfor sjekke om aktuelle grunneiere aksepterer transporten.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn. Vedtaket vil være offentlig tilgjengelig i miljøvedtaksegisteret – www.miljovedtak.no.

Klageadgang

Du kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet og be om at det endres. Klagefristen er 3 uker regnet fra den dagen da brevet kom fram til deg. Det er tilstrekkelig at du har postlagt klagen innen denne fristen.

Klagen skal sendes skriftlig til nasjonalparkstyret. Angi vedtaket du klager over, den eller de endringer du ønsker, og de grunner du har for at vedtaket bør endres. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, bør du oppgi når du mottok dette brevet. Vi gjør oppmerksom på at også andre enn søker kan ha rettslig klageadgang

Med vennlig hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

*Carl Severin Bjurstedt
nasjonalparkforvalter*

Kopi til:

Fylkesmannen i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Oppdal bygdeallmenning	Inge Krokanns vei 11	7340	OPPDAL
Oppdal lensmannskontor	Boks 94	7341	OPPDAL
Oppdal kommune	Inge Krokanns veg 2	7340	OPPDAL
Statens naturoppsyn Hjerlann	Norsk villreinsenter nord	2661	HJERKINN

Vedlegg:

- 1 Kjørebevis/-bok - utkjøring av saltstein 2020 - Åmotsdalen beitelag

Kjørebevis/-bok - utkjøring av saltstein 2020 - Åmotsdalen beitelag

Innehaver av tillatelsen

ÅMOTSDALEN BEITELAG
v/ Svein Henrik Risan, Engan
7340 OPPDAL

Med kjøretøy

Snøscooter
Fører: Lagets medlemmer.
Signatur Sven Henrik Risan:

Trase / område		Periode	
Via trase 5 Åmotsdalen og trase 10 Tjønnglupen til saltsteinplasser i lagets område ved Beffbrua og på Hellaugsæterbrona, jf. Beiteplan for Oppdal .		Vintersesongen 2016 , det nødvendige antall turer og skutere. Ny tillatelse for neste sesong sendes etter sesongen, <u>forutsatt</u> kjørebok mottatt etter sesongen <u>og</u> flerårig dispensasjon gitt.	
Tillatelse etter			
Forskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella NP og Åmotsdalen LVO		Delegert nasjonalparkforvalter fra nasjonalparkstyret.	
Formål med kjøringen:			
1. Utkjøring av saltstein (2 t).			
Behandling/vedtak		Vedtak dato	Vedtak
Nasjonalparkforvalter, Dovrefjell nasjonalparkstyre		28.2.2020	Dovrefjell nasjonalparkstyre - delegerte saker-18/2020

Opplysninger:

- Tillatelsen gjelder kun som angitt over
- Ved brudd på vilkårene kan forvaltningsmyndigheten dra inn tillatelsen.
- Vi minner om at grunneier kan nekte motorferdsel på sin eiendom uavhengig av vårt vedtak. Søker er selv ansvarlig for avklaring i forhold til berørte grunneiere.

Vilkår:

- Beitelaget skal koordinere og legge opp kjøringen slik at antall turer, utkjørt distanse og antall skutere blir minst mulig. Så langt mulig skal det kjøres samlet om man drar ut med flere skutere samtidig.
- Tillatelsen, signert Sven Henrik Risan, skal være med under kjøring og forevises på forlangende.
- Eksisterende scooterspor følges så langt råd.
- Siste kjøredag 20.4. / 3. påskedag om den kommer seinere.
- Det skal vises tilbørlig hensyn til vegetasjon og vilt, særlig villrein, slik at unødvendig forstyrrelse unngås. Observeres villrein i planlagt trase, skal du stanse og vente til dyra trekker unna, eller omkjøre flokken minst 500 m i le. Kjøretøy skal vike/stanse for person på ski.
- Innehaver av tillatelsen skal følge eventuelle anvisninger som nasjonalparkstyret, Statens naturoppsyn eller fjelloppsynet måtte gi for å ivareta verneformålet.
- Det skal føres kjørebok etter nærmere anvisning fra administrasjonen (neste side).

Sted	Dato	Underskrift
Hjerkinn	28.02.2020	Dokumentert godkjent i vår saksbehandlingssystem, uten underskrift Carl Severin Bjurstedt nasjonalparkforvalter

Vedlegg

Kjørebok



KJØREBOK

For løyveinnehaver ÅMOTSDALEN BEITELAG - arkivsaknr. 2020/359

Gjelder for tillatelse nr Dovrefjell - delegerte saker-18/2020 av 28,2,2020. Kjøreboka skal oppbevares sammen med kjøretillatelsen og fylles ut før og etter hver tur. Etter avsluttet sesong **skal** kjøreboka returneres, enten en har kjørt eller ei, til

Dovrefjell nasjonalparkstyre, boks 987, 2604 Lillehammer

– helst som scannet dokument til fmoppost@fylkesmannen.no

Kjørerute:								
Via trase 5 Åmotdalen og trase 10 Tjønnglupen til saltsteinplasser i lagets område ved Beffbrua og på Hellaugsæterbrona, jf. Beiteplan for Oppdal ..								
Fylles ut før turen starter ²⁾ :					Fyll ut umiddelbart etter turen			
Dato	Km-stand ¹⁾	Tid start	Transportør	Antall skuter	Km-stand ¹⁾ :	Kjørt km ²⁾ :	Tid slutt:	Kjørt timer:
Dato tur 1	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 2	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 3	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 4	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 5	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 6	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 7	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur8	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 9	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 10	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Fylles ut før innsending					SUM km:		SUM timer:	

¹⁾ Ved manglende eller defekt km-teller anslås lengden ut fra kart.

²⁾ Gule felt skal være utfylt når kjøring starter. Ved kontroll er manglende utfylling å se på som kjøring uten tillatelse.

KJØREBOK

For løyveinnehaver **AMOTSDALEN BEITELAG** - arkivsaknr. 2020/359

Gjelder for tillatelse nr Dovrefjell - delegerte saker-18/2020 av 28,2,2020. Kjøreboka skal oppbevares sammen med kjøretillatelsen og fylles ut før og etter hver tur. Etter avsluttet sesong **skal** kjøreboka returneres, enten en har kjørt eller ei, til

Dovrefjell nasjonalparkstyre, boks 987, 2604 Lillehammer
– helst som scannet dokument til fmoppost@fylkesmannen.no

Kjørerute:								
Via trase 5 Åmotdalen og trase 10 Tjønnglupen til saltsteinplasser i lagets område ved Beffbrua og på Hellaugsæterbrona, jf. Beiteplan for Oppdal..								
Fylles ut før turen starter ²⁾ :					Fyll ut umiddelbart etter turen			
Dato	Km-stand ¹⁾	Tid start	Transportør	Antall skuter	Km-stand ¹⁾ :	Kjørt km ²⁾ :	Tid slutt:	Kjørt timer:
Dato tur 1 19/4	Start km 2291	Start kl 16 ⁴⁵	Svein H Risan	1	Slutt km 2301	Kjørt km 10	Slutt kl 16 ⁴⁵	Kjørt tid 0.30
Dato tur 2 19/4	Start km 2301	Start kl 16 ⁵⁰	Svein H Risan	1	Slutt km 2311	Kjørt km 10	Slutt kl 17 ¹⁵	Kjørt tid 0.25
Dato tur 3	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 4	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 5	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 6	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 7	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 8	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 9	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Dato tur 10	Start km	Start kl			Slutt km	Kjørt km	Slutt kl	Kjørt tid
Fylles ut før innsending					SUM km:	20	SUM timer:	0.55

¹⁾ Ved manglende eller defekt km-teller anslås lengden ut fra kart.

²⁾ Gule felt skal være utfyllt når kjøring starter. Ved kontroll er manglende utfylling å se på som kjøring uten tillatelse.



Arkivsaksnummer: 2019/17585-12

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	38/2020	08.06.2020

Klager fra Fylkesmannen i Innlandet og Innlandet fylkeskommune på dispensasjon til Jon Nørstebø, Lesja, til å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre viser til klage fra Fylkesmannen i Innlandet i e-post 06.04.2020 og begrunnelse for klagen i brev 21.04.2020, på vedtak i sak nr. 011-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020, der nasjonalparkstyret ga Jon Nørstebø, Lesja, dispensasjon til å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har vurdert klagen, og kommet fram til at:

- Høringsuttalelsen fra Oppland fylkeskommune er tilstrekkelig vurdert.
- Vedtaket strider ikke mot verneformålet om å ivareta et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, fordi utskifting av den lille og dårlige bua på ca. 8 m² med ei større og nyere bu på 15,0 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde.
- Plattingen foran ytterdøra på den «nye» bua bør kles inn, slik at takutstikkene blir like lange på begge endene av bua, og slik at den nye bua får en form og utseende som ligner på det nåværende selet på setra.
- Vedtaket i nasjonalparkstyret åpner ikke for en praksis der det tillates å sette opp nye bygg på setrer som brukes til fritidsformål og som øker overnattingskapasiteten, uten at et landbruksfaglig behov er tilstede.
- I dette tilfellet dreier seg om ei seter der eieren ønsker å bytte ut ei lita og dårlig bu med ei nyere og litt større bu, slik at seterhusene blir holdt i orden og vedlikeholdes, og slik at det bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet.
- Nasjonalparkstyret har ikke utarbeidet et eget seterregister for verneområdene som nasjonalparkstyret forvalter, og det er ikke nødvendig at nasjonalparkstyret vet hvor

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

mange setrer det er i disse verneområdene og hvordan de brukes, for å kunne behandle enkeltsaker.

- Det er lite sannsynlig at det vil komme søknader fra mange eller alle setrene som brukes til fritidsformål, om å øke antall sengeplasser.
- I dette tilfellet dreier seg om ei seter der eieren ønsker å bytte ut ei lita og dårlig bu med ei nyere og litt større bu, slik at seterhusene blir holdt i orden og vedlikeholdes. Det er ikke mange setrer som har dette som utgangspunkt, og sannsynligheten for at det vil komme mange søknader om å bytte ut gamle buer med nyere og større buer på andre setrer i verneområdene, er derfor liten.

Dovre fjell nasjonalparkstyre tar ikke klagen fra Fylkesmannen i Innlandet til følge, og saken oversendes til Miljødirektoratet for videre klagebehandling

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter

- 30.09.2019: E-post fra Marit Trelvik, Lesja, til Dovre kommune og Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt søknad datert 25.09.2019 fra Jon Nørstebø, Lesja, om å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.
- 22.10.2019: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Oppland fylkeskommune – Innhenting av uttalelse.
- 06.12.2019: E-post fra Oppland fylkeskommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt brev – Uttalelse vedr. søknad om oppføring av bygning på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.
- 25.03.2020: Møtebok for sak nr. 011-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre
18.03.2020: Søknad fra Jon Nørstebø, Lesja, om å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.
- 06.04.2020: E-post fra Fylkesmannen i Innlandet v/ Vebjørn Knarrum til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Klage på nasjonalparkstyrets vedtak i sak nr. 011-2020 på møte 18.03.2020.
- 06.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Marit Trelvik – Videresending av klage fra Fylkesmannen i Innlandet 06.04.2020.
- 08.04.2020: E-post fra Innlandet fylkeskommune v/ Magnhild Bergljot Apeland til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Foreløpig administrativ klage på vedtak om dispensasjon til utskifting av bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.
- 08.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Marit Trelvik – Videresending av foreløpig administrativ klage fra Innlandet fylkeskommune.
- 08.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Innlandet fylkeskommune – Ettersending av møtebok for sak nr. 011-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020.
- 08.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Innlandet fylkeskommune om utsatt klagefrist til 14.05.2020.

21.04.2020: E-post fra Fylkesmannen i Innlandet til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt brev 21.04.2020: Klage på dispensasjon til utskifting av bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

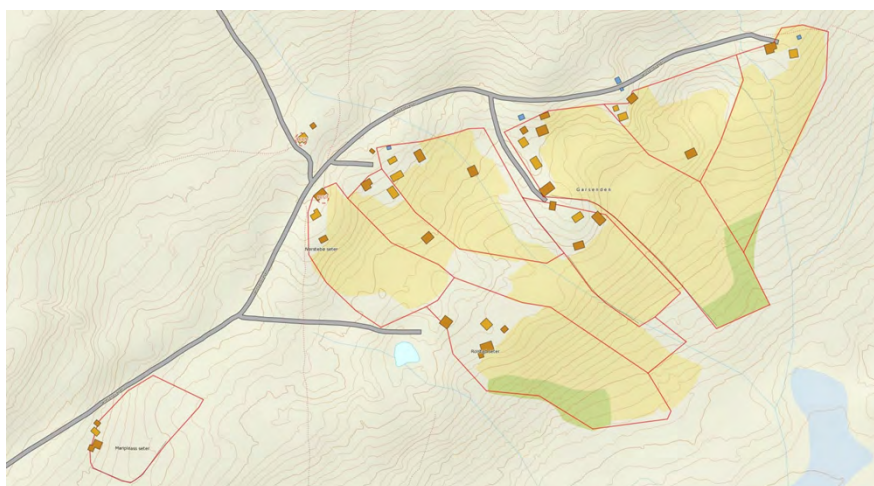
Klager fra Fylkesmannen i Innlandet og Innlandet fylkeskommune

Fylkesmannen i Innlandet klager i e-post 06.04.2020 og begrunner klagen i brev 21.04.2020, og Innlandet fylkeskommune klager i e-post 08.04.2020 (foreløpig administrativ klage) på vedtak i sak nr. 011-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020 der nasjonalparkstyret ga Jon Nørstebø, Lesja, dispensasjon til å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

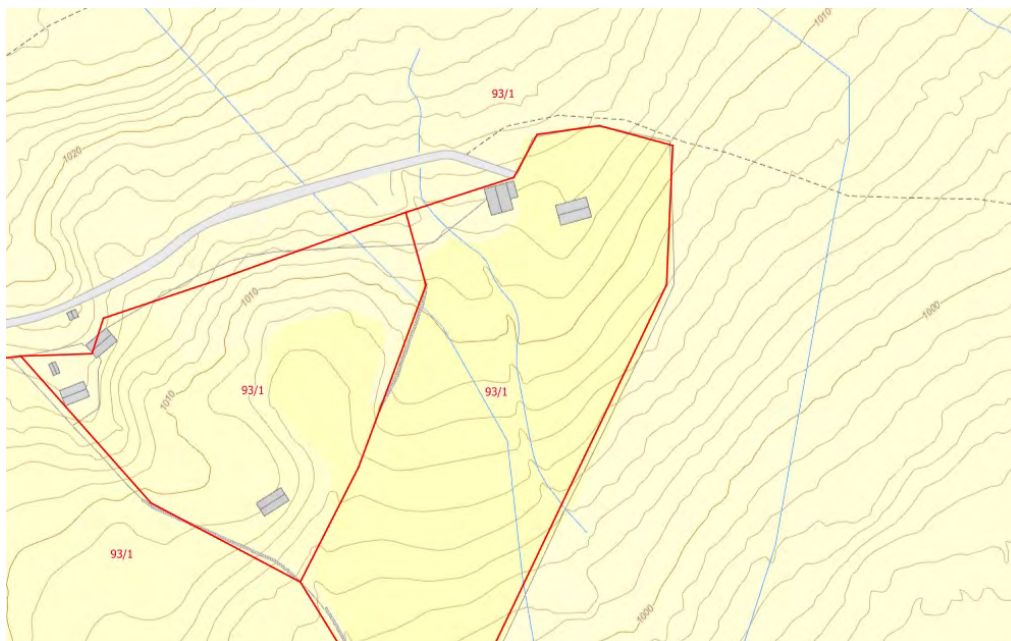
Opplysninger om søknaden / saksopplysninger i sak nr. 011-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Jon Nørstebø, Årbogvegen 33, 2665 Lesja, søker 25.09.2019 om tillatelse til å skifte ut ei lita og dårlig bu med ei større og nyere bu på setra som han har på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Setra ligger på Gardsenden i Joramo Bygdealmenning, gnr. 93, bnr. 1, i Dovre kommune, og seterhusene brukes til fritidsformål.



Kart 1: Kart over setrene på Gardsenden. Setra til Jon Nørstebø ligger nest lengst mot øst.



Kart 2: Setra til Jon Nørstebø ligger lengst mot vest på dette kartet.



Bilde 1: Setra til Jon Nørstebø på Gardsenden. Bua som det søkes om å skifte ut, er det lille huset i midten.



Bilde 2: Seterhuset og den lille bua på setra til Jon Nørstebø.



Bilde 3: Den lille bua på setra til Jon Nørstebø.

Den lille og dårlige bua som Jon Nørstebø søker om å skifte ut, er ca. 8 m², og har vindu og pipe. Jon Nørstebø har planer om fjerne eller rive den lille og dårlige bua, og kjøpe ei brukt campinghytte på Domaas gård på Dombås, og flytte denne hytta til setra og plassere den der den lille og dårlige bua står, slik at avstand til nabogrenser / gjerder blir minst 4 meter.



Bilde 4 og 5: Campinghytte på Domaas gård som ligner på den som Jon Nørstebø planlegger å flytte til setra på Gardsenden.

Campinghytta har ei grunnflate på 3,1 x 3,8 m, dvs. 11,8 m² (bebygd areal), i tillegg kommer et takutstikk over ytterdøra og en platting på ca. 0,85 x 3,8 m, dvs. 3,2 m², slik at bebygd areal på campinghytta blir ca. 15,0 m² hvis plattingen beholdes. Campinghytta er ei «Thøring-hytte» produsert på Lesjaverk, og er i samsvar med lokal byggeskikk, siden Thøring-hytter er vanlige i Dovre og Lesja.

Jon Nørstebø har opplyst at den gamle bua ble brukt som bomvokterbu på setervegen til Grønsetrene og Gardsenden tidligere, før den ble flyttet til setra hans på Gardsenden.

I vedlegg til søknaden skriver Jon Nørstebø:

Vi søker om å få erstatte den gamle bua med en ny. Den nye bua er av 3-toms plank og vil bli kledd i samme panel som setra. Den gamle bua erstattet et eldre kokhus.

Saksbehandler går derfor ut ifra at den nye bua skal være kokhus.

Dovrefjell nasjonalparkstyre sendte søknaden fra Jon Nørstebø på høring til kulturminnemyndighetene i Oppland fylkeskommune 22.10.2019, og Oppland fylkeskommune uttalte i brev 06.12.2019 følgende:

Teigen ligger i Fokstugu landskapsvernområde, som bl.a. har som formål å «ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart» (§ 2 i verneforskriften). Det er flere SEFRAK-registrerte bygninger på denne teigen, men dette gjelder ikke bua som er planlagt revet.

Det planlagte tiltaket krever dispensasjon fra områdets vernebestemmelser, som må vurderes av nasjonalparkstyret. I forbindelse med utforming av bygningen som er planlagt flyttet, bryter denne med byggeskikken på stedet, ettersom bygningen er flyttet fra en helt annen kontekst. Selv om det er planlagt å kle bygningen utvendig, vil den framstå som et fremmedelement blant seterbebyggelsen. Siden det ikke er aktiv seterdrift på denne setra, kan en heller ikke vurdere det som at bygningen vil være med på å komplettere setermiljøet. Slik sett vil tiltaket bryte med deler av formålet med landskapsvernområdet.

Kulturarvenheten har vurdert søknaden, og vil fraråde å gi dispensasjon for dette tiltaket.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen i sak nr. 011-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Fokstugu landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Jf. verneforskriften § 2.

Et annet viktig formål med Fokstugu landskapsvernområde er også å ivareta sammenhengen mellom de store fjellområdene og høgfjellsøkosystemene på Dovrefjell og i Rondane. Det er bl.a. viktig å ta vare på et tidligere mye brukt og framtidig mulig trekkområde for villrein mellom Dovrefjell og Rondane.

Fokstugu landskapsvernområde er vernet mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, og inngrep som bl.a. oppføring av bygninger er vanligvis ikke tillatt, jf. § 3, pkt. 1.1.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har hjemmel i verneforskriften til å gi tillatelse til oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet, jf. § 3, pkt. 1.3 c. Siden seterhusene på setra brukes til fritidsformål, må søknaden derfor behandles

som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriftene, jf. § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak).

I naturmangfoldloven § 48 går det i 1. ledd fram:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014, inneholder retningslinjer som er relevant for vurderingen om det kan gis dispensasjon (s. 11):

Hvis et omsøkt tiltak eller en aktivitet ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, kan forvaltningsmyndigheten vurdere dispensasjon etter § 48 første alternativ.

Ved søknad om dispensasjon må det først vurderes om vilkårene er oppfylt. Vilkårene er kumulative, det vil si at begge vilkårene må være oppfylt. Det at vilkårene er oppfylt gir ikke krav på dispensasjon. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det skal gis en dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjon skal gis må det foretas en skjønnsmessig vurdering.

Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også de hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltak, og om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden, inngår i vurderingen.

Dispensasjon etter § 48 første alternativ, omfatter tiltak som er forenlig med verneformål og verneverdier i det aktuelle området. Dette vil i noen grad avhenge av verneform. Generelt vil det ikke være adgang til å dispensere for tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep, som for eksempel ny kraftutbygging, eller oppføring av private hytter.

Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle / særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. § 48 første alternativ dekker tilfeller hvor verneformålet og verneverdiene tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell (s. 46-47) går det fram at Gardsenden ligger i en såkalt brukssone (sone 05-N), og at brukssonene er områder hvor hensynet til verneverdiene tilsier en videreutvikling av landbrukstilknyttede næringer inklusive småskala reiseliv.

I forvaltningsplanen er det (s. 46) retningslinjer for nybygg for landbruksnæring i brukssonene i landskapsvernområdene:

Nødvendig nybygg for landbruksnæring i landskapsvernområdene, vil normalt bli tillatt om ikke spesielle hensyn til verneformålet tilsier noe annet. Det forutsettes at:

- o nybygg skjer i tilknytning til eksisterende seterbebyggelse / setervoller.
- o nybygg tilpasses eksisterende byggeskikk på stedet i form, farge, materialvalg og størrelse.
- o nødvendige nybygg kan vurderes tillatt dersom dette kan støtte opp under bevaringen av en aktiv seterdrift, og være med å komplettere et setermiljø.

I kapitlet om bygninger i forvaltningsplanen går det (s. 89) bl.a. fram at det er et mål å holde omfanget av byggevirksomhet i verneområdene på et lavt nivå. I tillegg går det (s. 89) bl.a. fram følgende om nye bygninger:

I landskaps- og biotopvernområdene kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til ulike tiltak i forbindelse med landbruksvirksomhet. Dette åpner for oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet slik som driftsbygninger, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Seterbygninger er å regne som driftsbygninger i landbruket.

I retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene og biotopvernområdene (s. 90) står det bl.a.:

For tiltak som medfører nybygg, ombygginger eller utvidelser på bygninger med landbruksformål gjelder følgende:

- Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Det vil ikke være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.
- Det skal gjennomføres en strengere dispensasjonspraksis i sone uten tilrettelegging og inngrep enn i brukssonene.

I forvaltningsplanen er det ikke gitt retningslinjer for nye bygninger på setrer som blir brukt til fritidsformål.

I retningslinjene i forvaltningsplanen for bygninger i verneområdene (s. 90), går det bl.a. også fram:

Tiltak skal gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal nyttes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,
- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Tilleggsopplysninger i sak nr. 011-2020 i Dovrefjell nasjonalpark-styre 18.03.2020

Saksbehandler har vært ansatt og arbeidet sammen med Jon Nørstebø i Lesja fjellstyre i 1992-1997 og 1999-2011. På grunnlag av sakens karakter og begrensede omfang, oppfatter saksbehandler seg ikke for å være inhabil, jf. forvaltningsloven § 8.

Vurderinger i sak nr. 011-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er bl.a. å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

Gardsenden er et av seterlandskapene med seterbebyggelse og setervoller / seterkveer som det er et formål å ta vare på i Fokstugu landskapsvernområde.

Ei seter som har nødvendige seterhus som er i orden og godt vedlikeholdt, bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell regnes seterbygninger som driftsbygninger i landbruket, og ei seter med nødvendige seterhus som er i orden, vil vanligvis ha potensiale til å bli tatt i bruk som seter igjen. Det kan komme andre tider som gjør at det kan bli større behov for å bruke setrene igjen.

Tidligere var det vanlig å flytte bygninger fra gården eller bygda til setra. En bygning som flyttes til setra, og som f.eks. kles utvendig med samme panel som et annet hus på setra, kan derfor bli nokså likt det som er lokal byggeskikk, og trenger ikke bli et fremmedelement blant seterbebyggelsen.

Det er ikke nødvendig at det er aktiv seterdrift på ei seter for at en ny bygning skal være med på å komplettere setermiljøet. I mange tilfeller kan det være riktig og viktig å sette opp et nytt hus på ei seter for å ta vare på setra og ta vare på mulighetene og potensialet til å ta i bruk setra som seter igjen.

Den lille og dårlige bua som Jon Nørstebø søker om å skifte ut på setra, ble tidligere brukt som bomvokterbu på setervegen til Grønsetrene og Gardsenden, og kan sannsynligvis ikke ses på som et kulturminne som hører til seterlandskapet på Gardsenden. Den gamle bua er heller ikke et godt eksempel på lokal byggeskikk.

Den gamle bua erstattet et eldre kokhus, og den «nye» bua (campinghytta) kan også brukes som kokhus hvis det blir behov for det. Det må da settes inn ovn og pipe i bua.

Formen og størrelsen på «nye» bua gjør at den, når den har blitt kledd utvendig i samme panel som seterhuset, og malt eller beisa i ca. samme farge, vil den sannsynligvis passe bedre inn på setertunet og i seterlandskapet på Gardsenden, enn den lille og dårlige bua.

Et relevant spørsmål er om plattingen foran ytterdøra på den «nye» bua bør kles inn, slik at tak-utstikkene blir like lange på begge endene av bua.

Det er forholdsvis mange hus på setrene på Gardsenden. Å skifte ut den gamle bua på ca. 8 m² med ei større og nyere bu på 15 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Tomta der den «nye» og større bua skal stå, bør ikke planeres eller tilføres masser for å heve tomta eller gjøre tomta mer egnet for bygging, f.eks. på støpt såle. Den nye bua bør settes på punkt (f.eks. murt av stein), pilarer eller på grunnmur / ringmur / steinmur (med lufting) på tomta, slik at det opprinnelige, naturlige terrenget bevares mest mulig. Punktene, pilarene eller grunnmuren / murkrona bør ikke være høyere enn nødvendig.

Når den «nye» bua skal kles utvendig, og/eller hvis vinduene skal flyttes ut eller byttes, bør det gjøres i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området. Den nye bua vil da sannsynligvis framstå mer i samsvar med lokal byggeskikk enn den gamle bua. Det bør også vurderes å legge et annet tak på shingel-taket på den «nye» bua som passer bedre inn i setermiljøet.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Å skifte ut den lille og dårlige bua på ca. 8 m² med ei større og nyere bu på 15 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset på setra til Jon Nørstebø på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde, vil sannsynligvis berøre naturmangfoldet, bl.a. seterlandskapet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis små, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Dispensasjon til å skifte ut den lille og dårlige bua på ca. 8 m² med ei større og nyere bu på 15 m² vil sannsynligvis ikke føre til noen økning i ferdselen i området, og vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis ikke føre til at belastningen på

økosystemet blir for stor samlet sett. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Hvis det blir ryddet opp etter utskifting av den lille og dårlige bua med ei nyere og større bu, er det i denne saken ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, jf. naturmangfoldloven § 11.

Saksbehandler går også ut ifra at det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder når den lille og dårlige bua skal skiftes ut med den nyere og større bua, jf. § 12.

Vurderingen i forhold til verneformålet og prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, tilsier at effekten av det planlagte tiltaket, vil bli forholdsvis liten.

Forslag til vedtak – innstilling i sak nr. 011-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Jon Nørstebø, Lesja, dispensasjon til å skifte ut ei lita og dårlig bu på 8 m² med ei større og nyere bu på 3,8x3,95 m (målt utvendig, dvs. 15,0 m² bebygd areal) på setra som han har på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Dispensasjonen begrunnes med at utskifting av den lille og dårlige bua på ca. 8 m² med ei større og nyere bu på 15,0 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Vilkår:

- Tomta der den «nye» og større bua skal stå, bør ikke planeres eller tilføres masser for å heve tomta eller gjøre tomta mer egnet for bygging, f.eks. på støpt såle. Den nye bua bør settes på punkt (f.eks. murt av stein), pilarer eller på grunnmur / ringmur / steinmur (med lufting) på tomta, slik at det opprinnelige, naturlige terrenget bevares mest mulig. Punktene, pilarene eller grunnmuren / murkrona skal ikke være høyere enn nødvendig.
- Den nyere bua skal kles utvendig i samme panel som seterhuset, og males eller beises i ca. samme farge.
- Når den nye bua skal kles utvendig, og/eller hvis vinduene skal flyttes ut eller byttes, skal det gjøres i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal brukes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.
- Treverk som blir til overs, kan kappes opp til ved som kan brukes på stedet. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 1. ledd, og vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

Behandling av sak nr. 011-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre diskuterte saken, og det ble ikke foreslått andre forslag til vedtak.

Det ble stemt over forslaget til vedtak, og forslaget til vedtak fikk 9 stemmer mot 1 stemme.

Vedtak i sak nr. 011-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre slutter seg til forslaget til vedtak.

Vedtatt med 9 stemmer mot 1 stemme.

Nærmere om klagene fra Fylkesmannen i Innlandet og Innlandet fylkeskommune

Fylkesmannen i Innlandet klager i e-post 06.04.2020 og begrunner klagen i brev 21.04.2020, og Innlandet fylkeskommune klager i e-post 08.04.2020 (foreløpig administrativ klage) på vedtak i sak nr. 011-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020, der nasjonalparkstyret ga Jon Nørstebø, Lesja, dispensasjon til å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Begrunnelsen for klagen fra Fylkesmannen i Innlandet i brev 21.04.2020, gjengis her i sin helhet:

Klage - Fokstugu landskapsvernområde - Utskifting av bu med nyere og større bu - Gardsenden

Vi viser til vedtak i Dovrefjell nasjonalparkstyre den 18.03.2020 (sak 11/2020, arkivsak

2019/17585) der det gis tillatelse til utskifting av bu med nyere og større bu i Fokstugu landskapsvernområde. Vedtaket er hjemlet i naturmangfoldloven (nml) § 48 1. ledd.

Fylkesmannen varslet klage på vedtaket mandag den 6. april, og at klagebegrunnelsen ville bli ettersendt. Dette brevet utgjør klagebegrunnelsen.

Bakgrunn

Eier av seter på Gardsenden, gnr. 93, bnr. 1, har søkt om å skifte ut ei eksisterende bu på 8 m² med ei brukt campinghytte på 15 m², inkl. platting/takutstikk. Setra brukes i dag til fritidsformål.

Rammer for vernet

Verneforskrift for Fokstugu landskapsvernområde (av 3.mai 2002)

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er å (§ 2):

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter (§ 1.1).

Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell (2006)

I forvaltningsplanen ligger setra i en såkalt brukssone. Her vil nødvendige byggetiltak i tilknytning landbruksnæring normalt være tillatt. Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene sier at det ikke vil være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.

Dersom det innvilges dispensasjon skal tiltak gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området.

Fylkesmannens vurdering

De omsøkte tiltakene faller ikke inn under unntaksbestemmelsene i verneforskriftens § 1.2 eller dispensasjonsmulighetene etter §1.3c. Søknaden må derfor behandles etter den generelle unntaksbestemmelsen i nml § 48, slik nasjonalparkstyret har gjort. I dette ligger at det omsøkte bygget ikke er definert som et landbruksbygg.

Nml § 48 setter strenge krav til når en dispensasjon kan innvilges, men åpner for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Vedtaket strider mot verneformålet

Saken har vært sendt på høring til kulturarvenheten i Oppland fylkeskommune som har frarådet dispensasjon (jfr. brev 06.12.2019):

«I forbindelse med utforming av bygningen som er planlagt flyttet, bryter denne med byggeskikken på stedet, ettersom bygningen er flyttet fra en helt annen kontekst. Selv om det er planlagt å kle bygningen utvendig, vil den framstå som et fremmedelement blant seterbebyggelsen. Siden det ikke er aktiv seterdrift på denne setra, kan en heller ikke vurdere det som at bygningen vil være med på å komplettere setermiljøet. Slik sett vil tiltaket bryte med deler av formålet med landskapsvernområdet».

Uttalen fra Oppland fylkeskommune er referert i saksinnstillingen, men ikke tatt med i vurderingen forut for vedtaket som ender opp med motsatt konklusjon:

«Dispensasjonen begrunnes med at utskifting av den lille og dårlige bua på ca. 8 m2 med ei større og nyere bu på 15,0 m2 som kles utvendig med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite».

Vi mener at høringsuttalelsen fra Oppland fylkeskommune ikke er tilstrekkelig hensyntatt/vurdert, og slutter oss til vurderingen fra fylkeskonservatoren om at vedtaket strider mot verneformålet om å ivareta et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap.

Mangelfull vurdering etter Naturmangfoldlovas §10

I saksframstillingen har saksbehandler antatt at den nye bua skal være kokhus:

«Jon Nørstebø har opplyst at den gamle bua¹ ble brukt som bomvokterbu på setervegen til Grønsetrene og Gardsenden tidligere, før den ble flyttet til setra hans på Gardsenden.

I vedlegg til søknaden skriver Jon Nørstebø:

Vi søker om å få erstatte den gamle bua med en ny. Den nye bua er av 3-toms plank og vil bli kledd i samme panel som setra. Den gamle bua¹ erstattet et eldre kokhus.

Saksbehandler går derfor ut ifra at den nye bua skal være kokhus».

Søknaden fra tiltakshaver er kort (arkivsak 2019/17585), men har en rekke vedlegg. Ett av vedleggene er kopi av tillatelse fra grunneier, Joramo Bygdeallmenning. I vedtaket står det bl.a. følgende: «Styret godkjenner utskifting av **hytte** på seter til Sygard Nørstebø på Gardsenden» (vår utheving).

Et annet av vedleggene er skjemaet «Søknad om personlig ansvarsrett som selvbygger av **egen bolig eller fritidsbolig**» etter Pbl §20-1 og forskrift om byggesak (vår utheving).

Vi mener at det ut fra dette er overveiende sannsynlig at det nye og større bygget skal nyttes som fritidshus.

Vedtaket åpner dermed for en praksis der det tillates å skifte ut mindre, eksisterende bygg på setrer og erstatte disse med større bygg som brukes til fritidsformål og som potensielt øker overnattingskapasiteten, uten at et landbruksfaglig behov er tilstede.

En registrering av 1700 setrer på Østlandet, Vestlandet og i Midt-Norge som NIBIO rapporterte i 2017 (<https://www.nibio.no/nyheter/kun-ein-prosent-av-norske-setrar-er-framleis-i-bruk>) viste at 57% av setrene ble brukt til fritidsformål og kun 3-4% ble brukt til mjølkeproduksjon. Overgangen fra produksjon til rekreasjon er en trend som NIBIO forventer vil fortsette.

I forhold til nml § 10 mangler det en vurdering av hvor mange setrer det er i verneområdene som Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter. Forvaltningsplanen, avsnitt 6.1 Landbruk, omtaler en rekke seterområder, men det er uklart hvor mange setrer som ligger innenfor verneområdene, og hvor mange som bruker verneområdene som beite. Antallet er imidlertid ikke ubetydelig. Å tillate økt overnattingskapasitet på alle setrene til fritidsformål vil kunne ha uheldige samla konsekvenser både for kulturlandskapsverdiene og naturverdiene, i form av økt ferdsel og forstyrrelser. Verneverdiene kan dermed komme til å bli nevneverdig påvirket.

Konklusjon

Fylkesmannen påklager Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt vedtak fordi vi mener det strider mot verneformålet og fordi det kan åpne for en praksis som samla sett kan påvirke verneverdiene negativt. Vurderingen etter nml §10 er ikke tilstrekkelig for å avgjøre påvirkningen på verneverdiene i verneområdene som Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter.

Innlandet fylkeskommune v/ Magnhild Bergljot Apeland, sendte i e-post 08.04.2020 en foreløpig administrativ klage på vedtaket i sak nr. 010-2020 på møtet i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020. I e-posten går det bl.a. fram:

¹ Den gamle bua= eksisterende bu.

En eventuell klage på vedtak om dispensasjon om utskifting av bu og oppsetting av kokhus på to setre på Gardsenden innenfor Fokstugu landskapsvernområde kan tidligst behandles i Utvalg for kultur i møte 6. mai og i Fylkesutvalget 12. mai, og vi ber derfor om en formell utsettelse til 14 mai for å få sendt over vedtak fra FU.

Dersom det ikke gis utsettelse på frist for klage vil Innlandet fylkeskommune med dette fremme en administrativ klage på nasjonalparkstyrets vedtak i saken ST 11/2020 «Søknad fra Jon Nørstebø, Lesja, om å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde»

Klagebegrunnelsen vil bli ettersendt over påske.

Dovrefjell nasjonalparkstyre opplyste i e-post til Innlandet fylkeskommune v/ Magnhild Bergljot Apeland, at utsatt klagefrist til 14. mai var i orden, og at det tas sikte på å behandle klagen på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 8. juni 2020.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har pr. 28.05.2020 ikke mottatt noen klage i saken fra Utvalget for kultur og Fylkesutvalget i Innlandet fylkeskommune, og saksbehandler går derfor ut ifra at Innlandet fylkeskommune ikke klager på vedtaket i sak nr. 011-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020 der nasjonalparkstyret ga Jon Nørstebø, Lesja, dispensasjon til å skifte ut ei bu med nyere og større bu på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Det er derfor bare klagen fra Fylkesmannen i Innlandet som behandles i denne saken.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Det vises til regler og retningslinjer for saksbehandlingen i sak nr. 011-2020.

I tillegg kommer:

- Forvaltningsloven av 10. februar 1967.
- Vedtekter for Dovrefjell nasjonalparkstyre av 13. august 2015.

I forvaltningslovens regler om klage og omgjøring, går det bl.a. fram:

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen). Jf. § 28, 1. ledd.

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Jf. § 29, 1. ledd.

I vedtektene for Dovrefjell nasjonalparkstyre går det fram at fylkesmannen har klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyre, jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning. For øvrig gjelder de alminnelige regler om klageadgang.

I vedtektene står det også: I tilfeller der styrets vedtak har et annet utfall enn forvalterens tilrådning til vedtak, må styrets begrunnelse for valg av annet utfall komme fram i vedtaket.

Tilleggsopplysninger

Lesja fjellstyre sin utleiehytte ved Lesjøen, «Lesjøbua», er et eksempel på Thøring-hytte som har blitt kledd utvendig. Se bilde 6 og 7.



Bilde 6.



Bilde 7.

Vurderinger og kommentarer til klagen fra Fylkesmannen i Innlandet

Klagen fra Fylkesmannen i Innlandet ble sendt til Dovrefjell nasjonalparkstyre innen klagefristen. Nasjonalparkstyret kan derfor behandle klagen.

Fylkesmannen i Innlandet skriver i klagen at følgende uttalelse fra Oppland fylkeskommune ikke er tatt med i vurderingen forut for vedtaket:

«I forbindelse med utforming av bygningen som er planlagt flyttet, bryter denne med byggeskikken på stedet, ettersom bygningen er flyttet fra en helt annen kontekst. Selv om det er planlagt å kle bygningen utvendig, vil den framstå som et fremmedelement blant seterbebyggelsen. Siden det ikke er aktiv seterdrift på denne setra, kan en heller ikke vurdere det som at bygningen vil være med på å komplettere setermiljøet. Slik sett vil tiltaket bryte med deler av formålet med landskapsvernområdet».

Dette ble vurdert av saksbehandler på befaring på Gardsenden 26.08. og 12.09.2019 og i vurderingene i sak nr. 11-2020:

Ei seter som har nødvendige seterhus som er i orden og godt vedlikeholdt, bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet. (...)

Tidligere var det vanlig å flytte bygninger fra gården eller bygda til setra. En bygning som flyttes til setra, og som f.eks. kles utvendig med samme panel som et annet hus på setra, kan derfor bli nokså likt det som er lokal byggeskikk, og trenger ikke bli et fremmedelement blant seterbebyggelsen.

Det er ikke nødvendig at det er aktiv seterdrift på ei seter for at en ny bygning skal være med på å komplettere setermiljøet. I mange tilfeller kan det være riktig og viktig å sette opp et nytt hus på ei seter for å ta vare på setra og ta vare på mulighetene og potensialet til å ta i bruk setra som seter igjen. (...)

Formen og størrelsen på den «nye» bua gjør at det, når det har blitt kledd utvendig i samme panel som seterhuset, sannsynligvis vil passe bedre inn på setertunet og i seterlandskapet på Gardsenden, enn den lille og dårlige bua.

Et relevant spørsmål er om plattingen foran ytterdøra på den «nye» bua bør kles inn, slik at tak-utstikkene blir like lange på begge endene av bua.

Det er forholdsvis mange hus på setrene på Gardsenden. Å skifte ut den gamle bua på 8 m² med ei større og nyere bu på 15 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Dispensasjonen ble derfor vedtatt med følgende begrunnelse som også er referert i klagen fra fylkesmannen:

Dispensasjonen begrunnes med at utskifting av den lille og dårlige bua på ca. 8 m² med ei større og nyere bu på 15,0 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Saksbehandler mener at høringsuttalelsen fra Oppland fylkeskommune er tilstrekkelig vurdert, og er uenig med fylkesmannen at vedtaket strider mot verneformålet om å ivareta et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap.

I klagen skriver fylkesmannen at saksbehandler i saksframstillingen har antatt at den nye bua skal være kokhus. Her er det dessverre en setningsfeil i saksframstillingen, fordi det saksbehandler antar, er at den nye bua også skal kunne være kokhus. Dette går også fram i vurderingene i saken der saksbehandler skriver:

Den gamle bua erstattet et eldre kokhus, og den «nye» bua (campinghytta) kan også brukes som kokhus hvis det blir behov for det. Det må da settes inn ovn og pipe i bua.

Den «nye bua» er bare 15 m², og vil derfor ikke øke overnattingskapasiteten på setra så veldig mye.

Seterhus som brukes til fritidsformål, faller mellom to stoler. De er ikke seter i drift, men heller ikke hytte. På hytter er det vanligvis mulig å sette opp uthus og i noen tilfeller også anneks. I dette tilfellet dreier seg om ei seter der eieren ønsker å bytte ut ei lita og dårlig bu med ei nyere og litt større bu, slik at seterhusene blir holdt i orden og vedlikeholdes, og slik at det bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet.

I klagen skriver fylkesmannen også:

I forhold til nml § 10 mangler det en vurdering av hvor mange setrer det er i verneområdene som Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter. Forvaltningsplanen, avsnitt 6.1 Landbruk, omtaler en rekke seterområder, men det er uklart hvor mange setrer som ligger innenfor verneområdene, og hvor mange som bruker verneområdene som beite. Antallet er imidlertid ikke ubetydelig. Å tillate økt overnattingskapasitet på alle setrene til fritidsformål vil kunne ha uheldige samla konsekvenser både for kulturlandskapsverdiene og naturverdiene, i form av økt ferdsel og forstyrrelser. Verneverdiene kan dermed komme til å bli nevneverdig påvirket.

Nasjonalparkstyret har ikke utarbeidet et eget seterregister for verneområdene som nasjonalparkstyret forvalter, og det er ikke nødvendig at nasjonalparkstyret vet hvor mange setrer det er i disse verneområdene og hvordan de brukes, for å kunne behandle enkeltsaker.

Det er lite sannsynlig at det vil komme søknader fra mange eller alle setrene som brukes til fritidsformål, om å øke antall sengeplasser.

I dette tilfellet dreier seg om ei seter der eieren ønsker å bytte ut ei lita og dårlig bu med ei nyere og litt større bu, slik at seterhusene blir holdt i orden og vedlikeholdes. Det er ikke mange setrer som har dette som utgangspunkt, og sannsynligheten for at det vil komme mange søknader om å bytte ut gamle buer med nyere og større buer på andre setrer, er derfor liten. Jf. naturmangfoldloven § 10.

Et relevant spørsmål er fortsatt om plattingen foran ytterdøra på den «nye» bua bør kles inn, slik at takutstikkene blir like lange på begge endene av bua. Saksbehandler mener at det bør gjøres, slik at den nye bua får en form og utsende som ligner på det nåværende selet på setra.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Adgang til å kreve utsatt iverksetting av vedtaket (i byggesaker)

Det er adgang til å be om utsatt iverksetting av vedtaket dersom saken gjelder flere parter, og gjennomføring av tiltaket før eventuell klagebehandling medfører skade for den/de parten(e) som har klaget. Andre med rettslig klageinteresse, som har klaget på vedtaket, kan også be om utsatt iverksetting av vedtaket.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Dovre kommune
- Joramo Bygdealmenning
- Jon Nørstebø, Lesja



Arkivsaksnummer: 2019/16192-19

Saksbehandler: Lars Børve

Dato: 29.05.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	39/2020	08.06.2020

Klager fra Fylkesmannen i Innlandet og Innlandet fylkeskommune på dispensasjon til Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, til å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde

Forslag til vedtak – innstilling

Dovrefjell nasjonalparkstyre viser til klage fra Fylkesmannen i Innlandet i e-post 06.04.2020 og begrunnelse for klagen i brev 21.04.2020, på vedtak i sak nr. 010-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020, der nasjonalparkstyret ga Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, dispensasjon til å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har vurdert klagen, og kommet fram til at:

- Høringsuttalelsen fra Oppland fylkeskommune er tilstrekkelig vurdert.
- Vedtaket strider ikke mot verneformålet om å ivareta et særpreg og vakkert natur- og kulturlandskap, fordi oppsetting av et «nytt» kokhus på 20,5 m² som kles med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde.
- Plattingen foran ytterdøra på det «nye» kokhuset bør kles inn, slik at takutstikkene blir like lange på begge endene av kokhuset, og slik at kokhuset får en form og utseende som ligner på det nåværende selet på setra.
- Vedtaket i nasjonalparkstyret åpner ikke for en praksis der det tillates å sette opp nye bygg på setrer som brukes til fritidsformål og som øker overnattingskapasiteten, uten at et landbruksfaglig behov er tilstede.
- I dette tilfellet dreier seg om ei seter som eierne ønsker skal ha nødvendige seterhus som er i orden og godt vedlikeholdt slik at dette bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet.
- Nasjonalparkstyret har ikke utarbeidet et eget seterregister for verneområdene som nasjonalparkstyret forvalter, og det er ikke nødvendig at nasjonalparkstyret vet hvor mange setrer det er i disse verneområdene og hvordan de brukes, for å kunne

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

behandle enkeltsaker.

- Det er lite sannsynlig at det vil komme søknader fra mange eller alle setrene som brukes til fritidsformål, om å øke antall sengeplasser.
- I dette tilfellet dreier det seg om ei seter som har hatt kokhus tidligere der eierne ønsker å sette opp et kokhus igjen, fordi de ønsker at setra skal ha nødvendige seterhus. Det er ikke mange setrer som har dette som utgangspunkt, og sannsynligheten for at det vil komme mange søknader om å sette opp kokhus på andre setrer i verneområdene, er derfor liten.

Dovrefjell nasjonalparkstyre tar ikke klagen fra Fylkesmannen i Innlandet til følge, og saken oversendes til Miljødirektoratet for videre klagebehandling

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter

- 19.08.2019: Utskrift av møteprotokoll for sak nr. 32/2019 i Joramo Bygdeallmenning
14.08.2019: Søknad fra Snefrid og Bjørn Ødegård om bygging av kokhus på seter til Oppistugu Nørstebø, Gardsenden.
- 25.08.2019: E-post fra Snefrid Ødegård til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt udatert søknad til Dovre kommune og Dovrefjell nasjonalparkstyre om bygging av kokhus ved Gardsenden setergrend, Nørstebø Oppistugu.
- 02.09.2019: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Snefrid Ødegård – Innhenting av tilleggsopplysninger.
- 05.09.2019: E-post fra Dovre kommune til Snefrid Ødegård og Dovrefjell nasjonalparkstyre – Opplysninger om krav til innhold i søknad og videre saksbehandling.
- 10.09.2019: E-post fra Snefrid Ødegård til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Ny søknad om å sette opp kokhus på seter på Gardsenden.
- 16.09.2019: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Snefrid Ødegård – Innhenting av tilleggsopplysninger om behovet for kokhus.
- 22.09.2019: E-post fra Snefrid Ødegård til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Tilleggsopplysninger til søknaden.
- 22.10.2019: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Oppland fylkeskommune – Innhenting av uttalelse.
- 06.12.2019: E-post fra Oppland fylkeskommune til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt brev – Uttalelse vedr. søknad om oppføring av bygning på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.
- 31.12.2020: E-post fra Snefrid Ødegård til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Tilleggsopplysninger til søknaden.
- 25.03.2020: Møtebok for sak nr. 010-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre
18.03.2020: Søknad fra Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, om å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.
- 06.04.2020: E-post fra Fylkesmannen i Innlandet v/ Vebjørn Knarrum til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Klage på nasjonalparkstyrets vedtak i sak nr. 010-2020 på møte 18.03.2020.

- 06.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Snefrid Ødegård – Videre sending av klage fra Fylkesmannen i Innlandet 06.04.2020.
- 08.04.2020: E-post fra Innlandet fylkeskommune v/ Magnhild Bergljot Apeland til Dovrefjell nasjonalparkstyre – Foreløpig administrativ klage på vedtak om dispensasjon til oppsetting av kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.
- 08.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Snefrid Ødegård – Videre sending av foreløpig administrativ klage fra Innlandet fylkeskommune.
- 08.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Innlandet fylkeskommune – Ettersending av møtebok for sak nr. 010-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020.
- 08.04.2020: E-post fra Dovrefjell nasjonalparkstyre til Innlandet fylkeskommune om utsatt klagefrist til 14.05.2020.
- 21.04.2020: E-post fra Fylkesmannen i Innlandet til Dovrefjell nasjonalparkstyre vedlagt brev 21.04.2020: Klage på dispensasjon til å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

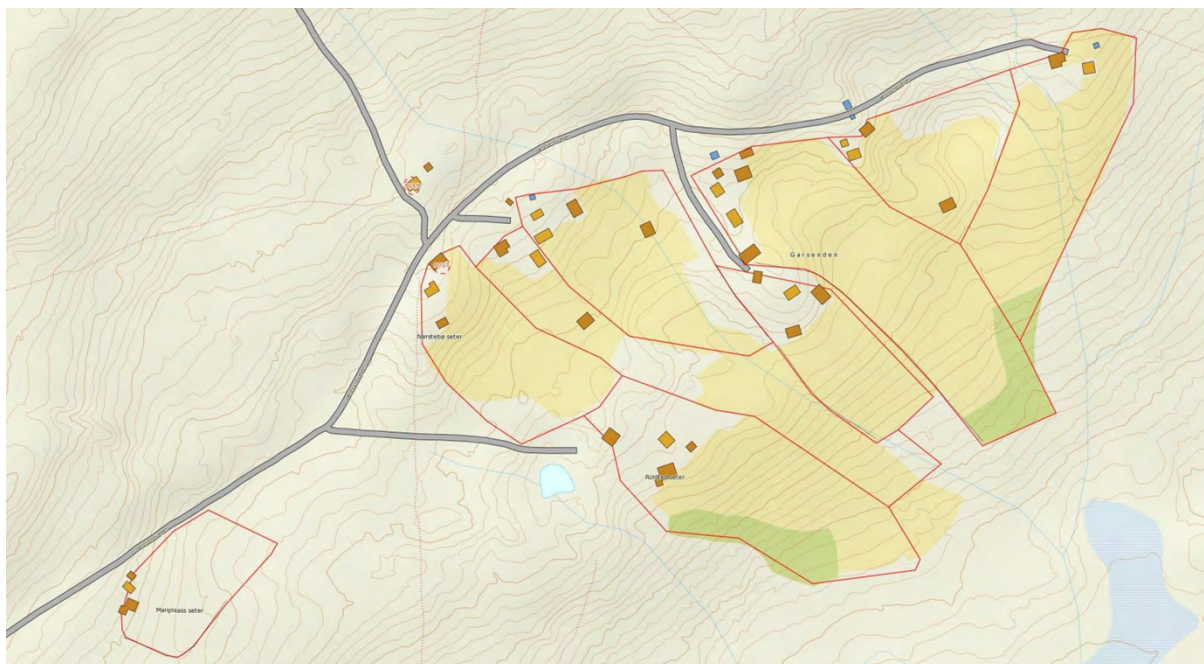
Klager fra Fylkesmannen i Innlandet og Innlandet fylkeskommune

Fylkesmannen i Innlandet klager i e-post 06.04.2020 og begrunner klagen i brev 21.04.2020, og Innlandet fylkeskommune klager i e-post 08.04.2020 (foreløpig administrativ klage) på vedtak i sak nr. 010-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020 der nasjonalparkstyret ga Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, dispensasjon til å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

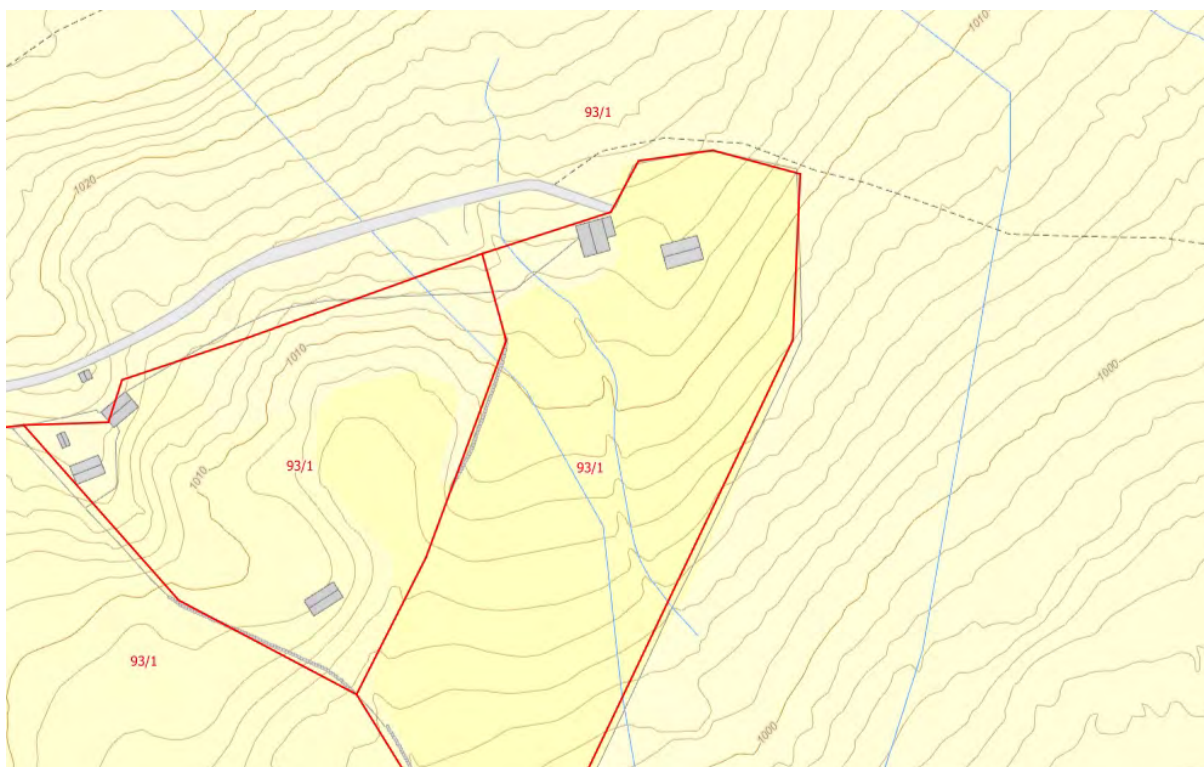
Opplysninger om søknaden / saksopplysninger i sak nr. 010-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Snefrid og Bjørn Ødegård, Romsdalsvegen 314, 2665 Lesja, søkte 10.09.2019 om å sette opp et kokhus på ca. 20 m² på setra som de har på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde. Det har vært kokhus på setra tidligere.

Setra på Gardsenden ligger i Joramo Bygdealmønning, gnr. 93, bnr. 1, i Dovre kommune. Seterhusene brukes til fritidsformål, og seterkvæa leies bort som beite.



Kart 1: Kart over setrene på Gardsenden. Setra til Snefrid og Bjørn Ødegård ligger lengst mot øst.



Kart 2: Setra til Snefrid og Bjørn Ødegård ligger lengst mot øst på dette kartet.



Bilde 1 og 2: Seterhusene på setra til Snefrid og Bjørn Ødegård på Gardsenden.

Snefrid og Bjørn Ødegård har planer om å kjøpe ei brukt campinghytte på Domaas gård på Dombås, flytte denne hytta til setra på Garsenden og sette den opp som kokhus på kvea der.

I søknaden 10.09.2019 skriver Snefrid Ødegård bl.a.:

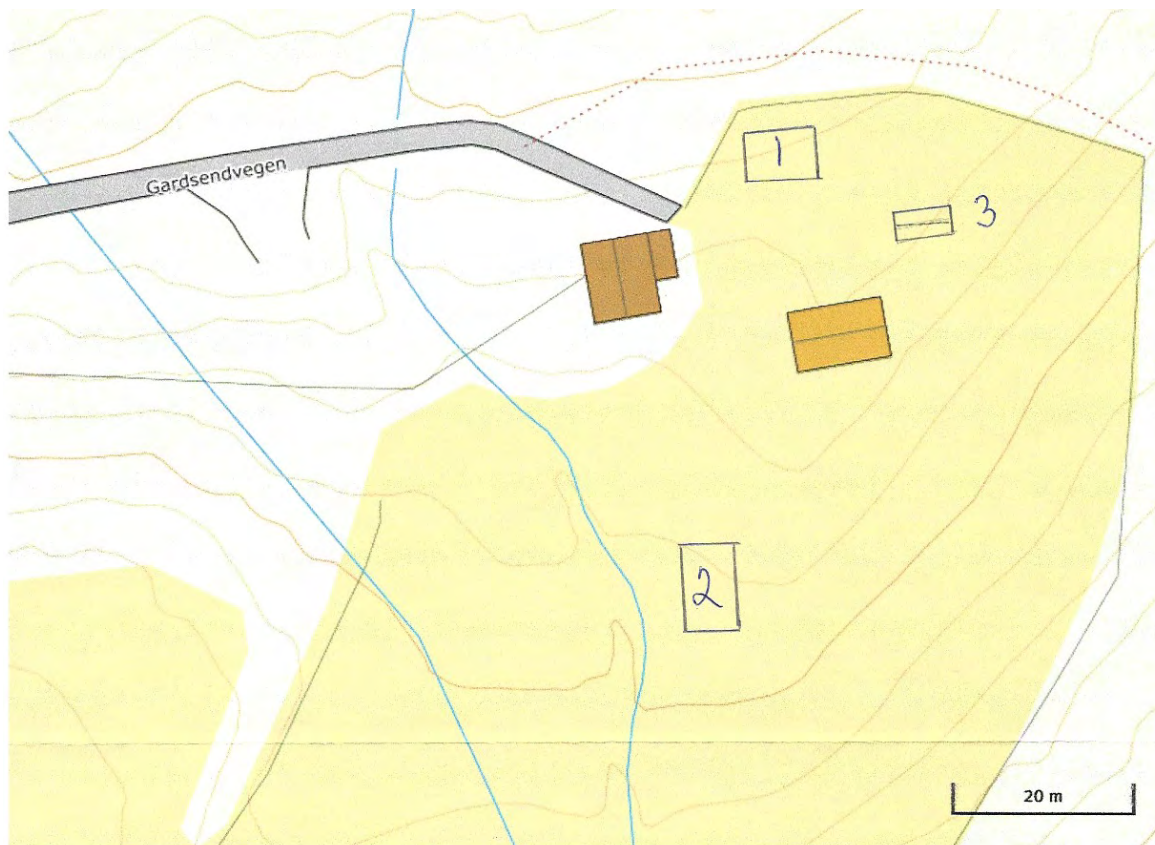
Bygningen er en Thøring laftet hytte på 20 m², som skal flyttes hel. Hytta har stått på Domaas Gaard, og vært nyttet til utleie. Hytta er tett og fin, og bærer ikke preg av noe skade på noen måte. Vi vil sette opp kokhuset i nær tilknytning til seterhuset vi allerede har stående på kvea. Kokhuset vil bli kledd slik seterhuset vi allerede har. Videre vil det bli brukt de samme fargene på nybygget, som seterhuset. Det er en dør og tre vinduer på bygningen. Det skal settes opp steinmur under huset, og ovn/pipe vil bli montert (inntegnet på kart – nr. 3 – plassering av nytt kokhus). Tenkt tomt ligger fint i terrenget, og har ikke mye helling.

Setra vår, som har vært tilknyttet garden i lang tid, har tidligere hatt et annet seterhus/sel på nåværende kve. Dette seterhuset stod på øversida av nåværende seterhus, opp mot gjerdet og fjøs. Dette seterhuset ble revet først på -70 tallet, da det var helt ødelagt. Dette seterhuset hadde kokhus og aurbu (Se inntegnet på kart, nr. 1, ikke i rett målestokk). Når Paul Amundgård (min bestefar) satte opp nytt seterhus i 1932/33, ble kokhuset bygd inn i seterhuset. Dette sikkert for å lette arbeidet for budeiene, som hadde sitt daglige virke i sommerhalvåret her. Slikt sett har vi hatt kokhus her tidligere, bare at det var inne i seterhuset. Eller for lengre siden, eget kokhus ved gammelt seterhus. Det stod også en låve på kvea vår (Inntegnet hus nr. 2 på kart - ikke i rett målestokk). Denne låven ble revet og fjernet av min far.

Vi pusset opp setra, og var ferdig med det arbeidet i 2010. Kokhuset inne i selet ble da gjort om til inngangsparti, da det ikke var brukandes (hull i golv og dårlig pipe, som ikke var godkjent lengre). Grunnen til dette var at vi hadde fått forståelse for at vi kunne sette opp et kokhus ved en senere anledning.

Vi ønsker å flytte denne hytta til setra vår, for å få tilbake noe av det opprinnelige seterpreget hos oss. Dette da med kokhuset, som vi vil bruke som et kokhus samt enkel mulighet for overnatting.

Hytta skal flyttes fra Roar Domaas, Domaas Gard, til Gardsenden. Dette vil han ha gjort i høst, slik at det hadde vært fint å få flyttet den direkte til Gardsenden. På den måten slipper vi å mellomlagre den.



Kart 3: Kartet viser plasseringen av tidligere seterhus/sel (hus 1), tidligere låve (hus 2) og planlagt plassering av nytt kokhus (hus 3) på seterkvea.



Bilde 3: Bildet viser den delen av kvea hvor det er planlagt å sette opp nytt kokhus.

Joramo Bygdealmenning, som er grunneier på Gardsenden, behandlet 14.08.2019 (i sak 32/2019) søknad fra Snefrid og Bjørn Ødegård om å sette opp kokhus på setra til Oppistugu Nørstebø på Gardsenden.

I saksutredningen går det fram at det er et seterhus på 39 m² og et fjøs/uthus på setra fra før, og etter gjeldende regelverk for seterbebyggelse i Joramo Bygdealmenning, er total arealgrense for husvære på seter 90 m², og for seterstue 70 m². Joramo Bygdealmenning vedtok 14.08.2019 å gi tillatelse å sette opp ei lafta Thøring-hytte på 20 m² som kokhus i nær tilknytning til seterhuset, og satte vilkår om at nybygget må tilpasses annen bebyggelse på setra.



Bilde 4 og 5: Campinghytte på Domaas gård som ligner på den som Snefrid og Bjørn Ødegård planlegger å flytte opp til setra på Gardsenden.

Campinghytta har ei grunnflate på 3,5 x 5,0 m, dvs. 17,5 m² (bebygd areal), i tillegg kommer et takutstikk over ytterdøra og en platting på ca. 0,85 x 3,5 m, dvs. 3,0 m², slik at bebygd areal på campinghytta blir 20,5 m² hvis plattingen beholdes. Campinghytta er ei «Thøring-hytte» produsert på Lesjaverk, og er i samsvar med lokal byggeskikk, siden Thøring-hytter er vanlige i Dovre og Lesja.

Dovrefjell nasjonalparkstyre ba i e-post til Snefrid Ødegård 16.09.2019 om tilleggssopplysninger om setra brukes i landbruksvirksomhet og behovet for kokhus. Snefrid Ødegård opplyste bl.a. følgende i vedlegg til e-post 22.09.2019 (vedlegget er datert 20.09.2019):

Bakgrunn:

Setra vår på Gardsenden seter Brend har tidligere hatt kokhus. Dette kokhuset var inne i seterhuset tidligere. Når vi pusset opp setra ble kokhusdelen gjort om til inngangsdel. Vi flyttet derfor utstyret, som stod her på lagring. På denne tiden oppfattet ikke vi annet enn at et kokhus kunne settes opp seinere. Fylkesmannen mente da at det var viktig å bevare en intakt og funksjonell seter Brend. Dette var før verneforskriftene for Fokstugu landskapsvernområde kom.

I sommer ble vi kjent med at Roar Domaas skulle selge/kvitte seg med hytter han hadde stående. Vi tenkte at dette kunne bli et passende kokhus.

Behovet:

Vi ønsker å bygge opp igjen et kokhus da det er en naturlig del av en seter Brend. Vi mener det er viktig å bevare dette miljøet. Vi ser for oss kokhuset i funksjonell bruk med utstyret vi har på lager. Slik blir det både til nytte med for eksempel koking av gubb, men også som bevart for ettertiden.

Vi er interesserte i denne delen av seterdrift, og synes det er synd dersom mulighetene for det skulle bli borte for vår del på setra.

Vi leier bort kvea til en melkeprodusent på Dombås. Vi har avtale med han om å bruke melk fra hans bruk til ysting i kokhuset. Dette da kun til privat bruk. Han har også beitedyr på kvea gjennom sommeren.

Det vil også være synd dersom bruken av utstyret, og utstyret skulle gå tapt for ettertidens brukere. Slik vil det også bli en kilde for å ta vare på gammel kunnskap. For vår del vil denne kunnskapen kunne gå tapt med kårfolkene på heimgården.

Dovrefjell nasjonalparkstyre sendte søknaden fra Snefrid og Bjørn Ødegård på høring til kulturminnemyndighetene i Oppland fylkeskommune 22.10.2019, og Oppland fylkeskommune uttalte i brev 06.12.2019 følgende:

Teigen ligger i Fokstugu landskapsvernområde, som blant annet har som formål å «ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart» (§ 2 i verneforskriften). Seterfjøset på denne teigen er SEFRAK-registrert og datert til 1800-tallet.

Det planlagte tiltaket krever dispensasjon fra områdets vernebestemmelser, som må vurderes av nasjonalparkstyret. I forbindelse med utforming av bygningen som er planlagt flyttet, bryter denne med byggeskikken på stedet, ettersom bygningen er flyttet fra en helt annen kontekst. Selv om det er planlagt å kle bygningen utvendig, vil den framstå som et fremmedelement blant seterbebyggelsen. Siden det ikke er aktiv seterdrift på denne setra, kan en heller ikke vurdere det som at bygningen vil være med på å komplettere setermiljøet. Slik sett vil tiltaket bryte med deler av formålet med landskapsvernområdet.

Kulturarvenheten har vurdert søknaden, og vil fraråde å gi dispensasjon for dette tiltaket.

Snefrid Ødegård sendte i e-post 31.12.2020 to gamle bilder fra setra som viser hvor det gamle kokhuset sto tidligere.



Bilde 6-7: Gamle bilder fra setra på Gardsenden som viser hvor det gamle kokhuset sto tidligere.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen i sak nr. 010-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen går bl.a. fram av:

- Naturmangfoldloven av 19. juni 2009.
- Verneforskrift for Fokstugu landskapsvernområde av 3. mai 2002.
- Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell, vedtatt 8. februar 2006.
- Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014.

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Jf. verneforskriften § 2.

Et annet viktig formål med Fokstugu landskapsvernområde er også å ivareta sammenhengen mellom de store fjellområdene og høgfjellsøkosystemene på Dovrefjell og i Rondane. Det er bl.a. viktig å ta vare på et tidligere mye brukt og framtidig mulig trekkområde for villrein mellom Dovrefjell og Rondane.

Fokstugu landskapsvernområde er vernet mot stort sett alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter, og inngrep som bl.a. oppføring av bygninger er vanligvis ikke tillatt, jf. § 3, pkt. 1.1.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har hjemmel i verneforskriften til å gi tillatelse til oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet, jf. § 3, pkt. 1.3 c. Siden seterhusene på setra brukes til fritidsformål, må søknaden derfor behandles som en dispensasjonssak i forhold til verneforskriftene, jf. § 48 i naturmangfoldloven (dispensasjon fra vernevedtak).

I naturmangfoldloven § 48 går det i 1. ledd fram:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, utgitt av Miljødirektoratet i 2014, inneholder retningslinjer som er relevant for vurderingen om det kan gis dispensasjon (s. 11):

Hvis et omsøkt tiltak eller en aktivitet ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, kan forvaltningsmyndigheten vurdere dispensasjon etter § 48 første alternativ.

Ved søknad om dispensasjon må det først vurderes om vilkårene er oppfylt. Vilråene er kumulative, det vil si at begge vilkårene må være oppfylt. Det at vilkårene er oppfylt gir ikke krav på dispensasjon. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse, som innebærer at det skal foretas en konkret vurdering av om det skal gis en dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt. I avveiningen av om dispensasjon skal gis må det foretas en skjønnsmessig vurdering.

Blant annet vil omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, ha betydning. Også de hensyn som positivt taler for det omsøkte tiltak, og om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden, inngår i vurderingen.

Dispensasjon etter § 48 første alternativ, omfatter tiltak som er forenlig med verneformål og verneverdier i det aktuelle området. Dette vil i noen grad avhenge av

verneform. Generelt vil det ikke være adgang til å dispensere for tiltak og bruk som forutsetter større tekniske inngrep, som for eksempel ny kraftutbygging, eller oppføring av private hytter.

Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle / særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. § 48 første alternativ dekker tilfeller hvor verneformålet og verneverdiene tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell (s. 46-47) går det fram at Gardsenden ligger i en såkalt brukssone (sone 05-N), og at brukssonene er områder hvor hensynet til verneverdiene tilsier en videreutvikling av landbrukstilknyttede næringer inklusive småskala reiseliv.

I forvaltningsplanen er det (s. 46) retningslinjer for nybygg for landbruksnæring i brukssonene i landskapsvernområdene:

Nødvendig nybygg for landbruksnæring i landskapsvernområdene, vil normalt bli tillatt om ikke spesielle hensyn til verneformålet tilsier noe annet. Det forutsettes at:

- o nybygg skjer i tilknytning til eksisterende seterbebyggelse / setervoller.
- o nybygg tilpasses eksisterende byggeskikk på stedet i form, farge, materialvalg og størrelse.
- o nødvendige nybygg kan vurderes tillatt dersom dette kan støtte opp under bevaringen av en aktiv seterdrift, og være med å komplettere et setermiljø.

I kapitlet om bygninger i forvaltningsplanen går det (s. 89) bl.a. fram at det er et mål å holde omfanget av byggevirksomhet i verneområdene på et lavt nivå. I tillegg går det (s. 89) bl.a. fram følgende om nye bygninger:

I landskaps- og biotopvernområdene kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til ulike tiltak i forbindelse med landbruksvirksomhet. Dette åpner for oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet slik som driftsbygninger, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Seterbygninger er å regne som driftsbygninger i landbruket.

I retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene og biotopvernområdene (s. 90) står det bl.a.:

For tiltak som medfører nybygg, ombygginger eller utvidelser på bygninger med landbruksformål gjelder følgende:

- Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Det vil ikke være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.
- Det skal gjennomføres en strengere dispensasjonspraksis i sone uten tilrettelegging og inngrep enn i brukssonene.

I forvaltningsplanen er det ikke gitt retningslinjer for nye bygninger på setrer som blir brukt til fritidsformål.

I retningslinjene i forvaltningsplanen for bygninger i verneområdene (s. 90), går det bl.a. også fram:

Tiltak skal gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal nyttes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7, skal også legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold:

- § 8 kunnskapsgrunnlaget,
- § 9 føre-var-prinsippet,

- § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning,
- § 11 kostnadene ved miljøforringelse,
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurderinger i sak nr. 010-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre

18.03.2020

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er bl.a. å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

Gardsenden er et av seterlandskapene med seterbebyggelse og setervoller / seterkveer som det er et formål å ta vare på i Fokstugu landskapsvernområde.

Ei seter som har nødvendige seterhus som er i orden og godt vedlikeholdt, bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet.

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell regnes seterbygninger som driftsbygninger i landbruket, og ei seter med nødvendige seterhus som er i orden, vil vanligvis ha potensiale til å bli tatt i bruk som seter igjen. Det kan komme andre tider som gjør at det kan bli større behov for å bruke setrene igjen.

Tidligere var det vanlig å flytte bygninger fra gården eller bygda til setra. En bygning som flyttes til setra, og som f.eks. kles utvendig med samme panel som et annet hus på setra, kan derfor bli nokså likt det som er lokal byggeskikk, og trenger ikke bli et fremmedelement blant seterbebyggelsen.

Det er ikke nødvendig at det er aktiv seterdrift på ei seter for at en ny bygning skal være med på å komplettere setermiljøet. I mange tilfeller kan det være riktig og viktig å sette opp et nytt hus på ei seter for å ta vare på setra og ta vare på mulighetene og potensialet til å ta i bruk setra som seter igjen.

Det går vei til Gardsenden og det er forholdsvis mange setrer og noen hytter der, og et nytt kokhus med overnattingsmulighet, vil sannsynligvis ikke føre til at ferdselen i området vil øke så mye at det vil påvirke villreinens bruk av områdene rundt Gardsenden.

Formen og størrelsen på det «nye» kokhuset gjør at det, når det har blitt kledd utvendig i samme panel som seterhuset, sannsynligvis vil passe godt inn på setertunet og i seterlandskapet på Gardsenden.

Et relevant spørsmål er om plattingen foran ytterdøra på det «nye» kokhuset bør kles inn, slik at takutstikkene blir like lange på begge endene av kokhuset.

Det er forholdsvis mange hus på setrene på Gardsenden. Å sette opp et «nytt» kokhus på 20,5 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Tomta der det «nye» kokhuset skal stå, bør ikke planeres eller tilføres masser for å heve tomta eller gjøre tomta mer egnet for bygging, f.eks. på støpt såle. Det nye kokhuset bør settes på punkt (f.eks. murt av stein), pilarer eller på grunnmur / ringmur / steinmur (med lufting) på tomta, slik at det opprinnelige, naturlige terrenget bevares mest mulig. Punktene, pilarene eller grunnmuren / murkrona bør ikke være høyere enn nødvendig.

Når det «nye» kokhuset skal kles utvendig, og/eller hvis vinduene skal flyttes ut eller byttes, bør det gjøres i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området. Det bør også vurderes å legge et annet tak på shingel-taket på det «nye» kokhuset som passer bedre inn i setermiljøet.

Vurdering i forhold til prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, jf. § 7:

Når det treffes beslutninger som berører naturmangfoldet, skal forvaltningen innhente og legge til grunn kunnskap om naturmangfoldet. Kunnskapen som skal brukes, er kunnskap om landskap, økosystemer, naturtyper og arter, og det skal gis en vurdering av effekten av påvirkninger.

Å sette opp et «nytt» kokhus på 20,5 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset på setra til Snefrid og Bjørn Ødegård på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde, vil sannsynligvis berøre naturmangfoldet, bl.a. seterlandskapet forholdsvis lite, og effekten av påvirkningene vil også være forholdsvis små, jf. § 8.

Påvirkningen av økosystemet skal også vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10. Dispensasjon til å sette opp et «nytt» kokhus på 20,5 m² vil sannsynligvis ikke føre til noen økning i ferdselen i området, og vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis ikke føre til at belastningen på økosystemet blir for stor samlet sett. Det er derfor ikke behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet, jf. § 9.

Hvis det blir ryddet opp etter oppsetting av det «nye» kokhuset, er det i denne saken ikke nødvendig å vurdere om tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, jf. naturmangfoldloven § 11.

Saksbehandler går også ut ifra at det blir benyttet tilstrekkelig miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder når det «nye» kokhuset skal flyttes til Gardsenden og settes opp, jf. § 12.

Vurderingen i forhold til verneformålet og prinsippene i naturmangfoldloven § 8-12, tilsier at effekten av det planlagte tiltaket, vil bli forholdsvis liten.

Forslag til vedtak – innstilling i sak nr. 010-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre gir Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, dispensasjon til å sette opp et kokhus på 3,5x5,85 m (målt utvendig, dvs. 20,5 m² bebygd areal) på setra til Oppistugu Nørstebø som de har på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Dispensasjonen begrunnes med at oppsetting av et «nytt» kokhus på 20,5 m² som kles med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Vilkår:

- Tomta der det «nye» kokhuset skal stå, bør ikke planeres eller tilføres masser for å heve tomta eller gjøre tomta mer egnet for bygging, f.eks. på støpt såle. Det nye kokhuset bør settes på punkt (f.eks. murt av stein), pilarer eller på grunnmur / ringmur / steinmur (med lufting) på tomta, slik at det opprinnelige, naturlige terrenget bevares mest mulig. Punktene, pilarene eller grunnmuren / murkrona bør ikke være høyere enn nødvendig.
- Det nye kokhuset skal kles utvendig i samme panel som seterhuset.
- Når det nye kokhuset skal kles utvendig, og/eller hvis vinduene skal flyttes ut eller byttes, skal det gjøres i samsvar med tradisjonell byggeskikk i området. Det skal brukes materialer og farger som ikke skiller seg ut fra omgivelsene.

- Treverk som blir til overs, kan kappes opp til ved som kan brukes på stedet. Andre materialrester skal fraktes ut av verneområdet og tas hånd om på forsvarlig måte.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 1. ledd, og vilkårene er fastsatt med grunnlag i vanlig praksis innenfor forvaltningsretten.

Behandling av sak nr. 010-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre diskuterte saken, og det ble ikke foreslått andre forslag til vedtak.

Det ble stemt over forslaget til vedtak, og forslaget til vedtak fikk 9 stemmer mot 1 stemme.

Vedtak i sak nr. 010-2020 i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020

Dovrefjell nasjonalparkstyre slutter seg til forslaget til vedtak.

Vedtatt med 9 stemmer mot 1 stemme.

Nærmere om klagene fra Fylkesmannen i Innlandet og Innlandet fylkeskommune

Fylkesmannen i Innlandet klager i e-post 06.04.2020 og begrunner klagen i brev 21.04.2020, og Innlandet fylkeskommune klager i e-post 08.04.2020 (foreløpig administrativ klage) på vedtak i sak nr. 010-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020, der nasjonalparkstyret ga Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, dispensasjon til å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Begrunnelsen for klagen fra Fylkesmannen i Innlandet i brev 21.04.2020, gjengis her i sin helhet:

Klage - Fokstugu landskapsvernområde - Oppsetting av kokhus – Gardsenden

Vi viser til vedtak i Dovrefjell nasjonalparkstyre den 18.03.2020 (sak 10/2020, arkivsak 2019/16192) der det gis tillatelse til oppsetting av kokhus i Fokstugu landskapsvernområde. Vedtaket er hjemlet i naturmangfoldloven (nml) § 48, 1. ledd.

Fylkesmannen varslet klage på vedtaket mandag den 6. april, og at klagebegrunnelsen ville bli ettersendt. Dette brevet utgjør klagebegrunnelsen.

Bakgrunn

Eier av seter på Gardsenden, gnr. 93, bnr. 1, har søkt om å sette opp et kokhus på ca. 20 m². Setra brukes i dag til fritidsformål, men seterkvea leies bort som beite. Det søkes om å sette opp ei brukt campinghytte på 20,5 m², inkl. platting/takutstikk. Huset skal ifølge søknad settes opp som kokhus med enkel mulighet for overnatting. Setra har tidligere hatt kokhus inne i seterhuset. Når setra ble pusset opp ble kokhusdelen gjort om til inngangsdelen.

Rammer for vernet

Verneforskrift for Fokstugu landskapsvernområde (av 3.mai 2002)

Formålet med Fokstugu landskapsvernområde er å (§ 2):

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter (§ 1.1).

Forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell (2006)

I forvaltningsplanen ligger setra i en såkalt brukssone. Her vil nødvendige byggetiltak i tilknytning landbruksnæring normalt være tillatt. Det er ikke tillatt med annen bygge- og anleggsvirksomhet enn det som er direkte knyttet til landbruk, jf. plan- og bygningslovens definisjon. Retningslinjene for bygninger i landskapsvernområdene sier at det ikke vil være tillatt å oppføre fritidsboliger, eller hytter for utleie.

Dersom det innvilges dispensasjon skal tiltak gjennomføres i tråd med tradisjonell byggeskikk i området.

Fylkesmannens vurdering

De omsøkte tiltakene faller ikke inn under unntaksbestemmelsene i verneforskriftens § 1.2 eller dispensasjonsmulighetene etter § 1.3c. Søknaden må derfor behandles etter den generelle unntaksbestemmelsen i nml § 48, slik nasjonalparkstyret har gjort. I dette ligger at det omsøkte bygget ikke er definert som et landbruksbygg.

Nml § 48 setter strenge krav til når en dispensasjon kan innvilges, men åpner for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Vedtaket strider mot verneformålet

Saken har vært sendt på høring til kulturarvenheten i Oppland fylkeskommune som har frarådet dispensasjon (jfr. brev 06.12.2019):

«I forbindelse med utforming av bygningen som er planlagt flyttet, bryter denne med byggeskikken på stedet, ettersom bygningen er flyttet fra en helt annen kontekst. Selv om det er planlagt å kle bygningen utvendig, vil den framstå som et fremmedelement blant seterbebyggelsen. Siden det ikke er aktiv seterdrift på denne setra, kan en heller ikke vurdere det som at bygningen vil være med på å komplettere setermiljøet. Slik sett vil tiltaket bryte med deler av formålet med landskapsvernområdet».

Uttalen fra Oppland fylkeskommune er referert i saksinnstillingen, men ikke tatt med i vurderingen forut for vedtaket som ender opp med motsatt konklusjon:

Dispensasjonen begrunnes med at oppsetting av et «nytt» kokhus på 20,5 m² som kles med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde.

Vi mener at høringsuttalelsen fra Oppland fylkeskommune ikke er tilstrekkelig hensyntatt/vurdert, og slutter oss til vurderingen fra fylkeskonservatoren om at vedtaket strider mot verneformålet om å ivareta et særpreg og vakkert natur- og kulturlandskap.

Mangelfull vurdering etter Naturmangfoldlovas §10

I saksinnstillingen vises det til at dispensasjon til å sette opp et nytt kokhus på 20,5 m² sannsynligvis ikke vil føre til noen økning i ferdselen i området, og vil sammen med andre tillatelser og dispensasjoner som er eller vil bli gitt i disse fjellområdene, sannsynligvis ikke føre til at belastningen på økosystemet blir for stor samlet sett.

Ifølge saksinnstillingen har søker oppgitt at bygningen skal brukes som «*kokhus samt enkel mulighet for overnatting*». Vedtaket åpner dermed for en praksis der det tillates å sette opp nye bygg på setrer som brukes til fritidsformål og som øker overnattingskapasiteten, uten at et landbruksfaglig behov er tilstede.

En registrering av 1700 setrer på Østlandet, Vestlandet og i Midt-Norge som NIBIO rapporterte i 2017 (<https://www.nibio.no/nyheter/kun-ein-prosent-av-norske-setrar-er-framleis-i-bruk>) viste at 57% av setrene ble brukt til fritidsformål og kun 3-4% ble brukt til mjølkeproduksjon. Overgangen fra produksjon til rekreasjon er en trend som NIBIO forventer vil fortsette.

I forhold til nml § 10 mangler det en vurdering av hvor mange setrer det er i verneområdene som Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter. Forvaltningsplanen, avsnitt 6.1 Landbruk, omtaler en rekke seterområder, men det er uklart hvor mange setrer som ligger innenfor verneområdene, og hvor mange som bruker verneområdene som beite. Antallet er imidlertid ikke ubetydelig. Å tillate økt overnattingskapasitet på alle setrene til fritidsformål vil kunne ha uheldige samla konsekvenser både for kulturlandskapsverdiene og naturverdiene, i form av økt ferdsel og forstyrrelser. Verneverdiene kan dermed komme til å bli nevneverdig påvirket.

Konklusjon

Fylkesmannen påklager Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt vedtak fordi vi mener det strider mot verneformålet og fordi det kan åpne for en praksis som samla sett kan påvirke verneverdiene negativt. Vurderingen etter nml § 10 er ikke tilstrekkelig for å avgjøre påvirkningen på verneverdiene i verneområdene som Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter.

Innlandet fylkeskommune v/ Magnhild Bergljot Apeland, sendte i e-post 08.04.2020 en foreløpig administrativ klage på vedtaket i sak nr. 010-2020 på møtet i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020. I e-posten går det bl.a. fram:

En eventuell klage på vedtak om dispensasjon om utskifting av bu og oppsetting av kokhus på to setre på Gardsenden innenfor Fokstugu landskapsvernområde kan tidligst behandles i Utvalg for kultur i møte 6. mai og i Fylkesutvalget 12. mai, og vi ber derfor om en formell utsettelse til 14 mai for å få sendt over vedtak fra FU.

Dersom det ikke gis utsettelse på frist for klage vil Innlandet fylkeskommune med dette fremme en administrativ klage på nasjonalparkstyrets vedtak i saken ST 10/2020 «Søknad fra Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, om å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde»

Klagebegrunnelsen vil bli ettersendt over påske.

Dovrefjell nasjonalparkstyre opplyste i e-post til Innlandet fylkeskommune v/ Magnhild Bergljot Apeland, at utsatt klagefrist til 14. mai var i orden, og at det tas sikte på å behandle klagene på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 8. juni 2020.

Dovrefjell nasjonalparkstyre har pr. 28.05.2020 ikke mottatt noen klage i saken fra Utvalget for kultur og Fylkesutvalget i Innlandet fylkeskommune, og saksbehandler går derfor ut ifra at Innlandet fylkeskommune ikke klager på vedtaket i sak nr. 010-2020 på møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 18.03.2020 der nasjonalparkstyret ga Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja, dispensasjon til å sette opp kokhus på seter på Gardsenden i Fokstugu landskapsvernområde.

Det er derfor bare klagen fra Fylkesmannen i Innlandet som behandles i denne saken.

Regler og retningslinjer for saksbehandlingen

Det vises til regler og retningslinjer for saksbehandlingen i sak nr. 011-2020.

I tillegg kommer:

- Forvaltningsloven av 10. februar 1967.
- Vedtekter for Dovrefjell nasjonalparkstyre av 1. januar 2020.

forvaltningslovens regler om klage og omgjøring, går det bl.a. fram:

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen). Jf. § 28, 1. ledd.

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Jf. § 29, 1. ledd.

I vedtektene for Dovrefjell nasjonalparkstyre går det fram at fylkesmannen har klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyre, jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd siste setning. For øvrig gjelder de alminnelige regler om klageadgang.

I vedtektene står det også: I tilfeller der styrets vedtak har et annet utfall enn forvalterens tilrådning til vedtak, må styrets begrunnelse for valg av annet utfall komme fram i vedtaket.

Tilleggsopplysninger

Lesja fjellstyre sin utleiehytte ved Lesjøen, «Lesjøbua», er et eksempel på Thøring-hytte som har blitt kledd utvendig. Se bilde 8 og 9.



Bilde 8.



Bilde 9.

Bjørn Ødegård opplyste i telefonsamtale med saksbehandler 04.05.2020 at kokhuset først og fremst skal være et kokhus, og at de ikke har så mye bruk for anneks, siden de har tilstrekkelig antall sengeplasser inne i selet (2 soverom og hems).

Vurderinger og kommentarer til klagen fra Fylkesmannen i Innlandet

Klagen fra Fylkesmannen i Innlandet ble sendt til Dovrefjell nasjonalparkstyre innen klagefristen. Nasjonalparkstyret kan derfor behandle klagen.

Fylkesmannen i Innlandet skriver i klagen at følgende uttalelse fra Oppland fylkeskommune ikke er tatt med i vurderingen forut for vedtaket:

«I forbindelse med utforming av bygningen som er planlagt flyttet, bryter denne med byggeskikken på stedet, ettersom bygningen er flyttet fra en helt annen kontekst. Selv om det er planlagt å kles bygningen utvendig, vil den framstå som et fremmedelement blant seterbebyggelsen. Siden det ikke er aktiv seterdrift på denne setra, kan en heller ikke vurdere det som at bygningen vil være med på å komplettere setermiljøet. Slik sett vil tiltaket bryte med deler av formålet med landskapsvernområdet».

Dette ble vurdert av saksbehandler på befaring på Gardsenden 09.09. og 12.09.2019 og i vurderingene i sak nr. 10-2020:

Ei seter som har nødvendige seterhus som er i orden og godt vedlikeholdt, bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet. (...)

Tidligere var det vanlig å flytte bygninger fra gården eller bygda til setra. En bygning som flyttes til setra, og som f.eks. kles utvendig med samme panel som et annet hus på setra, kan derfor bli nokså likt det som er lokal byggeskikk, og trenger ikke bli et fremmedelement blant seterbebyggelsen.

Det er ikke nødvendig at det er aktiv seterdrift på ei seter for at en ny bygning skal være med på å komplettere setermiljøet. I mange tilfeller kan det være riktig og viktig å sette opp et nytt hus på ei seter for å ta vare på setra og ta vare på mulighetene og potensialet til å ta i bruk setra som seter igjen. (...)

Formen og størrelsen på det «nye» kokhuset gjør at det, når det har blitt kledd utvendig i samme panel som seterhuset, sannsynligvis vil passe godt inn på setertunet og i seterlandskapet på Gardsenden.

Et relevant spørsmål er om plattingen foran ytterdøra på det «nye» kokhuset bør kles inn, slik at takutstikkene blir like lange på begge endene av kokhuset.

Det er forholdsvis mange hus på setrene på Gardsenden. Å sette opp et «nytt» kokhus på 20,5 m² som kles utvendig med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde. Denne endringen er sannsynligvis ikke i strid med verneformålet for landskapsvernområdet, og vil påvirke verneverdiene forholdsvis lite.

Dispensasjonen ble derfor vedtatt med følgende begrunnelse som også er referert i klagen fra fylkesmannen:

Dispensasjonen begrunnes med at oppsetting av et «nytt» kokhus på 20,5 m² som kles med samme panel som seterhuset og males eller beises i ca. samme farge, vil medføre en forholdsvis liten endring i seterlandskapet og i forhold til nåværende arealbruk på Gardsenden og i Fokstugu landskapsvernområde.

Saksbehandler mener at høringsuttalelsen fra Oppland fylkeskommune er tilstrekkelig vurdert, og er uenig med fylkesmannen at vedtaket strider mot verneformålet om å ivareta et særpreg og vakkert natur- og kulturlandskap.

I klagen skriver fylkesmannen at:

Ifølge saksinnstillingen har søker oppgitt at bygningen skal brukes som «*kokhus samt enkel mulighet for overnatting*». Vedtaket åpner dermed for en praksis der det tillates å sette opp nye bygg på setrer som brukes til fritidsformål og som øker overnattingskapasiteten, uten at et landbruksfaglig behov er tilstede.

Bjørn Ødegård har opplyst i telefonsamtale med saksbehandler 04.05.2020 at kokhuset først og fremst skal være et kokhus, og at de ikke har så mye bruk for anneks, siden de har tilstrekkelig antall sengeplasser inne i selet (2 soverom og hems). Kokhuset vil derfor ikke øke antall sengeplasser på setra så veldig mye.

Seterhus som brukes til fritidsformål, faller mellom to stoler. De er ikke seter i drift, men heller ikke hytte. På hytter er det vanligvis mulig å sette opp uthus og i noen tilfeller også anneks. I dette tilfellet dreier seg om ei seter som eierne ønsker skal ha nødvendige seterhus som er i orden og godt vedlikeholdt, slik at dette bidrar til å ta vare på seterbebyggelsen og seterlandskapet.

I klagen skriver fylkesmannen også:

I forhold til nml § 10 mangler det en vurdering av hvor mange setrer det er i verneområdene som Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter. Forvaltningsplanen, avsnitt 6.1 Landbruk, omtaler en rekke seterområder, men det er uklart hvor mange setrer som ligger innenfor verneområdene, og hvor mange som bruker verneområdene som beite. Antallet er imidlertid ikke ubetydelig. Å tillate økt overnattingskapasitet på alle setrene til fritidsformål vil kunne ha uheldige samla konsekvenser både for kulturlandskapsverdiene og naturverdiene, i form av økt ferdsel og forstyrrelser. Verneverdiene kan dermed komme til å bli nevneverdig påvirket.

Nasjonalparkstyret har ikke utarbeidet et eget seterregister for verneområdene som nasjonalparkstyret forvalter, og det er ikke nødvendig at nasjonalparkstyret vet hvor mange setrer det er i disse verneområdene og hvordan de brukes, for å kunne behandle enkeltsaker.

Det er lite sannsynlig at det vil komme søknader fra mange eller alle setrene som brukes til fritidsformål, om å øke antall sengeplasser.

I dette tilfellet dreier det seg om ei seter som har hatt kokhus tidligere der eierne ønsker å sette opp et kokhus igjen, fordi de ønsker at setra skal ha nødvendige seterhus. Det er ikke mange setrer som har dette som utgangspunkt, og sannsynligheten for at det vil komme mange søknader om å sette opp kokhus på andre setrer, er derfor liten. Jf. naturmangfoldloven § 10.

Et relevant spørsmål er fortsatt om plattingen foran ytterdøra på det «nye» kokhuset bør kles inn, slik at takutstikkene blir like lange på begge endene av kokhuset. Saksbehandler mener at det bør gjøres, slik at kokhuset får en form og utsende som ligner på det nåværende selet på setra.

Rett til innsyn i sakens dokumenter

Alle kan kreve innsyn i sakens dokumenter. Noen dokumenter kan med hjemmel i lov være unntatt fra innsyn.

Klageadgang

Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Dovrefjell nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Adgang til å kreve utsatt iverksetting av vedtaket (i byggesaker)

Det er adgang til å be om utsatt iverksetting av vedtaket dersom saken gjelder flere parter, og gjennomføring av tiltaket før eventuell klagebehandling medfører skade for den/de parten(e) som har klaget. Andre med rettslig klageinteresse, som har klaget på vedtaket, kan også be om utsatt iverksetting av vedtaket.

Kopi til

- Miljøvedtaksregisteret
- Statens naturoppsyn Dovrefjell
- Fylkesmannen i Innlandet
- Dovre kommune
- Joramo Bygdealmenning
- Snefrid og Bjørn Ødegård, Lesja



Arkivsaksnummer: 2020/6382-1

Saksbehandler: Carl Severin Bjurstedt

Dato: 02.06.2020

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	40/2020	08.06.2020

Fjellhagen på Kongsvoll, Kongsvold Fjeldstue

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre mener at Kongsvold Fjeldstue fortsatt bør være i statlig eie for å sikre muligheter for et godt tilbud med informasjon om verneområdene og overnatting for de som går pilegrimsleden og Kongeveien.

Fjellhagen på Kongsvoll er viktig i formidling av det biologiske mangfoldet på Dovrefjell og for undervisning og besøkende i verneområdene og den må sikres videre drift.

Forvalter og leder bes arbeide videre med saken med dette utgangspunkt.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 2020-05-25 OPP -Avvikler aktiviteten i fjellhagen
- 2 2020-05-30 OPP Perlen som kan forsvinne

Saksopplysninger

Kongsvoll og Kongsvold Fjeldstue ligger i Hjerkin/Kongsvoll/Drivdalen landskapsvern-område. Fjellstua er en viktig historisk lokalitet og bygningsmiljøet og de fleste bygningene er fredet, som også Kongsvoll stasjon er det. Kongevegen over Dovrefjell og Pilegrimsleden går gjennom tunet.

Kongsvoll er sammen med Hjerkin den viktigste innfallsporten til nasjonalparken med rundt 12-15 000 personer i året. Utkast til besøksstrategi legger opp til informasjonspunkt kategori 2 her. Parkeringsforholdene ved Kongsvoll er dårlige og trafikkfarlige. Statens vegvesen arbeider med planer for å bedre dette, sammen med omlegging / utbedring av E6 i Drivdalen.

Kongsvold Fjeldstue – bakgrunn.

Statens fjellstuer har en historie tilbake til middelalderens sælehus. Hjerkin var den første vi kjenner til – seinere kom Drivstua, Kongsvold og Fokstugu til langs det vi i dag kjenner som Kongevegen over Dovrefjell.

Kongsvold dvs. Gammalholet fikk status som fjellstue i 1670. Etter et ras som ødela et hus ble den flyttet til Kongsvoll i 1701, nedbrent for å hindre svensk framrykning under den store

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkin med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkin, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

nordiske krig i 1718 og gjenreist der den nå ligger fra 1720. I tillegg var det fjellstuer på Fillefjell, Haukelifjell, Strynefjellet og noen andre fjelloverganger. Disse ble solgt til private da behovet forsvant, men Kongsvold kom tilbake i Statens eie ved testamentarisk gave fra eieren Per Holaker på 1970-tallet.

Tilknytningen til nasjonalparken og biologisk forskning var viktig for Holaker, jf. teksten i testamentet:

Undertegnede [Per Holaker] bestemmer herved som sin siste vilje at ved min død skal Kongsvold Fjeldstue, gnr. 62, bnr. 1 i Oppdal Herred, S-Trøndelag, tilfalle Den norske Stat ved Miljøverndepartementet, idet forutsetningen skal være at det inngår i Dovrefjell nasjonalpark som en forskningsstasjon for botanikk og zoologi med særlig henblikk på fisk- og viltforskning.

Med eiendommen skal følge innbo og løsøre av enhver art og som ikke er rent personlig preget.

Heftelser som hviler på eiendommen forutsettes overtatt uten forpliktelser for boet.

Hvad jeg ellers måtte etterlate meg skal tilfalle mine arvinger etter loven.

På slutten av 1800-t bygde staten mer enn 40 fjellstuer i Finnmark, og noen ellers i Nord-Norge. De fleste er solgt, i tillegg til Kongsvold forvalter Statsbygg to i Finnmark og en i Nordland.

Den biologiske stasjonen har vært drevet av NTNU, de har nå trukket seg ut og lagt den ned. NTNU har også driftet fjellhagen ved Kongsvoll der man har kunne oppleve store deler av fjellfloraen i et konsentrert område.

I kjelleren på Kroa var en etter hvert utdatert utstilling om Dovrefjells historie og biologi, denne ble etablert med midler fra daværende Miljøverndepartementet sammen med NTNU, NGU og flere i 1987. Den ble dermed utdatert hva gjelder verneområdene alt i 2002. NTNU mener den nå er så faglig utdatert at den ikke kan vises. I samband med skifte av leietaker/driver i år har Riksantikvaren og NTNU foretatt en omfattende sanering og kasting av gjenstander uten historisk verdi på Kongsvold, utstillingen ble da besluttet kastet. Etter en rask improvisert aksjon fra sekretariatet ble den dokumentert ([her...](#)) og i samarbeid med med Villreinsenteret og Kongeveiprosjektet er plakaten inntil videre tatt vare på og lagret.

I prosessen med driverskifte har det vært oppe ønske fra tidligere driver om kjøp, og fra forskjellige hold forslag om salg. Da driverskiftet ble kjent, tok forvalter og leder for pilegrimssenteret kontakt med Riksantikvaren for å spille inn våre interesser i prosessen – at ny driftsmodell måtte ta hensyn til:

- Positivitet til og muligheter for informasjon om vernet, gitt bakgrunnen for den testamentariske gaven. Kongsvoll er en av de viktigste innfallsportene til Dovrefjell og foreslås prioritert i besøksstrategien.
- Positivitet til pilegrimene og mulighet for enkel og rimelig pilegrimsovernatting. Kongsvold er et nødvendig overnattingssted på Pilegrimsleden (og Kongevegen).

Etter vårt syn sikres dette best ved fortsatt statlig eie, testamentet vanskeliggjør jo også salg.

Fjellbotanikken og fjellhagen

Plantelivet i Drivdalen og i fjellene rundt har lokket botanikere helt siden Georg Christian Oeder i 1756 på oppdrag fra Kong Fredrik V besøkte området – og Kongsvold - for å gjøre grunnlagsstudier til utarbeidelsen av Flora Danica som skulle beskrive Danmark-Norges flora. Gulmyrkleggen fikk sitt latinske navn – *Pedicularis oederii* – etter ham. I perioder har botanikernes samletrang vært så stor at dette resulterte i den tidlige plantelivsfredningen (artsfredning av 52 arter) i 1905, vern av alle arter på statens utmål i området i 1911 og seinere landskapsvernet i 1974.

Kongsvoll har vært et sentralt utgangspunkt for norsk fjellbotanikk og opplæring av botanikere. Mange generasjoner grunnfagsstudenter fikk sitt møte med fjellbotanikken her – i mange år ved Norges første miljøvernminister, Olav Gjærevoll, som var botanikkprofessor ved NTNU. De seinere år har feltkursene vært gjennomført med utgangspunkt Hjerkin.

Ved Kongsvold Fjeldstue hadde NTNU Vitenskapsmuseet laget en fjellhage der man på et lite område kunne finne et mangfold av fjellets planter - med navneskilt. Som det framgår av vedleggene, ble denne besluttet nedlagt i år og all informasjon er fjernet. I tillegg til organisatoriske og økonomiske forhold, viser NTNU til klimaendring, «veisau» mv. som årsak til nedleggelsen.

Fjellhagen ble etablert i 1924 av Thekla Resvoll (1871-1948), en pioner innen fjellbotanikken i Norge. Den lå da på stasjonen (bedet ligger der ennå, men overgrodd, nord for stasjonsbygningen) som tilbud til togreisende den gang toget stoppet servering på Kongsvoll. Fram til 1966 ble den drevet av Botanisk museum i Oslo, da NTNU overtok først ved Olav Gjærevoll med hovedfagsstudenter og fra 1975 ved NTNUs bestyrer Simen Bretten på Kongsvoll. Han flyttet hagen til dagens beliggenhet sør for fjellstua tidlig på 1990-tallet. Etter at Bretten ble pensjonist, har NTNU Vitenskapsmuseet hatt ansvar på hagen og lagt ned om lag et kvart årsverk i dette, fram til og med 2019. All informasjon er fjernet, men annen infrastruktur som broer og gjerder er fortsatt på plass. Fjellhagen var visstnok eneste i sitt slag i Skandinavia.

Hans-Jacob Dahl har tatt initiativ mot Norsk Botanisk Forening for om mulig å kunne mobilisere kompetente personer til drift av fjellhagen på frivillig basis. Det finnes flere kompetente i Oppdal. Inntil videre vil Dahl sørge for at det blir skiltet med informasjon om at hagen ikke er i drift i år.

Også ved frivillig drift vil det trengs midler. Mest i starten da all informasjon må reetableres – NTNU vil bruke skiltoppheng mv. i Ringve botaniske hage, men også noe til drift. Behovet er per i dag ikke konkretisert.

Forvalter har blitt kontaktet av det gamle miljøet knyttet til «Redd Dovrefjell» dvs. aksjonen mot spesialavfallslager. De har kanaler inn i regjeringen og ønsker å få tatt saken opp på regjeringsnivå, og vil gjerne ha nasjonalparkstyret i ryggen. Dette vil om man når fram være viktig for å sikre midler til fortsatt drift. Disse personene er opptatt av at historikken knyttet både til fjellstua og botanikken ivaretas.

Hjemmelsgrunnlag

Drøftingssak i styret for fullmakt til leder og forvalter.

Vurdering

Den sentrale plassen Kongsvoll og Kongsvold fjellstue har både i norsk historie og i norsk botanisk historie, der det at den nå er eneste statseide fjellstue ved fjellovergangene i Sør-Norge skyldes tilknytningen til verneområdene, gjør etter forvalters mening at det ikke er unaturlig styret engasjerer seg.

Driften her bør også i framtiden ivareta forholdene pekt på foran:

- Positivitet til og muligheter for informasjon om vernet, gitt bakgrunnen for den testamentariske gaven.
- Positivitet til pilegrimene og mulighet for enkel og rimelig pilegrimsovernatting.

Etter forvalters syn vil fortsatt statlig eierskap være den beste garantien for dette.

Fjellhagen gir et godt innblikk i fjellbotanikken i et av landets rikeste områder for fjellplanter og er et unikt tilbud for planteinteresserte og andre til å lære om fjellplantenes artsrikdom. Det vil være svært synd om dette tilbudet forsvinner, og det vil ha en naturlig plass i tilbudet til besøkende.

Trafikken fra Kongsvoll vestover inn i nasjonalparken er problematisk og styret etablerte for noen år siden Moskusstien for å forsøke å dempe dette. Vi har ennå ikke fått en evaluering av tiltaket fra NINA. Ny og bedre / større parkering og et mer «folkelig» tilbud på Kongsvold fjeldstue kan øket dette presset. Rollen til fjellhagen er vanskeligere å vurdere, men den kan like gjerne holde folk i nærområdet til Kongsvoll som å bidra til mer trafikk innover fjellet.

Kombinasjonen fjellhagen og Moskusstien kan være verd å framheve for å oppnå dette. Økt tilbud til de som går pilegrimsleden og Kongevegen vil heller ikke være negativt, forutsatt at kongevegprosjektet lykkes i å få en trase ned Drivdalen.



Fra den botaniske hagen på Kongsvoll FOTO: Tommy Prestø, NTNU

Peker på årsaker som betydelig gjengroing, krevende driftsforhold og begrenset publikumstilgang ved Kongsvoll:

Avvikler aktiviteten i fjellhagen

Fjellhagen på Kongsvold inneholder 200 lokale karplanter og et hundretalls moser, lav og sopp – og har lokket botanisk interesserte, turister, studenter og skoleklasser i snart hundre år. Nå er det slutt og NTNU forklarer hvorfor i dette debattinnlegget.

På Kongsvoll har det vært fjellhage siden 1924, og NTNU Vitenskapsmuseet har hatt ansvaret for hagen siden 1966. Når vi nå avvikler vår aktivitet i hagen, så har det sine årsaker. Vi vil her gå nærmere inn på disse.

Den opprinnelige fjellhagen lå ved siden av jernbanestasjonen. Der kunne interesserte fjellvandrere og nysgjerrige togpassasjerer studere omtrent 100 arter av fjellplanter. Plasseringen av hagen var imidlertid ikke ideell, både på grunn av nærheten til toglinja og stort forbruk av fjellplanter som ofte måtte erstattes.

I 1990 flyttet NTNU Vitenskapsmuseet hagen til knausene rett sør for Kongsvold Fjeldstue. Dette var en bedre plassering, og siden den gang har fjellhagen vært en naturhage der 8 dekar av kulturlandskapet har vært ryddet og skjøttet. Årlig har mer enn 200 lokale karplanter og et hundretalls moser, lav og sopp blitt presentert for botanisk interesserte, turister, studenter og skoleklasser. Fra juni til september har mye arbeid blitt lagt ned i stell og utsetting av artsskilt og annen biologisk informasjon i hagen. Fjellhagen har vært et fast holdepunkt på Dovrefjell i en mannsalder, men verden rundt har endret seg. Vi har med egne øyne sett hvilke store endringer området har gjennomgått de siste tiårene.

At landskapsvernområdet i Drivdalen gror igjen med trær og busker er en stor utfordring for drift av en fjellhage. Det er i hovedsak tre årsaker til gjengroingen: redusert husdyrbeite, fravær av hogst og klimaendringer. Tradisjonelt har både sau, ku, hest og ikke minst geit beitet i utmark og på beitemarkene nær fjellstua. Husdyrholdet på Kongsvoll tok slutt i 1970-åra, men nedgangen i utmarksbeite startet før den tid.

Vedhogst og rydding for beite har gjennom historien vært omfattende på Kongsvoll, men det er lenge siden bruken av bjørkeved fra nærområdet var viktig ved fjellstua. At det ikke hogges bjørk bidrar sterkt til gjengroing.

I tillegg så har klimaet endret seg. Det er blitt varmere, vekstsesongen er forlenget, nedbøren har økt, med merkbart mer regn om sommeren. Busker og trær favoriseres av økt tilgang på vann.

De tre årsakene virker sammen, forsterker hverandre og gir mer bjørkeskog, mer vierkratt og mindre åpent landskap med plass for små fjellplanter. Færre fjellplanter i nærheten av fjellhagen betyr større avstand til frø og dårligere sjanser for at planter erstatter seg selv når de gamle dør. Når naturlig spredning og etablering stopper opp, så må dette erstattes av menneskelig hjelp; det er både vanskelig og ressurskrevende.

I selve fjellhagen har vi lagt ned mye arbeid i å fjerne trær, busker, ugras og uønskete planter. Pleie av ønskede planter er blitt utført kontinuerlig, supplert med utsåing og utsetting. Vi har gjort forsøk med fjerning av tykke dekker av mose og humus. Likevel, små fjellplanter taper konkurransen mot store planter. Sluttresultatet er at forekomstene av fjellarter er blitt sterkt redusert og noen har forsvunnet helt.

Plantene som har økte forekomster i fjellhagen er gras, vier, bjørk og einer, kulturbetinga planter som sølvbunke, ryllik og løvetann, skogsarter som sumpmaure og svartvier og fremmede arter som vårpengeurt og blåleddved. Flere titalls skogsarter har økt sine forekomster, noen øker mye.

Noe ironisk er problemer med sauebeite i selve fjellhagen økende. Sau kommer til Kongsvoll, langs E6 av alle ting, og de kommer tidligere år for år. De er ikke mange, men med søyenes hukommelse og målretta besøk i fjellhagen gjør de skade på mange blomstrende planter som vi dermed ikke får vist frem til publikum.

Det har på toppen av det hele vist seg vanskelig å få folk til å komme på besøk til hagen. Etablering av andre destinasjoner på Dovrefjell kan delvis forklare dette. Vi unner absolutt alle turen opp til Viewpoint Snøhetta, men kort avstand fra Hjerkinntil Kongsvoll gjør det vanskeligere å få de samme reisende til også å stoppe ved fjellhagen. Vanskelige parkeringsforhold og manglende skilting av fjellhagen langs E6 har ikke gjort det lettere for publikum å finne og besøke oss.

Vi har altså en situasjon med betydelig gjengroing, krevende driftsforhold og begrenset publikumstilgang. NTNU har ved flere anledninger de siste ti årene vurdert alternative plasseringer, både i form av fjellhage og et natursti-konsept. Vi har vurdert å bruke dagens fjellhageareal som demonstrasjonsområde – nettopp for å vise hva store endringene i arealbruk og klima gjør med landskap og plante- og dyreliv. Vi har nå likevel konkludert med at det ikke lenger er formålstjenlig for oss (som vitenskapelig institusjon) å drive fjellhage på Dovrefjell. For oss blir det for ressurskrevende.

Fjellet er under press. NTNU kommer ikke til å slutte med biologisk forskning på Dovrefjell. Vi har heller ikke tenkt å slutte med forskningsformidling om Norges fjellflora, men vi tror ikke at en fast lokasjon i en fjellhage er den beste måten å gjøre dette på. Vi har et sterkt ønske om å formidle kunnskap om planteliv i fjellregionen til barn, ungdom, studenter og organisasjoner, og vi er klar for videre samarbeid med plante- og naturinteresserte.

[Tommy Prestø, senioringeniør, NTNU Vitenskapsmuseet](#)
[Reidar Andersen, direktør, NTNU Vitenskapsmuseet](#)

Perlen som kan forsvinne

Unike Kongsvoll fjellhage bugner hver sommer over av 350 ulike fjellarter. Nå kan alt gro igjen.

[Per Roar Bekken](#) – OPP

Publisert 30. mai 20 kl. 19:24 Oppdatert 31. mai 20 kl. 08:24

Denne reportasjen sto første gang på trykk i juni 2016.

– Nå begynner våren å komme lenger opp i fjellet der vi kan se andre planter enn i lavere deler av landet. Vårplanter i fjellet er en fryd for øyet, sier bestyrer ved Kongsvoll fjellhage, Tommy Prestø.

Han er til daglig senioringeniør ved NTNU Vitenskapsmuseet, og har de siste årene hatt en deltidsstilling ved fjellhagen for å skilte, merke og gjøre det unike området klart for sommeren.

STORT MANGFOLD

Fjellhagen ligger like ved Kongsvoll fjeldstue, 900 meter over havet og ble anlagt i 1992 av Simen Bretten, botaniker og styrer ved Kongsvoll biologiske stasjon.

Anlegget erstattet da en fjellhage som ble opprettet ved jernbanestasjonen i 1924 av botanikeren Thekla R. Resvoll. Hagen ble overtatt av universitetet i Trondheim og altså flyttet til området der den er i dag. Fjellhagen er på hele åtte dekar og er unik på mange måter, forteller Prestø.

– Artsmangfoldet er naturlig stort her og gjør fjellhagen unik i norsk så vel som i internasjonal sammenheng.

– Hvorfor er mangfoldet så stort akkurat her?

– Dette er et veldig variert areal. Her er det tørt og vått, det er både nordvendt og sørvendt, vindfullt, eksponert, mens andre deler er beskyttet, forteller han.

Dessuten er det god, kalkrik berggrunn som fører til at også kalkkrevende arter trives på samme område som andre fjellvekster.

Fjellhagen kan varte opp med hele 350 navnedde arter og av disse er det 230 blomsterplanter, mens resten i følge Prestø er fordelt på lav, mose og sopp.

– Det er interessant å se om artene kommer tilbake fra år til år, og vi ser at noen som står over ett år eller to kan komme tilbake igjen ved at nye frø etablerer seg i hagen. Det hender at vi må utenfor området for å supplere, men vi trenger sjelden å gå mer en 2-300 meter. Det meste regulerer seg fra naturens side, vi gjør bare små grep, forteller han.

Mens andre botaniske hager gjerne bygges opp med bed for å vise en rikholdig flora fra mange steder i verden, er det kun stedegne planter på Kongsvoll.

KLIMAENDRINGER

– Klimaendringer har vist at nye arter trekker høyere opp til fjells. Ser dere endringer i artssammensetningen på Kongsvoll?

– Det er ganske store endringer på gang, sier Prestø og peker på en kjede av faktorer som henger sammen og påvirker endringene.

– Gjengroing i området skyldes delvis klimaendringene. Det er også færre dyr på utmarksbeite og det er ingen som driver vedhogst lenger i disse områdene. Alt dette til sammen gjør at skogen gradvis tar over i Drivdalen og lukker slike småflekker som Fjellhagen utgjør. Da blir avstanden til høyfjellet større, sier han. Skogsartene finner sin vei inn i fjellhagen fra de nedre delene av Drivdalen.

Noen arter, som mogopen – Oppdals egen fjellblomst, er i ferd med å blomstre ferdig når fjellhagen vanligvis åpner.

– Mange kjenner den og mange legger også vårturen opp til fjells for se den. Men vi har altså mange andre arter å vise frem.

JUVELER

– Hva vil du trekke frem som mest spektakulært?

– Jeg gleder meg til å se rødsildre og fjellnøkkeblom, den siste en flott blåfiolett juvel. Så har vi fjellfiolen som er den eneste norske gulbomstrete fiolen, sier botanikeren.

Fjellhagen er et eldorado for botanikere og eksperter, men også verdt et besøk for alle andre.

– Normalt sett vil blomstringen være på topp siste uka i juni og første uka i juli i et normalår, sier Tommy Prestø.

I år bør du legge en tur innom blomsterperlen ved Kongsvoll.

For neste år kan det være for sent.